

Bryssel XXX
[...] (2023) XXX draft

KOMISSION TIEDONANTO

Komission suuntaviivat SEUT-sopimuksen 101 artiklasta tehdyn poikkeuksen soveltamisesta maataloustuottajien kestävyys sopimukseen asetuksen (EU) N:o 1308/2013 210 a artiklan mukaisesti

KOMISSIION TIEDONANTO

Komission suuntaviivat SEUT-sopimuksen 101 artiklasta tehdyn poikkeuksen soveltamisesta maataloustuottajien kestävyys sopimuksiin asetuksen (EU) N:o 1308/2013 210 a artiklan mukaisesti

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto.....	4
1.1	Yleinen tausta	4
1.1.1	Poliittinen tausta	4
1.1.2	SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen 210 a artiklan perusteella	5
1.2	Soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen oikeudellinen yhteys	6
1.2.1	Asetuksen 210 a artikla koskee ainoastaan kilpailua rajoittavia kestävyys sopimuksia	6
1.2.2	Kestävyys sopimuksiin, jotka rajoittavat kilpailua eivätkä täytä 210 a artiklan edellytyksiä, voidaan mahdollisesti soveltaa muita sääntöjä	7
1.3	Ohjeiden tarkoitus ja soveltamisala	7
2	Henkilöllinen soveltamisala ja 210 a artiklan soveltamisalaan kuuluvat tuotteet	8
2.1	Asetuksen 210 a artiklan mukaiset yrityksen ja kestävyys sopimuksen määritelmät	8
2.2	Asetuksen 210 a artiklan henkilöllinen soveltamisala	10
2.3	Asetuksen 210 a artiklan soveltamisalaan kuuluvat tuotteet	12
3	Asetuksen 210 a artiklan aineellinen soveltamisala	13
3.1	Asetuksen 210 a artiklassa tarkoitetut kestävyystavoitteet	13
3.2	Asetuksen 210 a artiklan mukaisesti sovellettavat kestävyys vaatimukset	15
3.2.1	Kestävyys sopimuksessa on määritettävä kestävyystavoitteeseen liittyvä kestävyys vaatimus	15
3.2.2	Kestävyys vaatimuksen olisi johdettava konkreettisiin ja mitattavissa oleviin tuloksiin, tai jos se ei ole tarkoituksenmukaista, havainnoitavissa ja kuvattavissa oleviin tuloksiin	16
3.2.3	Kestävyys vaatimusten on oltava tiukempia kuin asiaankuuluva pakollinen vaatimus	17

4	Kilpailunrajoitukset	18
4.1	Mitä kilpailunrajoitus tarkoittaa?	19
4.2	Mitä kilpailunrajoitus ei tarkoita?	20
5	Asetuksen 210 a artiklan mukainen välttämättömyys	21
5.1	Johdanto.....	21
5.2	Välttämättömyyden käsite	22
5.3	Vaihe 1 – kestävyyssopimuksen välttämättömyys	23
5.3.1	Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää yhtäläisesti toimimalla yksittäin?.....	25
5.3.2	Kestävyyssopimuksen määräysten välttämättömyys.....	27
5.4	Vaihe 2 – kilpailunrajoitusten välttämättömyys.....	31
5.4.1	Rajoituksen luonne	31
5.4.2	Rajoituksen teho	32
5.5	Esimerkkejä välttämättömyystestin soveltamisesta	34
6	Asetuksen 210 a artiklan ajallinen soveltamisala	39
6.1	Ennen suuntaviivojen julkaisemista tehdyt kestävyyssopimukset	39
6.2	Ylivoimainen este	40
6.3	Siirtymäaika.....	40
6.4	Vaatimuksen täyttämättä jättäminen	41
6.5	Välttämättömyyden käynnissä oleva ja jatkuva uudelleentarkastelu ..	41
6.5.1	Missä tapauksissa välttämättömyysvaatimus ei todennäköisesti enää täyty?	41
6.5.2	Mitkä ovat osapuolten vaihtoehdot, jos rajoitukset eivät ole enää välttämättömiä?	44
7	Asetuksen 210 a artiklan mukainen lausuntojärjestelmä.....	45
7.1	Pyynnön esittäjät	45
7.2	Pyynnön sisältö.....	45
7.3	Komission arvio ja lausunnon sisältö	46
7.4	Lausunnon antamisen määräaika.....	47
7.5	Olosuhteiden muutos lausunnon antamisen jälkeen.....	47
7.6	Lausunnon vaikutukset.....	47
8	Komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten jälkikäteen toteuttamat 210 a artiklan 7 kohdan mukaiset toimet	48
8.1	YMP:n tavoitteet vaarantuvat.....	48
8.2	Kilpailun estäminen.....	50
8.3	Menettelyyn liittyvät näkökohdat.....	52

9	Todistustaakka 210 a artiklan edellytysten täyttämisessä	53
	Liite A – 210 a artiklan mukaisen arvioinnin vuokaavio	55
	Liite B – vuokaavio välttämättömyydestin arvioinnista	56
	Liite C – Sanasto	57
	Liite D – Asetuksen (EU) N:o 1308/2013 210 a artikla – kestävyyttä edistävät vertikaaliset ja horisontaaliset aloitteet	59
	Liite E – Esimerkkejä kilpailunrajoituksista	61
1.	Hintaan liittyvät rajoitukset	61
2.	Tuotantoon liittyvät rajoitukset	62
3.	Tuotantopanoksiin liittyvät rajoitukset.....	62
4.	Asiakkaisiin, toimittajiin tai alueisiin liittyvät rajoitukset	63
5.	Tietojenvaihtoon liittyvät rajoitukset	65
6.	Kestävyysvaatimusten asettamistapaan liittyvät rajoitukset	66

1. JOHDANTO

1.1 Yleinen tausta

1.1.1 Poliittinen tausta

- (1) Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on selittää asetuksella (EU) 2021/2117¹ maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun asetukseen (EU) N:o 1308/2013², jäljempänä 'YMJ-asetus', lisätyn 210 a artiklan soveltamisen edellytyksiä.
- (2) Asetukseen lisättiin 210 a artikla osana yhteisen maatalouspolitiikan, jäljempänä 'YMP', vuoden 2021 uudistusta kestävään EU:n elintarvikejärjestelmään siirtymisen tukemiseksi.
- (3) Kestävään kehitykseen viitataan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 3 artiklan 3 ja 5 kohdassa ja 21 artiklan 2 kohdan f alakohdassa sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 11 artiklassa. Se on myös EU:n politiikan yleinen ensisijainen tavoite. Komissio on myös sitoutunut panemaan täytäntöön Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteet.³ Tämän sitoumuksen mukaisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vahvistetaan kasvustrategia, jonka tavoitteena on tehdä EU:sta entistä oikeudenmukaisempi ja vauraampi yhteiskunta, jonka talous on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen. Kasvihuonekaasujen nettopäästöjä ei enää synny vuodesta 2050 eteenpäin, ja talouskasvuun pyritään lisäämättä resurssien käyttöä.⁴
- (4) Kaksi keskeistä vihreän kehityksen ohjelman strategiaa ovat maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun kannalta merkityksellisiä. Biodiversiteettistrategiassa⁵ asetetaan tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen sijoittamalla luonnon suojeluun ja ennallistamiseen.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2117, annettu 2 joulukuuta 2021, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014 sekä unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 muuttamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 262).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

³ Yleiskokouksen 25. syyskuuta 2015 antama kestävä kehitystä koskeva päätöslauselma 70/1 "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development".

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final).

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia: Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380 final).

Pelloilta pöytään -strategiassa⁶ käsitellään kattavasti kestävien elintarvikejärjestelmien haasteita. Siihen sisältyvät kestävä elintarvikkeiden tuotannon, jalostuksen ja kaupan lisäksi kestävä elintarvikkeiden kulutus, terveellinen ruokavalio ja ruokajäte. Siirtyminen kestäväan elintarvikejärjestelmään voi tuoda mukanaan ympäristöön, terveyteen ja yhteiskuntaan liittyviä etuja ja tuottaa taloudellista hyötyä.

- (5) Näissä kahdessa vihreän kehityksen ohjelman strategiassa luetellaan useita eisitovia määrällisiä tavoitteita maatalouden kestävyuden parantamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteet koskevat muun muassa i) tuotantoeläimille tarkoitettujen ja vesiviljelyssä käytettyjen mikrobilääkkeiden kokonaismyynnin vähentämistä, ii) kemiallisten torjunta-aineiden ja tavanomaista haitallisempien torjunta-aineiden käytön ja niiden aiheuttamien riskien vähentämistä, iii) lannoitteiden käytöstä aiheutuvan ravinnehävikin vähentämistä, iv) luonnonmukaisesti viljellyn maatalousmaan lisäämistä ja v) sellaisen maatalousmaan lisäämistä, jolla on hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä.⁷ Strategioissa luetellaan useita toimia, myös lainsäädäntöaloitteita, joilla nämä tavoitteet pyritään saavuttamaan.
- (6) Maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun toimijat, myös maataloustuottajat, ovat näissä strategioissa keskeisessä roolissa ja noudattavat pakollisia EU:n ja kansallisia normeja. Ne voivat myös lisätä kestävyyttä ylittämällä pakolliset EU:n ja kansalliset normit.
- (7) Tämä voi olla haastavaa yksittäiselle maataloustuotteiden tuottajalle, jäljempänä 'tuottaja', erityisesti tarvittavien resurssien vuoksi. Yhteistyö maatalouselintarvikkeiden toimitusketjussa voi edistää sellaisten kestävien käytäntöjen käyttöönottoa, jotka ylittävät EU:n oikeuden ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset.
- (8) Maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun toimijat eivät välttämättä halua tehdä yhteistyötä siksi, että he ovat huolissaan SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisesta tällaiseen yhteistyöhön.

1.1.2 SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen 210 a artiklan perusteella

- (9) Asetuksen 210 a artiklalla luodaan mahdollisuus SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jättämiseen. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät sen SEUT-sopimuksen 42 artiklan mukaisesti.
- (10) Asetuksen 210 a artikla kattaa maataloustuotteiden tuottajien sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan ja joiden tarkoituksena on soveltaa EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä asetettua tiukempaa kestävyysvaatimusta. Tällaiset sopimukset voivat olla joko tuottajien välisiä, jäljempänä 'horisontaaliset

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Pelloilta pöytään strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten (COM(2020) 381 final).

⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia: Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380 final, s. 7).

sopimukset’, tai tuottajien ja muiden maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun eri tasoilla toimivien toimijoiden välisiä, jäljempänä ’vertikaaliset sopimukset’.

- (11) Näissä suuntaviivoissa ’kestävyys sopimuksella’ tarkoitetaan kaikenlaisia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joissa on mukana tuottajia (tuottajien välisiä tai tuottajien ja muiden maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun eri tasojen toimijoiden välisiä), jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan ja joiden tarkoituksena on soveltaa yhteistyömuodosta riippumatta tiukempaa kestävyysvaatimusta kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.
- (12) Kestävyys sopimukset, jotka täyttävät 210 a artiklan edellytykset, eivät ole kiellettyjä, eikä viranomaista vaadita tekemään niistä päätöstä etukäteen.

1.2 Soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen oikeudellinen yhteys

1.2.1 Asetuksen 210 a artikla koskee ainoastaan kilpailua rajoittavia kestävyys sopimuksia

- (13) SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa kielletään yleisesti kilpailua rajoittavat sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat sekä yhteenliittymien sopimukset. Toisin sanoen SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kilpailua rajoittava sopimus on automaattisesti mitätön (mistä voi seurata sakkojen määrääminen osapuolille), ellei siihen voida soveltaa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta tai 210 a artiklan tai muun EU:n oikeuden säännöksen mukaista erityistä soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä.
- (14) Asetuksen 210 a artiklassa jätetään tietyn tyyppiset kestävyys sopimukset SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle. SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta kestävyys sopimuksiin, jotka täyttävät 210 a artiklassa säädetyt edellytykset. Tämä tarkoittaa, että kestävyysvaatimuksia koskevat sopimukset voivat tietyissä tilanteissa rajoittaa kilpailua.
- (15) Kuten kaikkia poikkeuksia yleiseen periaatteeseen, 210 a artiklan soveltamisalaa on tulkittava tiukasti.⁸ Asetuksen 210 a artiklan soveltamisen tavoitteet ja edellytykset sekä sen rajoitukset perustuvat yksinomaan YMJ-asetukseen.
- (16) Näiden suuntaviivojen 4 jaksossa esitetään, mitkä kestävyys sopimusten tyypit kuuluvat todennäköisesti SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

⁸ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.10.1995, Bayerische Motorenwerke, C-70/93, ECLI:EU:C:1995:344, 28 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 30.4.1998, Cabour ja Nord Distribution Automobile v. Arnor ”SOCO”, C-230/96, ECLI:EU:C:1998:181, 30 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 28.4.1998, Javico, C-306/96, ECLI:EU:C:1998:173, 32 kohta; unionin tuomioistuimen tuomio 17.6.2010, komissio v. Ranska, C-492/08, ECLI:EU:C:2010:348, 35 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 7.3.2017, Marine Harvest v. komissio, T-704/14, ECLI:EU:T:2017:753, 201 kohta.

1.2.2 Kestävyyssopimuksiin, jotka rajoittavat kilpailua eivätkä täytä 210 a artiklan edellytyksiä, voidaan mahdollisesti soveltaa muita sääntöjä

- (17) Kestävyyssopimukset, jotka eivät täytä 210 a artiklan edellytyksiä, voivat poiketa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa säädetystä kiellosta, jos niihin voidaan soveltaa muita soveltamisalan ulkopuolelle jättämissä, kuten YMJ-asetuksen 152, 209 tai 210 artiklassa säädettyjä soveltamisalan ulkopuolelle jättämissä.
- (18) Kestävyyssopimuksiin, jotka rajoittavat kilpailua eivätkä kuulu YMJ-asetuksen 210 a artiklan soveltamisalaan, ja muihin YMJ-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jättämissä sovelletaan SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa. Tuottajien ja toimijoiden olisi analysoitava tällaisia sopimuksia horisontaalisten suuntaviivojen⁹ ja vertikaalisten suuntaviivojen¹⁰ perusteella ja harkittava, voidaanko niiden sopimuksiin soveltaa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta esimerkiksi jonkin ryhmäpoikkeusasetuksen¹¹ nojalla.

1.3 Ohjeiden tarkoitus ja soveltamisala

- (19) Näillä suuntaviivoilla pyritään takaamaan oikeusvarmuus auttamalla maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun tuottajia ja toimijoita niiden kestävyyssopimusten arvioinnissa. Suuntaviivojen tarkoituksena on myös antaa

⁹ Komission tiedonanto – Suuntaviivat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin, 2011/C 11/01.

¹⁰ Komission tiedonanto komission tiedonantoluonnoksen sisällön hyväksymisestä – Komission tiedonanto: Vertikaalisia rajoituksia koskevat suuntaviivat 2021/C 359/02, C/2021/5038.

¹¹ Neuvoston asetus (ETY) N:o 2821/71, annettu 20 päivänä joulukuuta 1971, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EYVL L 285, 29.12.1971, s. 46); komission asetus (EU) N:o 1217/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin (EUVL L 335, 18.12.2010, s. 36); komission asetus (EU) N:o 1218/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten tiettyihin ryhmiin (EUVL L 335, 18.12.2010, s. 43); neuvoston asetus N:o 19/65/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1965, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EYVL 36, 6.3.1965, s. 533); neuvoston asetus (EY) N:o 1215/1999, annettu 10 päivänä kesäkuuta 1999, perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin annetun asetuksen N:o 19/65/ETY muuttamisesta (EYVL L 148, 15.6.1999, s. 1); komission asetus (EU) N:o 461/2010, annettu 27 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla (EUVL L 129, 28.5.2010, s. 52); komission asetus (EU) 2022/720, annettu 10 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EUVL L 134, 11.5.2022, s. 4).

kansallisille tuomioistuimille ja kansallisille kilpailuviranomaisille ohjeita 210 a artiklan soveltamisesta. Ohjeita annetaan i) 210 a artiklan henkilöllisestä soveltamisalasta ja säännöksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista, ii) 210 a artiklan aineellisesta soveltamisalasta, iii) säännöksen soveltamisalaan kuuluvista erityyppisistä kilpailunrajoituksista, iv) 210 a artiklan mukaisesta välttämättömyyden käsitteestä, v) 210 a artiklan ajallisesta soveltamisalasta, vi) menettelystä, jolla pyydetään komissiolta lausunto siitä, täyttääkö tietty kestävyyssovelmus 210 a artiklan vaatimukset, vii) edellytyksistä, joiden mukaan komissio ja kansalliset kilpailuviranomaiset voivat puuttua asiaan jälkikäteen, ja viii) todistustaakasta 210 a artiklan edellytysten täyttymisen osoittamiseksi. Koska erityyppisiä kestävyyssovelmuksia ja niiden yhdistelmiä voi olla runsaasti ja niitä voidaan käyttää hyvin erilaisissa markkinatilanteissa, on mahdotonta antaa täsmällisiä ohjeita jokaista mahdollista tilannetta varten. Siksi nämä suuntaviivat eivät ole tarkistuslista, jota voitaisiin soveltaa mekaanisesti. Jokaista kestävyyssovelmusta on arvioitava sen erityisessä taloudellisessa ja oikeudellisessa yhteydessä.

- (20) Suuntaviivojen tarkoituksena on auttaa maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun eri tasoilla toimivia tuottajia ja toimijoita, jotka harkitsevat kestävyyssovelmuksen tekemistä tai jotka ovat jo tehneet tällaisen sovelmuksen. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja 210 a artiklasta.

2 HENKILÖLLINEN SOVELTAMISALA JA 210 A ARTIKLAN SOVELTAMISALAAN KUULUVAT TUOTTEET

2.1 Asetuksen 210 a artiklan mukaiset yrityksen ja kestävyyssovelmuksen määritelmät

- (21) Unionin tuomioistuin on määritellyt 'yrityksen' yksiköksi, joka muodostuu taloudellista toimintaa harjoittavista henkilöllistä, aineellisista ja aineettomista tekijöistä, riippumatta oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta¹². Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on yritys, jos se tarjoaa tuotteita tai palveluja markkinoilla. Yritys voi olla esimerkiksi yksittäinen viljelijä, perhetila, maatalousosuuskunta, elintarvikkeiden jalostusyritys tai monikansallinen vähittäiskauppaketju. Joissakin tapauksissa julkiset elimet ovat yrityksiä, jos ne harjoittavat taloudellista toimintaa, joka ei kuulu valtion keskeisiin tehtäviin.¹³
- (22) Koska yrityksen käsite on taloudellinen käsite, yhteen yritykseen voi kuulua useita oikeussubjekteja.¹⁴ Tämä tarkoittaa, että emoyhtiön ja sen kokonaan

¹² Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 16.6.1987, komissio v. Italia, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.6.1998, komissio v. Italia, C-35/86, ECLI:EU:C:1998:303, 36 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.9.2000, Pavlov ym., C-180/98–C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, 75 kohta; unionin tuomioistuimen tuomio 25.3.2021, Deutsche Telekom v. komissio, C-152/19, ECLI:EU:C:2021:238, 72 kohta.

¹³ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.3.1997, Diego Cali & Figli Srl v. Servizi ecologici porto di Genova SpA (SEPG), C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, 22 kohta.

¹⁴ Taloudellisen toiminnan harjoittamista yhdessä arvioidaan yleensä analysoimalla yksiköiden välisiä toiminnallisia, taloudellisia ja hallinnollisia yhteyksiä. Ks. esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio 16.12.2010, AceaElectrabel Produzione SpA v. komissio, C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, 47–

omistaman tytäryhtiön tai saman emoyhtiön kahden kokonaan omistaman tytäryhtiön välinen sopimus ei voi olla SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan vastainen, koska sopimus ei ole eri yritysten välinen.¹⁵

- (23) 'Sopimus' käsittää kaikki toimet, joissa kaksi tai useampi yritys ilmaisee yhteisen tahtonsa tehdä yhteistyötä.¹⁶ Tämän ilmaisun muodolla ei ole merkitystä. Sopimuksen voivat muodostaa esimerkiksi allekirjoitettu ja notaarin vahvistama sopimus, "herrasmiessopimus" tai emojien vaihto tekstiviesteissä.
- (24) 'Yritysten yhteenliittymällä' tarkoitetaan sen muodosta riippumatta yhteisöä, joka koostuu samantyyppisistä yrityksistä ja joka vastaa yhteisen etunsa edustamisesta ja puolustamisesta suhteessa muihin talouden toimijoihin, julkisiin elimiin ja yleisöön yleensä.¹⁷ Esimerkkejä yhteenliittymistä ovat toimialajärjestöt, ammattialajärjestöt, sääntelyelimet ja osuuskunnat, joilla ei itsellään ole koordinoimaansa asiaan liittyvää taloudellista toimintaa. 'Yhteenliittymän päätös' on laaja käsite, joka kattaa i) säännöt ja säännökset, ii) muodolliset päätökset, jotka sitovat yhtä tai useampaa jäsentä, iii) käytännesäännöt ja iv) ei-sitovat suositukset, jotka heijastavat järjestön päätöstä koordinoita jäsentensä toimintaa markkinoilla suosituksen ehtojen mukaisesti.
- (25) 'Yhdenmukaistetulla menettelytavalla' tarkoitetaan yritysten välisen yhteensovittamisen muotoa, jossa ei ole tehty sopimusta mutta jossa ne tietoisesti korvaavat kilpailuriskit käytännön yhteistyöllä.¹⁸ Esimerkiksi tarkoituksellinen luottamuksellisten tietojen vaihto kilpailijoiden välillä saattaisi vähentää niiden välistä kilpailua, vaikka ne eivät koskaan nimenomaisesti keskustelisiakaan kilpailun rajoittamisesta keskenään.
- (26) Käytännössä ero 'sopimusten', 'yhteenliittymien päätösten' ja 'yhdenmukaistettujen menettelytapojen' välillä on keinotekoinen. Tuomioistuim on todennut, että termit ovat päällekkäisiä ja "ne kattavat samankaltaisia salaisen yhteistyön muotoja, jotka eroavat toisistaan ainoastaan voimakkuutensa ja ilmenemismuotojensa osalta".¹⁹

Esimerkki 1: Tuottaja aloittaa kaikkien mansikoidensa torjunta-aineettomuuden sertifiointin ja perii niistä siksi korkeamman hinnan kilpailijoidensa hintoihin verrattuna. Kilpaileva tuottaja huomaa, että kyseinen tuottaja saa kaikki mansikkansa myytyä korkeammalla hinnalla, ja alkaa tehdä samoin. Pian muutkin tuottajat alkavat tehdä samoin ja pystyvät perimään hintalisän mansikoidensa torjunta-aineettomuuden sertifiointin ansiosta. Tässä tilanteessa ei ole tehty mitään

55 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.1.2006, Ministero dell'Economica e delle Finanze v. Cassa di Risparmio di Firenze SpA, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 112 kohta.

¹⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.10.1996, Viho Europe BV v. komissio, C-73/95 P, ECLI:EU:C:1996:405, 15–18 kohta.

¹⁶ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 6.1.2004, Bouygues SA ja Bouygues Télécom SA v. komissio, yhdistetyt asiat C-2/01 P ja C-3/01 P, ECLI:EU:C:2004:2, 97 kohta.

¹⁷ Julkisasiamies Légerin ratkaisuehdotus 10.7.2001, Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2001:390, 61 kohta.

¹⁸ Unionin tuomioistuimen tuomio 14.1.2021, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, C-450/19, ECLI:EU:C:2021:10, 22 kohta.

¹⁹ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.7.1999, komissio v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 131 kohta.

sopimusta, vaan kukin tuottaja toimii itsenäisesti ottaen huomioon kilpailijoidensa nykyisen tai ennakoitavissa olevan toiminnan.

Esimerkki 2: Ryhmä tuottajia kokoontuu keskustelemaan siitä, miten mansikanviljelystä voitaisiin tehdä kestävämpää. He keskustelevat siitä, että lopettaisivat torjunta-aineiden käytön mansikkaviljelmillään, mutta ovat huolissaan siitä, että jos he tekevät niin yksin, muut kilpailijat myyvät tuotteensa halvemmalla. He kaikki ilmoittavat, että eivät käytä torjunta-aineita seuraavalla kaudella, jos muut sitoutuvat samaan. He eivät laadi kirjallista asiakirjaa, johon tämä olisi kirjattu. Yksikään tuottaja ei käytä torjunta-aineita mansikkaviljelmillään seuraavana vuotena. Tässä on kyse sopimuksesta. Vaikka sitä ei tehty kirjallisesti, tuottajat ilmaisivat selvästi aikomuksensa toimia markkinoilla tietyllä tavalla sekä kokouksessa antamissaan lausunnoissa että tekemällä sen, mitä sanoivat tekevänsä.

2.2 Asetuksen 210 a artiklan henkilöllinen soveltamisala

- (27) Asetuksen 210 a artiklaa sovelletaan kestävyys sopimukseen, joissa on osapuolena vähintään yksi maataloustuotteiden tuottaja ja jotka tehdään muiden tuottajien kanssa (horisontaaliset sopimukset) tai yhden tai useamman elintarvikeketjun eri tasojen toimijan, kuten jakelutason toimijoiden tai tukku- ja vähittäiskauppiaiden, kanssa (vertikaaliset sopimukset).

Esimerkki: Horisontaalinen sopimus voi koskea esimerkiksi kilpailevien tuottajien välistä sitoutumista siipikarjan kasvattamiseen vain tiettyjen eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten mukaisesti, jotka ovat EU:n oikeuden tai kansallisen lainsäädännön vaatimuksia tiukemmat. Vertikaalinen sopimus voi koskea esimerkiksi tiettyjen tuottajien ja jakelijoiden välistä sitoutumista vain sellaisen siipikarjan markkinoille saattamiseen, joka on kasvatettu tiettyjen EU:n oikeuden tai kansallisen lainsäädännön vaatimuksia tiukempien kestävyysvaatimusten mukaisesti.

- (28) Kestävyys sopimusten osapuolena on oltava vähintään yksi maataloustuotteiden tuottaja. Osapuolina voi olla myös muita elintarvikeketjun toimijoita tuotannon, jalostuksen ja kaupan eri tasoilla jakelu mukaan luettuna. Näissä ohjeissa viitataan kestävyys sopimusten osapuoliin yleisesti ”toimijoina”. Käytännössä toimijoita ovat seuraavat:

- (a) Tuottajat: Nämä ovat SEUT-sopimuksen liitteessä I määriteltyjä maataloustuotteiden tuottajia, jotka kuvataan yksityiskohtaisemmin YMJ-asetuksen liitteessä I. Näihin kuuluvat maatalouden raaka-aineiden tuottajat ja tiettyjen jalostettujen maataloustuotteiden tuottajat, jotka luetellaan liitteessä I (kuten sokeria tuottavat sokerinjalostajat ja jauhoja tuottavat myllärit).
- (b) Tuotantotason toimijat: näihin kuuluvat maataloustuotannon tuotantopanosten (kuten siementen, torjunta-aineiden, laitteiden ja töiden) toimittajat ja pakkausten toimittajat, sikäli kun kaikkien näiden toimijoiden tarkoituksena on auttaa kestävyysvaatimuksen (määritelty 3.2 jaksossa) täyttämisessä panemalla täytäntöön kestävyys sopimus.
- (c) ”jalostustason toimijat: tämä koskee toimijoita (joita kutsutaan toisinaan jalostajiksi ja toisinaan valmistajiksi), jotka jalostavat maataloustuotteita

muiden kuin liitteessä I lueteltujen tuotteiden tuottamiseksi, sikäli kun kyseisten toimijoiden tarkoituksena on auttaa kestävyysvaatimuksen (määritelty 3.2 jaksossa) täyttämisessä panemalla täytäntöön kestävyys sopimus.

- (d) ”Kaupan ja jakelun tason” toimijat: tämä koskee elinkeinonharjoittajia, tukkukauppiaita, vähittäiskauppiaita ja elintarvikkepalvelujen tarjoajia sekä kuljetus- ja logistiikkayrityksiä, sikäli kun näiden toimijoiden tarkoituksena on auttaa kestävyysvaatimuksen (määritelty 3.2 jaksossa) täyttämisessä panemalla täytäntöön kestävyys sopimus.
- (29) Kestävyys sopimusten osapuolet voivat olla yksittäisiä toimijoita ja yhteenliittymiä tai muita kollektiivisia yhteisöjä, joihin osallistuu edellä kuvattuja tuottajia tai muita yrityksiä riippumatta niiden oikeudellisesta asemasta tai siitä, onko ne virallisesti tunnustettu EU:n oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jos vähintään yksi kestävyys sopimuksen osapuolista on tuottaja tai tuottajien yhteenliittymä. Tällaisia kollektiivisia yhteisöjä voivat olla esimerkiksi tuottajajärjestöt, tuottajajärjestöjen yhteenliittymät tai toimialakohtaiset organisaatiot.
- (30) Sillä ei ole merkitystä, onko kestävyys sopimuksen osapuoli sijoittautunut EU:hun vai sen ulkopuolelle, kunhan kestävyys sopimus pannaan täytäntöön EU:ssa tai sillä voi olla kielteinen vaikutus kilpailuun sisämarkkinoilla.²⁰
- (31) Pelkkä kestävyysvaatimuksen täyttäminen ei itsessään riitä muodostamaan sopimusta 210 a artiklan soveltamiseksi. Jotta kestävyysvaatimuksen täyttäminen johtaisi sopimukseen, tarvitaan toinen vaihe eli se, että kyseisen maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun toimijat ilmaisevat aikomuksensa panna sopimus yhdessä täytäntöön (eli ilmaisevat yhteisen tahtonsa). Käytännössä ero kestävyysvaatimuksen käyttöönotosta tehdyn sopimuksen ja pelkän vaatimuksen täyttämisen välillä on siinä, että toimija voi päättää yksipuolisesti lopettaa vaatimuksen soveltamisen milloin tahansa.
- (32) Toimijasta tulee kestävyys sopimuksen osapuoli 210 a artiklan soveltamiseksi, kun sopimuksesta vallitsee yhteinen tahto muiden osapuolten kanssa. Yhteisen tahdon ilmaisun olisi vastattava tarkoin tätä osapuolten yhteistä tahtoa.²¹
- (33) Jotta kestävyys sopimus kuuluisi 210 a artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, vähintään yhden osapuolen on oltava tuottaja. Tuottajat ovat siten kestävyys sopimusten olennaisia osapuolia. Tuottajien, jotka ovat sopimuksen osapuolia sen laatimishetkellä, on osallistuttava vaatimuksesta neuvottelemiseen ja sen hyväksymiseen ja täytäntöönpanoon. Tämä ei estä tuottajia ryhtymästä sopimuksen sopimuspuoliksi myöhemmässä vaiheessa ilman, että ne olisivat

²⁰ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 6.9.2017, Intel, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, 40–45 kohta ja niissä mainittu oikeuskäytäntö.

²¹ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 26.10.2000, Bayer AG v. komissio, T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, 69 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.7.2006, komissio v. Volkswagen, C-74/04 P, ECLI:EU:C:2006:460, 39 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 30.4.2009, CD-Contact Data GmbH, T-18/03, ECLI:EU:T:2009:132, 48 kohta.

osallistuneet sopimuksesta neuvottelemiseen tai sen hyväksymiseen, jos vallitsee yhteinen tahto siitä, että kestävyys sopimus sitoo tuottajia.

Esimerkki 1: Eräissä jäsenvaltioissa useat eri supermarketketjut, joiden yhteenlaskettu osuus omenoiden tukkuostoista on 70 prosenttia, ovat omenoiden kestävä viljelyn edistämiseksi sopineet ostavansa vain omenoita, joilla on sertifiointi torjunta-aineettomuudesta. Koska tämän ryhmän osuus ostoista on niin suuri, useimmat omenantuottajat katsovat, että niillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin noudattaa supermarketketjujen ryhmän asettamia vaatimuksia. Ne lopettavat torjunta-aineiden käytön ja sertifioidut omenansa torjunta-aineettomuuden sen sijaan, että ottaisivat sen riskin, että niiden omenatuotanto jää myymättä. Supermarketketjut ovat selvästi sopineet asiasta. Omenantuottajat eivät kuitenkaan ole tämän sopimuksen osapuolia. Vaikka nämä tuottajat toimittavat tuotteita, jotka täyttävät kestävyysvaatimuksen, ne eivät ole itse sopineet supermarketketjujen kanssa vaatimuksen sisällöstä eikä niiden päätös vaatimuksen täyttämisestä edellytä, että muut omenan tuottajat täyttävät sen. Näin ollen nämä tuottajat eivät ole supermarketketjujen ryhmän tekemän sopimuksen osapuolia. Se ei kuitenkaan estä tuottajia ryhtymästä myöhemmin supermarketketjujen kestävyys sopimuksen osapuoleksi.

Esimerkki 2: Hieman toisenlaisessa skenaariossa supermarketketjujen ryhmä on sopinut, että se ostaa vain omenoita, joilla on torjunta-aineettomuutta koskeva sertifiointi. Eräs omenantuottajien järjestö kehittää sertifiointimerkin, jolla vahvistetaan sen jäsenten tuotteiden torjunta-aineettomuus. Järjestö myöntää sertifiointimerkin, jota voidaan käyttää supermarkettien pakkauksissa ja markkinointimateriaaleissa. Lisenssimaksut jaetaan tuottajille, jotka ovat järjestön jäseniä. Tässä tapauksessa järjestö on tuottajien yhteenliittymä, joka päätti ottaa käyttöön ja järjestää sertifiointimerkin. Tämä päätös on tuottajien välinen kestävyys sopimus. Lisäksi järjestön ja supermarkettien välinen lisenssisopimus on erillinen kestävyys sopimus tuottajien (niiden yhteenliittymän kautta) ja supermarkettien välillä.

2.3 Asetuksen 210 a artiklan soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

- (34) Jotta kestävyys sopimus kuuluisi 210 a artiklan soveltamisalaan, sen täytyy i) koskea yhtä tai useampaa SEUT-sopimuksen liitteessä I lueteltua maataloustuotetta, lukuun ottamatta kalastus- ja vesiviljelytuotteita, jäljempänä 'liitteen I tuotteet', ja ii) liittyä kyseisen tuotteen tuotantoon tai näiden tuotteiden kauppaan. Kestävyys sopimuksessa voi olla osapuolena myös toimitusketjun muiden tasojen kuin maataloustuotannon toimijoita, sikäli kun nämä toimijat hyväksyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan liittyvät ehdot.
- (35) Asetuksen 210 a artiklan rajoittaminen koskemaan maataloustuotteita johtuu YMJ-asetuksen 1 artiklan soveltamisalasta, sillä se ei kata elintarvikkeita, jotka eivät ole maatalouselintarvikkeita, jäljempänä 'liitteeseen I kuulumattomat tuotteet'.
- (36) Kestävyys sopimus voi koskea sekä liitteen I tuotteita että liitteeseen I kuulumattomia tuotteita vaikuttamatta itse kestävyys sopimuksen voimassaoloon. Asetuksen 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä

sovelletaan kuitenkin vain siihen kestävyys sopimuksen osaan, joka koskee liitteen I tuotteita.

Esimerkki 1: Eräs sopimus koskee sekä maltaan että oluen kestävä pakkaamista. Asetuksen 210 a artiklaa sovelletaan vain mallasta koskevaan sopimuksen osaan, koska olut ei ole liitteen I tuote.

Esimerkki 2: Eräs sopimus koskee biopolttoaineita ja biopolttoaineiden tuotannossa käytettäviä tuotteita. Asetuksen 210 a artiklaa sovelletaan vain biopolttoaineiden tuotantoon käytettäviä liitteen I tuotteita koskevaan sopimuksen osaan.

Esimerkki 3: Eräs sopimus koskee kestävästi tuotettujen siipikarjatuotteiden toimittamista ateriapalveluille. Sopimuksessa on mukana siipikarjantuottajia, jotka toimittavat siipikarjatuotteita valmisruoan tuottajille (jotka puolestaan valmistavat siipikarjaa sisältävää valmisruokaa), sekä ruokaloita edustava järjestö, joka ostaa valmisruokaa valmisruoan tuottajilta. Asetuksen 210 a artiklaa sovelletaan vain siihen sopimuksen osaan, joka koskee siipikarjatuotteiden toimittamista valmisruoan tuottajille, eikä siihen osaan sopimusta, joka koskee valmisruoan toimittamista ruokaloille. Vain siipikarjatuotteet ovat SEUT-sopimuksen liitteessä I lueteltuja tuotteita.

Esimerkki 4: Eräs sopimus koskee kestävien tomaattien tuotantoa pastakastikkeiksi jalostettaviksi. Asetuksen 210 a artiklaa sovelletaan vain tomaatteja koskevaan sopimuksen osaan, koska kastike ei ole liitteen I tuote.

3 ASETUKSEN 210 A ARTIKLAN AINEELLINEN SOVELTAMISALA

- (37) Asetuksen 210 a artiklan 3 kohdassa luetellut kestävyystavoitteet, kestävyysvaatimukset (joita on noudatettava näiden kestävyystavoitteiden täyttämiseksi) ja kestävyys sopimuksessa määrätty täytäntöönpanotoimenpiteet on näiden vaatimusten täyttämiseksi erotettava toisistaan.

Esimerkki: Kestävyystavoitteena voisi olla torjunta-aineiden käytön vähentäminen tai maaperän eroosion ehkäiseminen. Kestävyysvaatimus, johon kestävyys sopimuksella pyritään, voisi tarkoittaa mitattavissa olevien tavoitteiden asettamista pakollisen vaatimuksen ylittävien määrällisten tai laadullisten kriteerien muodossa (esimerkiksi torjunta-aineiden vähentäminen 60 prosentilla tai peitekasvien käyttö talvella maaperän eroosion välttämiseksi). Sopimukseen voisi sisältyä erityisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, kuten velvollisuus toteuttaa täsmäviljelykäytäntöjä ja tuholaisien seurantaa, käyttää tiettyjä koneita tai laitteita, ottaa käyttöön riskienhallintavälineitä tai tukea teknisen tietämyksen levittämistä (mukaan lukien koulutus, neuvonta, yhteistyö ja tietämyksen vaihto), digitaalteknologiaa tai ravinteiden kestävä hallintaa koskevia käytäntöjä.

3.1 Asetuksen 210 a artiklassa tarkoitetut kestävyystavoitteet

- (38) Jotta voidaan täyttää 210 a artiklan edellytykset, kestävyys sopimuksella on pyrittävä täyttämään kestävyysvaatimus, jonka avulla edistetään yhtä tai useampaa seuraavista kestävyystavoitteista:

- a. ympäristötavoitteet, mukaan lukien ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen; maiseman, veden ja maaperän kestävä käyttö ja suojeleminen; siirtyminen kiertotalouteen, mukaan lukien elintarvikejätteen vähentäminen; ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen; ja luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen;
- b. maataloustuotteiden tuottaminen siten, että vähennetään torjunta-aineiden käyttöä ja hallitaan tällaisesta käytöstä aiheutuvia riskejä tai vähennetään mikrobilääkeresistenssin vaaraa maataloustuotannossa;
- c. eläinten terveys ja hyvinvointi.

- (39) Asetuksen 210 a artiklan 3 kohdan a alakohdassa luetellut esimerkit ympäristötavoitteista ovat ohjeellisia, ja niihin voi liittyä erilaisia tyyppisiä ja muunnelmia. Asetuksen 210 a artiklan mukainen kestävyystavoite voi olla esimerkiksi jonkin toimijan ympäristötavoite, jolla on maataloustuotteiden tuotantoon, jalostukseen tai kauppaan (jakelu mukaan luettuna) liittyvä myönteinen vaikutus ympäristöön. Sen sijaan 210 a artiklan 3 kohdan b ja c alakohdan tavoitteiden luettelo on tyhjentävä.

Esimerkkejä 210 a artiklassa tarkoitetuista kestävyystavoitteista

Esimerkki 1: Yksi ympäristötavoitteiden tyyppi on ilmansaasteiden vähentäminen ja ilmanlaadun parantaminen, vaikka sitä ei 210 a artiklan 3 kohdassa nimenomaisesti mainitakaan. Siksi se kuuluu 210 a artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

Esimerkki 2: Muovisaasteen välttäminen kuuluu kiertotalouteen siirtymistä tai ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä koskevaan tavoitteeseen, vaikka sitä ei 210 a artiklan 3 kohdassa nimenomaisesti mainitakaan. Siksi se kuuluu 210 a artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

Esimerkki 3: Maiseman, veden ja maaperän kestävä käytön ja suojelun tavoitteena on parantaa maaperän eroosiokestävyyttä, lisätä maaperän biologista monimuotoisuutta maaperän koostumusta parantamalla ja varmistaa merien suojeleminen, jotka ovat kaikki erityyppisiä maiseman, veden ja maaperän kestävä käyttöä ja suojeleminen koskevia tavoitteita. Nämä kaikki ovat 210 a artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvia tavoitteita.

- (40) Kestävyysvaatimuksella voidaan edistää yhtä tai useampaa 210 a artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvaa tavoitetta.
- (41) Asetuksen 210 a artiklan noudattamisen arvioinnin helpottamiseksi kestävyyssovitimuksessa on yksilöitävä kestävyystavoitteet, joita kestävyysvaatimuksella pyritään edistämään.
- (42) Jos kestävyyssovitimuksen tarkoituksena on edistää useita tavoitteita, joista vain osa on lueteltu 210 a artiklan 3 kohdassa, vain 210 a artiklan 3 kohdassa luetellut tavoitteet ovat merkityksellisiä arvioitaessa, kuuluuko kestävyyssovitimus 210 a artiklan soveltamisalaan.
- (43) Jos kestävyysvaatimuksen tarkoituksena on edistää tavoitteita, joita ei ole lueteltu 210 a artiklan 3 kohdassa, kuten sosiaalisia tavoitteita (esimerkiksi työoloja tai

terveellisiä ja ravitsevia ruokavalioita) tai taloudellisia tavoitteita (esimerkiksi tuotemerkkien kehittämistä tai viljelijöiden oikeudenmukaisempia korvauksia), näitä tavoitteita edistäviä kestävyysvaatimuksen näkökohtia ei voida ottaa huomioon arvioitaessa 210 a artiklan noudattamista (erityisesti sitä, ovatko kestävyys sopimuksen kilpailunrajoitukset välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, mitä käsitellään 5 jaksossa).

Esimerkki 1: Jos viljantuottajat tekevät viljanjalostajien kanssa sopimuksen siitä, että viljantuottajat parantavat maisemapiirteitä (esimerkiksi käyttävät pensasaitoja), se voi sisältyä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskevaan 210 a artiklan 3 kohdan a alakohdan tavoitteeseen edellyttäen, että kestävyys sopimuksella pyritään edistämään tätä tavoitetta.

Esimerkki 2: Jos hunajantuottajat ja simanjalostajat sopivat pitävänsä kaupan tuotteita, jotka ovat peräisin sellaisista mehiläispesistä saatavasta hunajasta, joissa ei käytetä varroatoosin torjuntaan lainkaan kemiallisia tuotteita, tämä voi kuulua 210 a artiklan 3 kohdan c alakohdan eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevaan tavoitteeseen edellyttäen, että kestävyys sopimuksella pyritään edistämään kyseistä tavoitetta.

Esimerkki 3: Jos viljantuottajat sopivat soveltavansa täsmäviljelytekniikoita torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön vähentämiseksi, tämä voi kuulua 210 a artiklan 3 kohdan mukaisten ympäristötavoitteiden piiriin, edellyttäen, että kestävyys sopimuksella pyritään edistämään kyseistä tavoitetta.

Esimerkki 4: Jos maidon tuottajat ja jalostajat sopivat kehittävänsä tuotemerkkejä, joilla varmistetaan tuottajien oikeudenmukaisempi korvaus, tällainen maidontuottajien tulojen kasvu saattaa lisätä investointeja, joilla pyritään saavuttamaan ympäristöä tai eläinten hyvinvointia koskevia tavoitteita. Jos sopimuksen tavoitteena on taata tuottajille oikeudenmukaisempi korvaus, tämä tavoite ei kuulu 210 a artiklan 3 kohdassa lueteltuihin tavoitteisiin.

Esimerkki 5: Jos maidon tuottajat ja jalostajat sopivat eläinten hyvinvoinnin parantamisesta ja samalla maataloustyöntekijöiden oikeudenmukaisen työolojen varmistamisesta, 210 a artiklan mukainen soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen voi hyödyttää vain 210 a artiklan 3 kohdassa lueteltujen tavoitteiden, kuten eläinten hyvinvoinnin, saavuttamista edistäviä sopimuksen näkökohtia. Sitä vastoin muita näkökohtia, kuten maataloustyöntekijöiden oikeudenmukaisia työoloja, ei voida tässä arvioinnissa ottaa huomioon.

3.2 Asetuksen 210 a artiklan mukaisesti sovellettavat kestävyysvaatimukset

3.2.1 Kestävyys sopimuksessa on määritettävä kestävyystavoitteeseen liittyvä kestävyysvaatimus

- (44) Kestävyys sopimuksessa, joka täyttää 210 a artiklan edellytykset, on määritettävä kestävyysvaatimus, joka sopimuspuolten on täytettävä yhden tai useamman 210 a artiklan 3 kohdassa luetellun kestävyystavoitteen edistämiseksi.

- (45) Kestävyystvaatumuksen on liityttävä yhteen tai useampaan 210 a artiklan soveltamisalaan kuuluvaan kestävyystavoitteeseen.
- (46) Kestävyystvaatimus voi olla olemassa oleva vaatimus tai sopimuksen osapuolten tai kolmansien osapuolten sopimusta varten vahvistama vaatimus.
- (47) Kestävyystvaatuksissa voidaan asettaa saavutettava tavoite ja tarvittaessa määrätä erityisistä teknologioista tai tuotantomenetelmistä. Näin ollen kestävyystvaatimusten hyväksyjien on sitouduttava vaatimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja sen lisäksi mahdollisesti käytettävä tavoitteen saavuttamiseksi tiettyä teknologiaa tai tuotantokäytäntöä (esimerkiksi maaperän suojelumenetelmiä tai eläinten laiduntamiseen liittyviä käytäntöjä).
- (48) Kestävyystvaatumuksen hyväksyminen voi johtaa siihen, että vaatimuksen edellytykset täyttävälle tuotteille luodaan vapaaehtoinen merkki, logo tai tuotemerkin nimi.
- (49) Ainoastaan se osa tuotannosta, joka täyttää kestävyystvaatumuksen, voi hyödyntää 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä.
- (50) Arvioitaessa sitä, kuuluuko kestävyystvaatimus 210 a artiklan soveltamisalaan, ei ole merkitystä, tuetaanko kestävyystsopimusta tai onko sitä tuettu EU:n tai kansallisella rahoituksella.

3.2.2 *Kestävyystvaatumuksen olisi johdettava konkreettisiin ja mitattavissa oleviin tuloksiin, tai jos se ei ole tarkoituksenmukaista, havainnoitavissa ja kuvattavissa oleviin tuloksiin*

- (51) Kestävyystvaatuksessa voidaan asettaa määrällisiä tavoitteita tai määrätä erityisistä menetelmistä tai käytännöistä (esimerkiksi siitä, että ei käytetä tiettyä tuotantopanosta tai maatalouskäytäntöä).
- (52) Kestävyystvaatumuksen soveltamisesta saatujen tulosten on oltava konkreettisia ja mitattavia. Jos saatuja tuloksia ei esimerkiksi ole tarkoituksenmukaista mitata numeerisesti kestävyystvaatumuksen luonteen tai kohteen vuoksi, saatujen tulosten olisi kuitenkin oltava havainnoitavissa ja kuvattavissa.

Esimerkki 1: Jos kestävyystavoitteena on torjunta-aineiden vähentäminen, siihen liittyvä kestävyystvaatimus voisi olla torjunta-aineiden vähentäminen 40 prosentilla. Tällöin olisi voitava osoittaa, että vaatimuksen soveltaminen johtaa torjunta-aineiden käytön mitattavissa olevaan vähenemiseen.

Esimerkki 2: Jos kestävyystsopimuksella pyritään lisäämään luonnon monimuotoisuutta viljelemällä tiettyjä hyönteisystävällisiä luonnonvaraisia kasveja ja alkuperäislajikkeita, tuloksia ei välttämättä voida mitata lukumääräisesti. Toteutetut toimet ja saavutetut tulokset on kuitenkin pystyttävä kuvaamaan (esimerkiksi se, mitä kasveja olisi istutettava, vaikkakaan ei välttämättä lukumääräisesti).

3.2.3 *Kestävyysvaatimusten on oltava tiukempia kuin asiaankuuluva pakollinen vaatimus*

- (53) Kestävyysvaatimuksen, jota 210 a artiklan soveltamisalaan kuuluvalla kestävyys sopimuksella on tarkoitus soveltaa, on oltava tiukempi kuin EU:n oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukainen vaatimus. Tämä tarkoittaa, että kestävyysvaatimuksessa on asetettava edellytyksiä, jotka ylittävät voimassa olevan pakollisen vaatimuksen edellytykset, tai otettava käyttöön kestävyysedellytyksiä tapauksissa, joissa EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä ei aseteta mitään kestävyysedellytyksiä.
- (54) Pakollinen vaatimus on EU:n tai kansallisella tasolla asetettu vaatimus, jossa vahvistetaan, mitkä tasoja, aineita, tuotteita tai tekniikoita koskevat vaatimukset yksittäisten tuottajien tai toimijoiden on täytettävä tai mitä niiden on vältettävä. Vaatimukset tai tavoitteet, jotka sitovat jäsenvaltioita mutta eivät yksittäisiä yrityksiä, eivät ole 210 a artiklassa tarkoitettuja pakollisia vaatimuksia.
- (55) Riippumatta siitä, onko kestävyys sopimuksen osapuolina EU:n ulkopuolisia toimijoita, pakolliset vaatimukset on käsitettävä EU:n vaatimuksiksi tai EU:n jäsenvaltioiden kansallisiksi vaatimuksiksi.
- (56) Jos pakollinen kansallinen vaatimus on tiukempi tai kunnianhimoisempi kuin vastaava EU:n vaatimus, kyseisessä jäsenvaltiossa toimivien tuottajien ja toimijoiden on noudatettava tätä tiukempaa kansallista vaatimusta. Kunkin jäsenvaltion perustuslaista riippuen alue- tai paikallistasolla voi olla olemassa pakollinen vaatimus. Jos sovellettava pakollinen kansallinen vaatimus on asetettu alueellisella tai paikallisella tasolla, sen olisi oltava asiaankuuluva vaatimus.
- (57) Kestävyys sopimukseen voi sisältyä asetuksella (EU) N:o 1151/2012 perustettuja laatujärjestelmiä tai laatumerkkejä, joihin sovelletaan asiaankuuluvaa kansallista lainsäädäntöä, mutta vain siltä osin kuin kestävyysvaatimukset ovat kyseisten järjestelmien ja merkkien vuoksi tiukempia kuin mitä EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädetään.
- (58) Jos EU:n tai kansallisella tasolla ei ole pakollisia vaatimuksia, kestävyys sopimukset, joilla pyritään tosiasiallisesti lisäämään kestävyyttä, ylittävät pakolliset EU:n tai kansalliset vaatimukset. Sama koskee kestävyys sopimuksia, joiden tarkoituksena on nopeuttaa siirtymistä tai varhaista siirtymistä pakollisiin EU:n tai kansallisiin vaatimuksiin, jotka on hyväksytty mutta jotka eivät ole vielä tulleet voimaan.
- (59) Kestävyys sopimukset lakkaavat kuulumasta 210 a artiklan soveltamisalaan siitä hetkestä alkaen, kun vastaavat tai kunnianhimoisemmat EU:n tai kansalliset vaatimukset tulevat voimaan (ks. asian käsittely 6.5 jaksossa).
- (60) Koska EU:n ja kansallisella tasolla on kuhunkin 210 a artiklan 3 kohdassa vahvistettuun kestävyystavoitteeseen liittyviä usean tyyppisiä pakollisia kestävyysvaatimuksia ja niiden yhdistelmiä, näissä suuntaviivoissa ei ole mahdollista laatia kattavaa luetteloa EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyistä kestävyysvaatimuksista.
- (61) Vastaavasti näissä suuntaviivoissa ei ole mahdollista ilmoittaa vähimmäismäärää, jolla hyväksytyn kestävyysvaatimuksen on ylitettävä pakollinen

kestävyysvaatimus. Määrä, jolla kestävyysvaatimus ylittää pakollisen kestävyysvaatimuksen, on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon kestävyyssovimuksessa asetetut kilpailunrajoitukset ja se, ovatko ne välttämättömiä (ks. 5 jakso).

Esimerkki 1: EU asettaa EU:n torjunta-aineiden kestäväää käyttöä koskevan direktiivin mukaisesti tavoitteita, joiden mukaan kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja riskiä on vähennettävä yhteensä 50 prosenttia ja ”tavanomaista haitallisempien” torjunta-aineiden käyttöä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Olettaen, että kaikkia muita EU:n oikeudessa säädettyjä edellytyksiä noudatetaan, jos hedelmä- ja vihannesalan tuottajat ja jalostajat sopisivat pitävänsä kaupan vain tuotteita, jotka ovat torjunta-aineiden käytön asteittaista vähentämistä 60 prosentilla vuoteen 2030 mennessä koskevan ohjelman tulosta, ne täyttäisivät EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä tiukempaa kestävyysvaatimusta koskevan edellytyksen.

Esimerkki 2: Tuottajat ja toimijat sopivat vähentävänsä herneiden tuotannossa ja jalostuksessa syntyvän elintarvikejätteen määrää 50 prosenttia optimoimalla korjuuteknikoita, investoimalla tehokkaampaan varastointikapasiteettiin ja parantamalla pakkauksia. Elintarvikejätteen vähentämiselle ei ole EU:n tasolla asetettu pakollista kestävyysvaatimusta eikä sovellettavaa kansallista kestävyysvaatimusta. Tässä tapauksessa kestävyysvaatimus olisi tosiasiaassa tiukempi kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädetään.

Esimerkki 3: Maidon tuottajat ja vähittäiskauppiat sopivat tukevansa luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetussa asetuksessa (EU) 2018/848²² tarkoitettua siirtymistä luonnonmukaiseen maidontuotantoon. Vaikka asetuksessa (EU) 2018/848 säädetään tuotantomenetelmistä, joita viljelijöiden on noudatettava voidakseen merkitä tuotteensa luonnonmukaisiksi, kyseiset tuotantomenetelmät eivät ole pakollisia vaatimuksia EU:n tai kansallisella tasolla. Tällöin vaatimus, joka edellyttää maidon tuottamista luonnonmukaisten tuotantomenetelmien mukaisesti, voisi olla tiukempi kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädetään.

4 KILPAILUNRAJOITUKSET

- (62) Tämän jakson tarkoituksena on selventää, minkä tyyppiset rajoitukset todennäköisesti kuuluvat SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan niin, että niihin voitaisiin näin ollen soveltaa 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä, jos ne täyttävät jälkimmäisen artiklan edellytykset.
- (63) Tässä jaksossa ei tarkastella sitä, täyttäisivätkö tietyt kilpailunrajoitukset, joihin todennäköisesti voidaan soveltaa 101 artiklan 1 kohtaa, todennäköisesti SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaiset poikkeuksen edellytykset. Tässä

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/848, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta (EUVL L 150, 14.6.2018, s. 1).

jaksossa ei myöskään ole tarkoitus käsitellä tyhjentävästi sitä, milloin kestävyys sopimukset rajoittavat tai eivät rajoita kilpailua.

4.1 Mitä kilpailunrajoitus tarkoittaa?

- (64) Kilpailunrajoituksen ymmärtämiseksi on tärkeää tuntea ”kilpailutekijöiden” käsite. Yritykset kilpailevat esittämällä asiakkaille tarjouksen, joka on kyseisissä olosuhteissa houkuttelevampi kuin vaihtoehtoisten toimittajien tarjoukset. Vaikka hinta voi olla joillekin ostajille tärkein tekijä, myös muilla tekijöillä voi olla merkitystä. Jokin toimittaja voi esimerkiksi tarjota muita laadukkaampaa tuotetta, parempia ominaisuuksia, laajempaa valikoimaa, parempaa palvelua tai enemmän innovatiivisuutta. Tietty tekijät voivat vaikuttaa toimittajan kykyyn alentaa hintojaan tai parantaa ominaisuuksiaan, kuten toimittajan kykyyn saavuttaa tietty tuotannon taso kilpailijoitaan edullisemmin tai tehostaa tuotantomenetelmiä ja -teknologioita, toimituslähteitä, kuljetuksia ja logistiikkaa. Kaikkiin näihin hintatekijöihin ja muihin tekijöihin viitataan yhteisesti ”kilpailutekijöinä”.
- (65) Sopimus rajoittaa 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kilpailua, jos sillä on todennäköisesti vaikutusta merkityksellisiin kilpailutekijöihin tietyillä markkinoilla. Sopimus voi rajoittaa kilpailua silloin, kun siihen sisältyy nimenomainen tai epäsuora velvollisuus olla kilpailematta yhden tai useamman kilpailutekijän kanssa, mutta se voi myös rajoittaa kilpailua niin, että se vähentää sopimuksen osapuolien välistä kilpailua tai vähentää niiden ja kolmansien osapuolien välistä kilpailua.²³ Liitteessä E esitetään yleiskatsaus joistakin keskeisistä kilpailunrajoituksista, joita voi esiintyä kestävyys sopimuksissa, sekä siitä, miten erityyppisiä rajoituksia saatetaan soveltaa käytännössä.
- (66) Joissakin tapauksissa kestävyys sopimus on luonteeltaan kilpailua rajoittava. Esimerkiksi kilpailevien yritysten ryhmän välinen sopimus siitä, että ne veloittavat asiakkailtaan samat hinnat, todennäköisesti rajoittaa kilpailua.
- (67) Muissa tapauksissa kestävyys sopimuksen luonne ei välttämättä rajoita kilpailua mutta sen vaikutus voi kuitenkin olla kilpailun rajoittuminen. Tällaisissa tapauksissa se, rajoittaako kestävyys sopimus todennäköisesti kilpailua, riippuu useista tekijöistä, kuten markkinaosuudesta, johon se vaikuttaa, tai siitä, onko olemassa muita yrityksiä, jotka voisivat aloittaa kilpailukykyisten tuotteiden tuotannon. Tämä johtuu siitä, että jos kestävyys sopimuksen piiriin kuulumattomia tuottajia on riittävästi, asiakkailta on jatkossakin kilpailukykyisiä vaihtoehtoja, joten kyseinen kestävyys sopimus ei todennäköisesti rajoita kilpailua.
- (68) Kestävyys sopimus voi sisältää useita kilpailunrajoituksia. Esimerkiksi eläinten hyvinvointia koskevaan aloitteeseen voi sisältyä erityinen sopimus pakollisesta lisämaksusta, joka maksetaan tietyt eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset täyttävälle viljelijöille (sopimus lisämaksusta tarkoittaa sopimista hinnan

²³ Suuntaviivat perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta, EUVL C 101, 27.4.2004, s. 97 (”Suuntaviivat SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta”). Otsikon viittaus 81 artiklan 3 kohtaan johtuu siitä, että ilmoitus annettiin ennen Lissabonin sopimuksen hyväksymistä. Kun Lissabonin sopimus hyväksyttiin, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81 artiklasta tuli Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artikla.

osatekijästä). Näihin perusteisiin voi sisältyä myös yksittäisten eläinten käytettävissä olevaa tilaa koskevia vaatimuksia, jotka voivat vähentää kasvatettavien eläinten määrää (tuotantorajoitus) tai täsmentää erityisiä ruokintavaatimuksia (tuotantopanosrajoitus).

- (69) Jotta kestävyys sopimus kuuluisi SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, on merkityksetöntä, kuinka monta kilpailunrajoitusta kestävyys sopimukseen sisältyy, jos siihen sisältyy vähintään yksi kilpailunrajoitus.

Esimerkki 1: Erään alueen soijaviljelijät haluavat lopettaa kemiallisten lannoitteiden käytön saasteiden vähentämiseksi ja vesistöjen suojelemiseksi. Koska tämä johtaisi todennäköisesti satojen pienenemiseen, he ovat kuitenkin huolissaan siitä, että he menettävät rahaa, jos toteuttavat aloitteen yksin. Näin ollen he sopivat yhdessä, että he lopettavat lannoitteiden käytön ja korottavat tonnikohtaisia hintojaan säilyttääkseen aiemman kannattavuustason.

Tämä kestävyys sopimus rajoittaa kilpailua, koska se rajoittaa osallistujien mahdollisuuksia asettaa omat myyntihintansa.

Esimerkki 2: Ryhmä viljelijöitä, jotka haluavat lopettaa kemiallisten lannoitteiden käytön, luo laatumerkin ”kestävälle soijalle”, joka on tuotettu ilman kemiallisia lannoitteita. Kemiallisten lannoitteiden käytön lopettaminen vähentää todennäköisesti satoja ja siten mahdollisesti myös maatilojen tuloja. Siksi ryhmä panostaa voimakkaasti kuluttajien tietoisuuden lisäämiseen laatumerkistä ja ympäristöhyödyistä, joita kemiallisten lannoitteiden poistamisella on, saadakseen kuluttajat vakuuttuneiksi siitä, että ”kestävä soija” on arvokkaampaa kuin kemiallisilla lannoitteilla tuotettu soija. Viljelijä, joka pystyy todistamaan tuottaneensa soijansa ilman kemiallisia lannoitteita, voi osallistua järjestelmään ja poistua siitä milloin tahansa. Toisin kuin esimerkissä 1 hintojen asettamista koskevia määräyksiä ei ole.

Tässä esimerkissä kestävyys sopimus ei todennäköisesti rajoita kilpailua. On mahdollista, että järjestelmä rajoittaa kilpailua, jos siihen liittyy suuri määrä soijantuottajia, mikä rajoittaa tehokkaasti niiden asiakkaiden mahdollisuuksia, jotka eivät halua ostaa ”kestävää soijaa”. Jos järjestelmään kuitenkin liittyy vain pieni määrä soijantuottajia (esimerkiksi tuottajat, joiden osuus on alle 10 prosenttia tarjonnasta), kilpailun rajoittaminen on todennäköisesti merkityksetöntä, koska siitä johtuva tuotannon väheneminen ei ole merkittävää ja asiakkailla on edelleen vaihtoehtoja, jos he eivät halua tai voi maksaa kestävästä soijasta enemmän.

4.2 Mitä kilpailunrajoitus ei tarkoita?

- (70) Kaikki kilpailijoiden väliset kestävyys sopimukset eivät kuulu SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Jos tällaiset kestävyys sopimukset eivät vaikuta kilpailutekijöihin, kuten hintaan, määrään, laatuun, valintaan tai innovointiin, ne eivät todennäköisesti rajoita kilpailua. Seuraavassa esitetään joitakin havainnollistavia esimerkkejä.

- (71) Ensinnäkin kestävyys sopimukset, jotka eivät koske kilpailijoiden taloudellista toimintaa vaan näiden yrityksen sisäistä toimintaa, eivät todennäköisesti rajoita kilpailua. Kilpailijat voivat esimerkiksi pyrkiä lisäämään toimialan yleistä mainetta ympäristön suhteen vastuullisena alana ja sopia tässä tarkoituksessa, että niiden toimitiloista poistetaan kertakäyttömuovit, rakennuksissa ei ylitetä tiettyä ympäristön lämpötilaa tai painettujen materiaalien päiväkohtaista määrää rajoitetaan.
- (72) Toiseksi kestävyys sopimukset sellaisen tietokannan luomisesta, joka sisältää tietoja toimittajista, joiden arvoketjut, tuotantoprosessit ja tuotantopanokset ovat kestäviä, tai jakelijoista, jotka myyvät tuotteita kestäväällä tavalla, mutta joissa osapuolia ei vaadita ostamaan kyseisiltä toimittajilta tai myymään kyseisille jakelijoille, eivät todennäköisesti rajoita kilpailua SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (73) Kolmanneksi kilpailijoiden väliset kestävyys sopimukset, jotka liittyvät sellaisten toimialan laajuisten tiedotuskampanjoiden tai asiakkaiden tietoisuutta kulutuksensa ympäristöjalanjäljestä lisäävien kampanjoiden järjestämiseen, joita kampanjoita ei käytetä tiettyjen tuotteiden yhteiseen mainontaan, eivät todennäköisesti rajoita kilpailua SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (74) Jos kestävyys sopimus ei rajoita kilpailua, SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta eikä kestävyys sopimukseen siten tarvitse soveltaa 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä. Näissä tapauksissa kestävyys sopimuksen osapuolet voivat vapaasti jatkaa sopimuksen täytäntöönpanoa.

5 ASETUKSEN 210 A ARTIKLAN MUKAINEN VÄLTÄMÄTTÖMYYS

5.1 Johdanto

- (75) Asetuksen 210 a artiklan 1 kohdassa määrätään, että SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta sopimuksiin, jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan ja joiden tarkoituksena on soveltaa EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä asetettua tiukempaa kestävyysvaatimusta, jos kyseisissä sopimuksissa määrätään ainoastaan kilpailunrajoituksista, jotka ovat ”välttämättömiä” kyseisen vaatimuksen täyttämiseksi. Siksi välttämättömyysedellytys on yksi edellytyksistä, jotka toimijoiden on täytettävä voidakseen hyödyntää 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä.
- (76) Tässä jaksossa selitetään, miten välttämättömyyden käsite olisi ymmärrettävä 210 a artiklan mukaisesti. Jaksossa annetaan ohjeita siitä, miten välttämättömyysedellytystä sovelletaan erilaisiin kilpailunrajoituksiin riippuen noudatettavista kestävyysvaatimuksista. Jaksossa ei pyritä määrittelemään erityisiä rajoitusten muotoja ja tyyppisiä, joita sidosryhmät voivat tai eivät voi ottaa hyväksyä kestävyys sopimuksiinsa, vaan pikemminkin esittämään menetelmät sen arvioimiseksi, millaisissa olosuhteissa rajoitusten päätyypit

olisivat todennäköisesti välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, ja havainnollistamaan tätä menetelmää ei-tyhjentävien esimerkkien avulla.

- (77) Ennen kuin osapuolet arvioivat, onko kestävyys sopimuksesta johtuva kilpailunrajoitus välttämätön, niiden on ensin selvitettävä, onko kilpailunrajoitus olemassa (kuten edellisessä jaksossa selitetään). Jos kyseinen kestävyys sopimus ei rajoita kilpailua, välttämättömyyttä ei tarvitse ottaa huomioon. Näissä tapauksissa toimijat voivat siirtyä suoraan kestävyys sopimuksen täytäntöönpanoon.
- (78) Asetuksen 210 a artiklan mukaisten kilpailunrajoitusten välttämättömyyttä on myös arvioitava suhteessa kestävyys sopimuksessa määritellyn tason saavuttamiseen. Kestävyys vaatimuksen täyttäminen voisi tarkoittaa joko maataloustuotteiden tuotantoa tai kauppaa vaatimuksen mukaisesti.

5.2 Välttämättömyyden käsite

- (79) Välttämättömyyden käsitettä käytetään jo EU:n kilpailulainsäädännössä. SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaan voidaan julistaa, että SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan määräykset eivät koske sopimuksia, joilla autetaan parantamaan tuotantoa tai tuotteiden jakelua tai edistämään teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullinen osuus näin saatavasta hyödyistä ja joilla ei i) aseteta rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi, eikä ii) anneta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.
- (80) SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaista välttämättömyyden käsitettä selitetään tarkemmin 101 artiklan 3 kohtaa koskevissa suuntaviivoissa sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.
- (81) SEUT-sopimuksen 210 a artiklan ja 101 artiklan 3 kohdan samankaltaisen sanamuodon vuoksi arviointi siitä, onko rajoitus SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaan välttämätön, on hyvä lähtökohta näille 210 a artiklaa koskeville suuntaviivoille. Kuten jäljempänä selitetään, näissä kahdessa artiklassa on kuitenkin tiettyjä olennaisia eroja, joiden vuoksi niiden välttämättömyyttä koskevat vaatimukset eroavat väistämättä toisistaan.
- (82) SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohtaa koskevissa suuntaviivoissa esitetään kaksivaiheinen testi sen määrittämiseksi, ovatko kilpailunrajoitukset välttämättömiä. Testin ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan, onko itse *sopimus* (eli SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluva sopimus) kohtuudella tarpeen sopimuksella aikaansaatuja tehokkuus etujen saavuttamiseksi. Testin toisessa vaiheessa arvioidaan, ovatko myös sopimuksesta johtuvat *yksittäiset kilpailunrajoitukset* kohtuudella tarpeen näiden tehokkuus etujen saavuttamiseksi.
- (83) Vaikka 210 a artiklan mukaisessa välttämättömyyden arvioinnissa sovelletaan myös kaksivaiheista testiä, tätä testiä ei kuitenkaan voida soveltaa samalla tavalla kuin SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaista kaksivaiheista testiä.

EU:n lainsäätäjät (eli Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto) hyväksyivät 210 a artiklan luodakseen kehyksen, jossa ei sovelleta SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa.²⁴ Koska tiettyjen kestävyysvaatimusten täyttäminen maataloudessa on tärkeää, EU:n lainsäätäjät katsoivat, että jotta kestävyyssovituksessa voitaisiin hyödyntää soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä 210 a artiklan mukaisesti, sen olisi täytettävä eri edellytykset kuin ne, joita poikkeuksen soveltaminen SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaatii. Esimerkiksi 210 a artiklan mukainen soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei edellytä sitä, että sopimuksen osapuolet varmistavat kuluttajien saavan kohtuullisen osuuden kyseisestä kestävyyssovituksesta koituvista hyödyistä, kuten SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdassa puolestaan edellytetään. Näin ollen 210 a artiklan mukaisen kilpailunrajoituksen luonteen ja tehon arvioinnin tarkastelun taso on eri kuin SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan osalta. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että 210 a artiklan mukaan rajoituksia, joita pidetään SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan tiukkoina rajoituksina (kuten kiinteiden hintojen vahvistamista tai tuotannon vähentämistä koskevia sopimuksia), voidaan pitää ”välttämättömänä”, jos jäljempänä esitetyt edellytykset täyttyvät. Sitä vastoin SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan edellytyksiä tällaiset rajoitukset eivät todennäköisesti täyttäisi.

5.3 Vaihe 1 – kestävyyssovituksen välttämättömyys

- (84) SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaisen välttämättömyystestin ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan, onko kestävyyssovitus sinänsä sopimuksen tuottamien tehokkuusettujen saavuttamisen kannalta kohtuudella tarpeen. Vastaavasti 210 a artiklan perusteella ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan, onko kestävyyssovitus tavoiteltavan kestävyystason saavuttamisen kannalta kohtuudella tarpeen. Tämä tarkoittaa, että kestävyysvaatimuksen täyttämisen tulisi koskea ”erityisesti” kyseistä sopimusta. Se, mitä tämä tarkoittaa käytännössä, on selitetty tässä ”vaihetta 1” käsittelevässä jaksossa.
- (85) Yleisesti ottaen 210 a artiklan luonne edellyttää, että kestävyyssovitukseen sisältyy yksi tai useampi määräys. Jokaisessa kestävyyssovituksessa olisi oltava vähintään määräys, jonka mukaan toimijoiden olisi pyrittävä yhteisesti soveltamaan pakollisia EU:n tai kansallisia sääntöjä tiukempaa kestävyysvaatimusta. Kestävyysvaatimuksesta sopimisen lisäksi toimijoiden on mahdollisesti sovittava yhdestä tai useammasta muusta maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan liittyvästä asiasta, jotta voidaan tehokkaasti kehittää kestävyysvaatimusta tai panna se täytäntöön. Nämä määräykset voisivat liittyä kilpailutekijöihin, kuten tuotteen myyntihintaan, sen tuotantopanosten hintaan, tuotettavaan tuotteen määrään, tuotteen jakelu- tai markkinointitapaan tai tuotteen sertifiointiin.
- (86) Arvioitaessa kestävyyssovituksen välttämättömyyttä on arvioitava kutakin sopimuksen määräystä erikseen. Esimerkiksi tietyssä kestävyyssovituksessa

²⁴ SEUT-sopimuksen 42 artiklan mukaan perustamissopimuksen kilpailusääntöjä koskevaa lukua sovelletaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan vain siltä osin kuin Euroopan unionin parlamentti ja neuvosto määrittää.

hintamääräykset saattavat olla kohtuudella tarpeen tietyn kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi mutta lisämääräykset (esimerkiksi tuotosta koskevat) eivät välttämättä ole kohtuudella tarpeen. Tämä johtuu siitä, että ongelman, johon tuotosta koskevalla määräyksellä halutaan puuttua, voivat ratkaista tehokkaasti osapuolet yksipuolisesti yhteistyön sijaan, tai siitä, että kyseinen ongelma voitaisiin ratkaista tehokkaasti myös määräyksillä, jotka rajoittavat kilpailua vähemmän.

- (87) Toimijoiden on kuitenkin tarkasteltava kestävyyssopimusta myös kokonaisuutena arvioidessaan, saavutetaanko eri määräysten kokonaisuudella kyseinen kestävyystaso. Tätä käsitellään tarkemmin 5.3.1 ja 5.3.2 jaksossa.
- (88) Lisäksi mitä löyhempään kestävyysvaatimuksen parannukseen toimijat pyrkivät (verrattuna siihen, mitä EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä jo säädetään), sitä epätodennäköisempää on, että toimijoiden tarvitsisi tehdä yhteistyötä tai että valittujen rajoitusten pitäisi olla tiukempia tai tehokkaampia.

Esimerkki 1: Pienillä katteilla toimivat ja tietyllä alueella sijaitsevat rypäleiden tuottajat päättävät yhdessä vähentää kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä 52 prosenttia, kun taas lain mukaan vaaditaan vain 50 prosentin vähennys. Ne päättävät saavuttaa tämän vähennyksen ostamalla luonnonmukaisia torjunta-aineita. Tuottajille luonnonmukaisten torjunta-aineiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset ovat hieman suuremmat kuin kemiallisten torjunta-aineiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset. Täyttääkseen vaatimuksen tuottajat sopivat yhteisesti kiinteästä hinnasta, jonka ne veloittavat kestävämmiin tuotetuista rypäleistä. Yhteistyö on todennäköisesti tarpeen, koska luonnonmukaiset torjunta-aineet ovat hieman kalliimpia ja tuottajien katteet ovat pienet eikä niillä siksi ole kannustimia maksaa näitä kustannuksia yksin. Yhteinen sopimus määrätyn kiinteän hinnan perimisestä jatkossa ei kuitenkaan todennäköisesti ole tarpeellinen, koska sopimuksen tavoitteena on vain vähäinen kestävyysparannus. Vaikka kiinteästä hinnasta sopiminen takaisi tuottajille riittävän korvauksen ja varmistaisi vaatimuksen täyttämisen, sille näyttäisi olevan myös vähemmän rajoittava vaihtoehto. Tässä tapauksessa pelkkä sopimus torjunta-aineiden käytön kollektiivisesta vähentämisestä vielä kahdella prosentilla vaikuttaa vähiten rajoittavalta tavalta täyttää vaatimus, koska luonnonmukaisten torjunta-aineiden hankinnasta aiheutuvat lisäkustannukset ovat pieniä ja kohdistuvat alueen kaikkiin tuottajiin. Tämä estäisi sellaisen tilanteen syntymisen, jossa osa tuottajista ei olisi enää kilpailukykyisiä aiheutuneiden lisäkustannusten vuoksi.

Esimerkki 2: Tuottajat sopivat tarkastavansa vuosittain kanojen kuluttaman veden laadun lihaksi kasvatettavien kanojen hyvinvoinnin parantamiseksi. Tarkastusten tarkoituksena on arvioida veden epäpuhtauksien, kuten raskasmetallien ja kemikaalien, määrä ja puuttua tällaisten epäpuhtauksien liiallisiin määriin, jos niitä havaitaan. Sopimuksen mukaan tuottajien on itse tehtävä tarkastukset laitteilla, jotka ovat kohtuuhintaisia, jotka tarvitsee ostaa vain kerran ja joiden käyttö ei edellytä tieteellistä asiantuntemusta. Ei ole olemassa mitään erityistä EU:n tai kansallista vaatimusta siitä, että tällaisia

tarkastuksia olisi tehtävä, lukuun ottamatta yleistä vaatimusta, jonka mukaan eläinten on saatava juomavettä. Vuosittaisista vesitarkastuksista johtuen tuotantokustannukset nousevat hieman. Sen seurauksena siipikarjantuottajat sopivat ostajille asetettavista siipikarjanlihan yksinostovelvoitteista lisäkustannusten kattamiseksi ja varmistavat näin, että niiden tuotanto ostetaan. Siipikarjantuottajien yhteistyö ei todennäköisesti ole tarpeen, koska eläinten hyvinvoinnin paraneminen näyttää olevan vähäistä. Kukin tuottaja voisi täyttää vaatimuksen tehokkaasti itse, koska tuottajat eivät tarvitse muiden tuottajien tietämystä tai asiantuntemusta. Lisäksi yksittäinen tuottaja voisi täyttää kestävyysvaatimuksen ilman merkittäviä lisäkustannuksia, jotka muutoin asettaisivat sen epäedulliseen asemaan verrattuna muihin tuottajiin, jotka myös täyttäisivät vaatimuksen. Vaikka yhteistyö katsottaisiin tarpeelliseksi, tuottajien ei myöskään todennäköisesti tarvitse sopia ostajien kanssa yksinostovelvoitteista, koska tuottajille aiheutuisi veden laadun testaamisesta suhteellisen vähän kustannuksia.

- (89) Rajoituksen välttämättömyyttä on myös arvioitava siinä tosiasiallisessa tilanteessa, jota kestävyys sopimus koskee, ottaen huomioon markkinoiden rakenne, kestävyys sopimukseen liittyvät taloudelliset riskit ja osapuolten saamat kannustimet. Mitä epävarmempaa sopimuksen mukaisen kestävyysvaatimuksen täyttäminen on, sitä todennäköisemmin kilpailun rajoittaminen voi olla välttämätöntä sen varmistamiseksi, että vaatimus täytetään.

5.3.1 *Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää yhtäläisesti toimimalla yksittäin?*

- (90) Jotta voidaan arvioida, onko kestävyys sopimus kohtuudella tarpeen kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, on tarpeen arvioida, voivatko osapuolet täyttää kestävyysvaatimuksen toimimalla yksin yhteistyön sijaan. Siksi toimijoiden on selvitettävä, miksi niiden on tehtävä yhteistyötä ja mikä estäisi niitä täyttämästä vaatimusta yksin. Tätä arviointia tehdessään niiden on otettava huomioon vallitsevat markkinaolosuhteet ja liiketoiminnan todellisuus, jotka ovat kyseisen kestävyysvaatimuksen täyttämisen kannalta merkityksellisiä. Tapauksissa, joissa kestävyysvaatimus voitaisiin täyttää toimimalla yksin mutta toimijat voisivat täyttää sen nopeammin ja vähemmällä kustannuksilla ja toimilla tekemällä yhteistyötä, yhteistyö voi olla kohtuudella tarpeen vaatimuksen täyttämiseksi. Silloin toimijoiden olisi kuitenkin edelleen varmistettava, että sopimuksen mahdollisesti sisältämät kilpailunrajoitukset ovat myös tarpeen, kuten 5.4.2 jaksossa todetaan.
- (91) Jos esimerkiksi maataloustuotteiden tuottajat eivät pysty täyttämään kestävyysvaatimusta, koska niillä ei ole tarvittavaa kokemusta tai tietämystä tietyltä osa-alueelta, niiden voi olla välttämätöntä tehdä yhteistyötä muiden maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun eri tasojen toimijoiden kanssa, joilla on tällaista kokemusta tai tietämystä. Jos maataloustuotteiden tuottajat kuitenkin voisivat helposti hankkia tällaista tietämystä yksin ilman huomattavia ajallisia tai rahallisia investointeja, on epätodennäköistä, että niiden tarvitsisi tehdä yhteistyötä vaatimuksen täyttämiseksi.

- (92) Jos maataloustuotteiden tuottajilla ei myöskään ole kannustinta maksaa tarvittavia kustannuksia tai tehdä infrastruktuuri-investointeja, jotka ovat välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi siksi, että ne eivät pysty kattamaan näitä kustannuksia tai investointia tai eivät pysty yksin vastaamaan näistä kustannuksista tai investoinneista, niiden voisi olla välttämätöntä tehdä yhteistyötä muiden maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun eri tasojen toimijoiden kanssa, jotka ovat halukkaita yhteisrahoittamaan kestävyysvaatimuksen täyttämisen. Jos kestävyysvaatimuksen täyttäminen sitä vastoin edellyttää investointia, jonka määrä ei olennaisesti lisää kausittaisia tai vuosittaisia investointeja, joita tuottajat muutoin tekisivät tavanomaista tuotantoaan varten, tuottajien välinen yhteistyö ei ehkä ole välttämätöntä.
- (93) Lisäksi jos tuotteen tuottaminen tai kauppaaminen kestävämmällä tavalla on kannattavaa vain silloin, kun kestäviä tuotteita tuotetaan tai myydään enemmän, voidaan katsoa, että toimijoiden on välttämätöntä tehdä sopimus, jonka mukaan ne kaikki tuottavat tai myyvät tuotteita kestävästi. Esimerkkejä tästä ovat logojen/merkkien käyttö tietyt kestävyysvaatimukset täyttävien tuotteiden yksilöimiseksi, mikä lisää kuluttajien luottamusta, ja sellaisen alustan käyttö, jonka avulla tuottajat voivat jakaa innovatiivisia laitteita ja tällaisten laitteiden hankinnasta/huollosta aiheutuvia kustannuksia voidakseen harjoittaa tuotantoaan kestävämmällä tavalla. Ensimmäisessä tapauksessa on kyse siitä, että mitä enemmän on ihmisiä, jotka harjoittavat tuotantoa kestäväällä tavalla ja käyttävät vastaavaa logoa, sitä todennäköisemmin vähittäiskauppiat ja kuluttajat pitävät kyseistä logoa luotettavana, mikä puolestaan parantaa logoa sisältäviä tuotteita myyvien tuottajien mahdollista taloudellista tuottoa. Toisessa tapauksessa taas on kyse siitä, että mitä laajemmin tuottajat suostuvat käyttämään alustaa ja tarjoavat laitteitaan muiden käyttöön, sitä hyödyllisempää alustaan osallistuminen on yksittäiselle tuottajalle.
- (94) On mahdollista, että toimijoiden on joissakin tilanteissa tehtävä yhteistyötä, koska ilman yhteistyötä kukin toimija saattaisi joutua käyttämään huomattavasti resursseja ja aikaa erilaisten tuotantomenetelmien kehittämiseen kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi.
- (95) Voi myös olla tilanteita, joissa tuotantomenetelmän yhteinen kehittäminen ei lisää tehokkuutta ja tuottajan tuotantomenetelmän kehittäminen yksin tuottaa enemmän lisäarvoa, koska sillä saavutetaan vaatimus nopeammin muiden toimijoiden kanssa kilpailemisen seurauksena. Saattaa olla myös tilanteita, joissa toimijat eivät yhteistyön avulla pystyisi täyttämään kestävyysvaatimusta niin, että niiden tarvitsisi panostaa aikaa tai resursseja huomattavasti vähemmän verrattuna siihen, että ne täyttäisivät vaatimuksen yksin. Tällaisissa tilanteissa yhteistyötä ei ehkä pidetä välttämättömänä.
- (96) Joissakin tilanteissa toimijoiden on mahdollisesti tehtävä yhteistyötä, jotta kuluttajien ostamien tuotteiden kestävyysominaisuuksia koskevan tiedon puute saataisiin korjattua. Yksittäiset toimet eivät ehkä riitä kuluttajien huomion kiinnittämiseen asiaan tehokkaasti niin, että he ostaisivat kestävämpiä tuotteita. Yksittäiset toimet voivat kuitenkin riittää tapauksissa, joissa kestävämmälle tuotteelle on täyttymätöntä kysyntää kuluttajien keskuudessa mutta

kestävyshyötyjä ei esitetä riittävän selvästi yksittäisten tuottajien tuotteissa, ja jokainen tuottaja voi helposti tarjota nämä tiedot itsenäisesti.

- (97) Jos yksin toimiva toimija kärsisi ensimmäisen toimijan haitasta ottaessaan käyttöön menetelmän kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, yhteistyö voi olla tarpeen, jotta kilpailijat eivät pääse vapaamatkustajina nauttimaan ensimmäisen toimijan investoinnista, koska muuten kilpailijat voisivat yksinkertaisesti ottaa ensimmäisen toimijan kehittämän menetelmän käyttöön joutumatta maksamaan sen kustannuksia. Jos ensimmäinen toimija kuitenkin voisi estää vapaamatkustamisen hakemalla menetelmälle teollis- ja tekijänoikeuksien suojan, joka estäisi kilpailijoita käyttämästä sitä maksamatta korvauksia ensimmäiselle toimijalle, toimijoiden voi olla tarpeetonta tehdä yhteistyötä vaatimuksen täyttämiseksi.
- (98) Yksin toimiva toimija voisi myös kärsiä ensimmäisen toimijan haitasta, jos se haluaisi tuottaa kestävämmän tuotteen, jonka hinta on huomattavasti korkeampi kuin kestävämmän vaihtoehdon hinta. Tällaisessa tapauksessa toimijalla voisi olla vaikeuksia markkinoida kestävämpää tuotetta, koska sen toimitusketjun loppupäässä toimivilla asiakkailla ei välttämättä ole kannustinta tarjota kalliimpaa tuotetta loppukäyttäjille, sillä nämä kuluttajat todennäköisesti jatkaisivat halvemman vaihtoehdon ostamista. Tämä tekisi kestävämmän tuotteen markkinoille pääsyn epätodennäköiseksi. Jos näin on, toimijoiden välinen yhteistyö saattaa olla tarpeen sen varmistamiseksi, että ainakin osa kuluttajista ostaa kestävämmän tuotteen, ja vaatimus pystyttäisiin näin täyttämään.
- (99) Sen lisäksi, että toimijoiden on määritettävä, miksi niiden olisi tehtävä yhteistyötä, niiden on muistettava, että jos kestävyyssojimus liittyy kestävyysvaatimukseen, jonka täyttämiseksi ne saisivat yksittäin korvauksia tai tukia viranomaiselta, on arvioitava huolellisesti, onko välttämätöntä tehdä yhteistyötä kyseisen vaatimuksen täyttämiseksi. Jos kyseessä oleva korvaus tai tuki riittää kattamaan toimijoille aiheutuvat kustannukset, jotka ovat välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, niiden ei välttämättä tarvitse tehdä yhteistyötä vaatimuksen täyttämiseksi. Toisaalta jos korvaus tai tuki kattaa vain osan kustannuksista, joita kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi aiheutuu, toimijoiden on ehkä tehtävä yhteistyötä jäljellä olevien kustannusten kattamiseksi.
- (100) Joissakin tilanteissa kuluttajat saattavat antaa enemmän arvoa tuotteille, jotka ovat luonteeltaan kestävämpiä, ja ovat valmiita maksamaan kyseisistä tuotteista korkeamman hinnan kuin vähemmän kestävästä vaihtoehdoista. Tällaisissa tapauksissa toimijoiden välinen yhteistyö kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi voi olla tarpeetonta, koska toimijat voivat rahoittaa kestävämpien tuotteiden tuotantoon tai myymiseen tarvittavia investointeja perimällä kuluttajilta korkeampia hintoja.

5.3.2 Kestävyyssojimuksen määräysten välttämättömyys

- (101) Sen jälkeen kun on varmistettu, että kestävyyssojimuksen osapuolet eivät pysty täyttämään kestävyysvaatimusta toimimalla yksin, osapuolten on pohdittava,

rajoittavatko esimerkiksi hintaa, tuotosta, innovointia tai jakelua koskevat sopimuksen eri määräykset kilpailua ja ovatko ne välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi. Toimijoiden on tässä 210 a artiklan mukaisen välttämättömyystestin ensimmäisessä vaiheessa verrattava määräysten tyyppejä, joista ne sopivat (esimerkiksi hinta verrattuna sertifointiin). Määräyksestä johtuvien kilpailunrajoitusten välttämättömyys (esimerkiksi kiinteiden hintojen vahvistaminen verrattuna hintalisään) arvioidaan 210 a artiklan mukaisen testin toisessa vaiheessa.

(102) Käytännössä ymmärtääkseen, onko jokin tietty määräys välttämätön kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, kestävyysvaatimuksen osapuolten on määritettävä, mitkä ongelmat estävät niitä täyttämästä vaatimusta. Toimijoiden on arvioitava jokaisen tällaisen ongelman osalta, mikä olisi sopiva määräys sen ratkaisemiseksi, jotta kyseinen kestävyysvaatimus voidaan täyttää. Joissakin tilanteissa voi olla vaihtoehtoisia määräyksiä, jotka voisivat soveltua kyseisen ongelman ratkaisemiseen vaatimuksen täyttämiseksi. Jos kahden tai useamman tällaisen määräyksen välillä on tehtävä valinta, välttämätön määräys on se, joka rajoittaa vähiten kilpailua. Voi myös olla tilanteita, joissa vähintään kaksi sopivaa määräystä on yhtä rajoittavia ja/tai joissa vähiten rajoittavan määräyksen määrittäminen voi olla hyvin monimutkaista, jolloin toimijat voivat vapaasti valita, mitä määräystä ne soveltavat, edellyttäen, että 5.4 jakson välttämättömyystestin muut edellytykset täyttyvät.

(103) Toimijat ovat voineet havaita esimerkiksi seuraavia ongelmia:

(a) Jos ongelma liittyy siihen, että kuluttajat eivät luota kestävyysvaatimukseen, ongelman ratkaisemiseen voivat soveltua tietyt määräykset tapauksen yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Niihin voi kuulua määräys, jossa edellytetään riippumattoman sertifiointijärjestelmän käyttöä ja logon/merkin luomista, ja/tai määräys tuotteiden yhteisestä myyninedistämisestä ja kaupallistamisesta. Sen sijaan olisi epätodennäköistä, että tuottajille maksettua hintaa tai asiakkaille tuotantoketjun loppupäässä tarjottua tuotantomäärää koskeva määräys soveltuisi tähän, koska se ei lisäisi kuluttajien luottamusta kestävyysvaatimukseen.

Jos edellä mainitut kaksi mahdollisesti soveltuvaa määräystä ovat ainoat sopivat vaihtoehdot kuluttajien luottamusongelman ratkaisemiseksi, riippumattoman sertifiointijärjestelmän käyttöä ja logon/merkin luomista koskeva määräys on todennäköisesti vähiten kilpailua rajoittava ja siten välttämätön.

(b) Jos ongelma liittyy kestävämpiä tuotantomenetelmiä koskevan tietämyksen ja kokemuksen puutteeseen, ongelman ratkaisemiseen voivat soveltua tietyt määräykset tapauksen yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Sellainen voi olla määräys, joka liittyy tuotantomenetelmiä (esimerkiksi tiettyjen tuotantopanosten tai laitteiden käyttöä) koskevaan tietojenvaihtoon, tiettyjen toimintojen, infrastruktuurin ja laitteiden yhdistämiseen tai yhteisten tutkimus- ja kehittämistoimien toteuttamiseen. Sen sijaan määräys, joka koskee mahdollisesti tuotettavien tuotteiden määrää tai tuotteiden jakelua tai

menekinedistämistä, ei todennäköisesti ratkaisisi kyseistä ongelmaa sopivalla tavalla, koska se ei lisäisi niiden toimijoiden tietämystä tai kokemusta, jotka haluavat tehdä tuotannostaan kestävämpää.

Jos edellä mainitut kolme mahdollisesti soveltuvaa määräystä ovat ainoat, joilla voidaan paikata tuotantoa koskevan tietämyksen ja kokemuksen puutetta, yhteistä tutkimusta ja kehittämistä koskeva määräys on todennäköisesti vähiten kilpailua rajoittava ja siten välttämätön. Jos tuotantomenetelmiä koskevaan tietojenvaihtoon ja toimintojen yhdistämiseen liittyvät määräykset ovat ainoat kaksi mahdollisesti soveltuvaa määräystä, tapausta koskevat olosuhteet on arvioitava yksityiskohtaisesti. Ilman näitä tietoja ei ole mahdollista sanoa, mikä määräys olisi vähiten rajoittava.

- (c) Jos ongelma liittyy epävarmuustekijöihin tuotteen kaupallistamisessa (epävarmuuteen siitä, millaisia määriä pystytään myymään), ongelman ratkaisemiseen voivat soveltua tietyt määräykset tapauksen yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Yksi niistä on määräys, joka koskee joidenkin asiakkaiden ostomääräsitoumuksia (esimerkiksi vuodessa ostettavien tuotteiden vähimmäismäärää), ja/tai määräys, jolla vahvistetaan tuottajien väliset tai tuottajien ja niiden asiakkaiden väliset erityiset jakelujärjestelyt (esimerkiksi asiakkaiden jakaminen tai toimitusten tai ostojen yksinoikeus). Sitä vastoin olisi epätodennäköistä, että määräys, joka koskee sitä, millä hinnalla tuotteita voidaan jälleenmyydä tuotantoketjun loppupäässä, tai määräys vaihtoehtoisten kestävämmien tuotteiden tuotannon lopettamisesta, olisivat soveltuvia, koska ne koskevat muita ongelmia kuin kaupallistamiseen liittyviä epävarmuustekijöitä.

Jos edellä määritetyt kaksi mahdollisesti soveltuvaa määräystä (ostomääräsitoumukset ja jakelujärjestelyt) ovat ainoat, jotka koskevat kaupallistettavien määrien epävarmuutta, on tehtävä yksityiskohtainen arvio tapauksen olosuhteista. Ilman näitä tietoja ei ole mahdollista sanoa, mikä määräys olisi vähiten rajoittava.

- (d) Jos ongelma liittyy vaatimuksen täyttämisestä aiheutuneiden lisäkustannusten kattamiseen, tietyt määräykset voivat soveltua asian ratkaisemiseen tapauksen yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Ne voivat olla määräyksiä, jotka koskevat tiettyjä ostajien maksu- tai hintasitoumuksia tai sitoumuksia ostaa vähimmäismäärä tuotteita. Sen sijaan muiden kestävien tai kestävämmien tuotteiden kehittämisen kieltävä määräys ei todennäköisesti olisi soveltuva, koska se ei suoraan alentaisi tuotantokustannuksia kyseisen kestävyysvaatimuksen mukaisesti.

Jos edellä määritetyt kaksi mahdollisesti soveltuvaa määräystä (ostajien maksu- tai hintasitoumukset ja sitoumukset ostaa vähimmäismäärä tuotteita) ovat ainoat määräykset, jotka koskevat kestävyysvaatimuksen täyttämistä aiheutuvien lisäkustannusten kattamista, tapausta koskevat olosuhteet on arvioitava yksityiskohtaisesti. Ilman näitä tietoja ei ole mahdollista sanoa, mikä määräys olisi vähiten rajoittava.

- (e) Jos ongelma liittyy kuluttajien tietämättömyyteen lisäarvosta, joka syntyy, kun tuotetta tuotetaan tai myydään kestävämmällä tavalla, tämän ongelman

ratkaisemiseen sopisi määräys, joka liittyy tuottajien tai toimitusketjun loppupään asiakkaiden yhteiseen myynninedistämiseen. Sen sijaan asiakkaiden tai markkinoiden jakamista koskeva määräys ei todennäköisesti olisi sopiva, koska se ei lisäisi kuluttajien tietämystä kestävämmän tuotannon tai myymisen lisäarvosta.

Jos tässä tilanteessa ongelman ratkaisemiseen soveltuu vain yksi asiaa koskeva määräys (yhteistä menekinedistämistä koskeva), sen katsotaan myös olevan vähiten rajoittava ja siten välttämätön määräys.

- (f) Jos ongelma liittyy ensimmäisen toimijan haittaan (kilpailussa vähemmän kestävien ja edullisempien vaihtoehtoisten tuotteiden kanssa), ongelman ratkaisemiseen voivat soveltua tietyt määräykset tapauksen olosuhteista riippuen. Niitä ovat muun muassa määräys, joka koskee kestävämmän tuotteen yhteistä myynninedistämistä, ja määräys, joka koskee vähittäiskauppioiden sitoutumista ostamaan kestävämmän tuotteen tuottajilta tietty osa (prosentteina kaikista korvattavista tuotteista) vaatimuksistaan, sekä määräys, joka koskee tiettyjen vähittäiskauppioiden sitoutumista täyttämään ostotarpeensa yksinomaan kestävämmillä tuotteilla. Sen sijaan määräys, joka liittyy tuottajien tuotantoa koskevaan tietojenvaihtoon, ei todennäköisesti sovellu, koska sillä ei ratkaista tuotteiden myynnin korvattavuuteen liittyvää ongelmaa.

Jos edellä määritetyt kolme määräystä (yhteistä myynninedistämistä, vähimmäisostoja ja yksinoikeusostoja koskevat) ovat ainoat, jotka soveltuvat ensimmäisen toimijan haittaa kilpailussa vähemmän kestävien mutta halvempien vaihtoehtoisten tuotteiden kanssa koskevan ongelman ratkaisemiseen, kestävämmän tuotteen yhteistä myynninedistämistä koskeva määräys on todennäköisesti vähiten rajoittava (ja siten välttämätön). Jos vähittäiskauppioiden vähimmäisostoja ja yksinoikeusostoja koskevat määräykset ovat ainoat soveltuvat vaihtoehdot, vähimmäisostoja koskeva määräys on todennäköisesti vähiten rajoittava ja siten välttämätön.

- (104) Edellä esitettyä arviointia tehdessään toimijoiden on harkittava realistisia eikä puhtaasti hypoteettisia vaihtoehtoja määräyksille, joilla voitaisiin täyttää kestävyysvaatimus.
- (105) Jos toimijat valitsevat vaihtoehtoista määräyksistä sen, joka i) ei sovellu tietyn ongelman ratkaisemiseen ja estää niitä täyttämästä kyseistä kestävyysvaatimusta ja/tai ii) ei ole vähiten rajoittava muihin verrattuna, niiden valitsema määräys on ristiriidassa 210 a artiklan kanssa, joten se ei kuulu soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen soveltamisalaan. Kestävyys sopimukseen voi sisältyä myös muita määräyksiä muista seikoista, jotka estävät toimijoita täyttämästä kestävyysvaatimusta. Nämä määräykset voivat olla välttämättömiä ja niihin voidaan soveltaa 210 a artiklaa, jos ne täyttävät yksinään kyseisen kestävyysvaatimuksen ilman, että joudutaan turvautumaan määräykseen, joka mitätöitäisiin.
- (106) Toimijoiden on myös muistettava, että tavaroiden tai palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavia määräyksiä ja siten EU:n sisämarkkinoiden jakamista ei periaatteessa pidetä välttämättöminä 210 a artiklan nojalla.

5.4 Vaihe 2 – kilpailunrajoitusten välttämättömyys

- (107) Jos kestävyys sopimuksen tekeminen on kohtuudella tarpeen kyseisen kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, on selvitettävä, ovatko kaikki sopimuksen asettamat kilpailunrajoitukset välttämättömiä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi.
- (108) Sovellettaessa 210 a artiklaa kilpailun rajoittaminen on välttämätöntä kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi, jos rajoitus on kohtuudella tarpeen kyseisen kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi. Se puolestaan riippuu sekä rajoituksen luonteesta että tehosta.

5.4.1 Rajoituksen luonne

- (109) Rajoituksen luonteen käsite liittyy kilpailutekijöihin (kuten hintaan, tuotokseen, laatuun, valintaan tai innovointiin), joita rajoittavat kestävyys sopimuksen määräykset. Vaiheen 1 analyysissä keskityttiin siihen, soveltuiko määräystyyppi esteen poistamiseen kestävyysvaatimuksen täyttämislähteenä ja oliko olemassa vaihtoehtoisia määräyksiä, joiden mukaan ongelma olisi voitu ratkaista vähemmän rajoittavalla tavalla. Vaiheen 2 analyysissä sen sijaan keskityttiin siihen, onko kunkin kestävyys sopimuksen määräyksen sisältämä kilpailunrajoitus kyseisen vaatimuksen täyttämisen kannalta vähiten rajoittava.
- (110) Rajoituksen ”luonteen” määrittäminen edellyttää, että otetaan huomioon i) tapa, jolla tiettyä kilpailutekijää rajoitetaan yksittäisellä määräyksellä, ja se, ii) onko olemassa realistinen vähemmän rajoittava vaihtoehto. Tällaisen realistisen vaihtoehdon avulla olisi kyettävä täyttämään tavoiteltu kestävyysvaatimus niin, että kilpailuun kohdistuisi vähemmän kielteisiä vaikutuksia. Kestävyys sopimuksen osapuolten on valittava rajoitus, jolla on vähiten kielteisiä vaikutuksia kilpailuun. Samanaikaisesti niiden olisi pystyttävä täyttämään kestävyysvaatimus.
- (111) Jos määräys liittyy hintoihin, rajoituksen luonteen arviointi voi edellyttää, että toimijat päättävät, sovitanko rajoituksesta kiinteän hinnan vahvistamisen, vähimmäishintojen, hintalisän tai muun hintarajoituksen asettamisen muodossa. Jos esimerkiksi kestävyysvaatimuksen täyttäminen aiheuttaisi toimijoille kustannuksia, jotka ovat helposti erotettavissa muista kustannuksista, joita niille tavallisesti aiheutuisi, hintalisä voi olla sopiva rajoitus. Tämä johtuu siitä, että hintalisä vastaisi kustannuksia, joita toimijoille aiheutuu kestävyysvaatimuksen täyttamisestä ilman, että se vaikuttaisi muihin kustannuksiin, joita niille aiheutuisi vaatimuksesta riippumatta.
- (112) Esimerkkinä tästä on määräys, jossa edellytetään tietyn määrän maksamista korvauksena kanankasvattajille luonnonmukaisen rehun käytöstä tavanomaisen rehun sijaan. Tämän määräyksen vaihtoehtona voisi olla se, että vahvistetaan kanasta jalostajilta perittävä hinta tasolle, joka korvaa tuottajille luonnonmukaisen rehun käytöstä aiheutuvat lisäkustannukset. Tässä tapauksessa olisi rajoittavampaa vahvistaa kiinteä hinta, jolla jalostajat voivat ostaa kanoja, kuin sopia ostohinnasta erillisestä lisämaksusta, koska jälkimmäinen rajoitus vaikuttaa vain yhteen siipikarjanlihasta maksettuaan kokonaishintaan ja jättää siten kilpailun ulkopuolelle muita tekijöitä, jotka määrittävät kanan kokonaishinnan.

(esimerkiksi infrastruktuuri, maankäyttö, vedenjakelu ja sähkö). Jos kestävyysvaatimuksen täyttäminen sitä vastoin aiheuttaisi lisäkustannuksia koko tuotantoprosessin ajan, voisi olla kohtuudella tarpeen vahvistaa kiinteä hinta, jolla tuottajat voivat ostaa kanoja. Näin voisi olla esimerkiksi silloin, kun kestävyysvaatimus liittyy kanoihin sovellettaviin eläinten hyvinvointia koskeviin yleisiin tiukempiin vaatimuksiin, jotka kattavat muun muassa kestävämpien elintarvikkeiden tarjoamisen, suuremman tilan häkeissä ja pidemmän ajan viettämisen ulkona.

- (113) Jos on kyse määräyksestä, joka koskee sitä, kuinka suuren osan tarpeistaan ostajat täyttävät kestävyys sopimuksen osapuolina olevien tuottajien tuotteilla, rajoituksen luonteen arvioiminen voi edellyttää, että toimijat päättävät, sovitaanko vähimmäismäärän ostamista koskevista vaatimuksista vai vaatimuksista, jotka koskevat tietyn osuuden ostamista määristä tai muuta ostovelvoitetta. Jos tuottajilla on oltava varmuus siitä, että ne pystyvät kustannustensa kattamiseksi myymään riittävän määrän tuotteitaan mutta eivät tiedä tarkasti siihen tarvittavaa määrää, vähimmäismäärästä sopiminen voisi olla vähiten rajoittava kestävyysvaatimuksen täyttämiseen liittyvä määräys. Jos kestävyysvaatimuksella pyritään esimerkiksi vähentämään mikrobilääkeresistenssiä kieltämällä mikrobilääkkeiden käyttö ja käyttämällä sen sijaan vaihtoehtoja (esimerkiksi rokotteita, probiootteja tai prebiootteja) ankojen kasvatuksessa, tuottajien saattaa olla tarpeen varmistaa, että ne voivat myydä vähimmäismäärän ankanlihaa vuodessa kattaakseen mikrobilääkkeiden vaihtoehtojen käytöstä aiheutuvat lisäkustannukset. Jos jalostettavan lihan määrää kuitenkin rajoitetaan, tarkka määrä tai enimmäismäärä voi olla kohtuudella tarpeen sen varmistamiseksi, että kaikki tuotettu ankanliha myös jalostetaan.

5.4.2 Rajoituksen teho

- (114) Rajoituksen tehon määrittäminen edellyttää rajoituksen määrällisen tason (hintaa, tuotos ja mahdollisesti laatu, valinta ja innovointi) sekä rajoituksen keston arviointia.

5.4.2.1 Rajoituksen määrällinen taso

- (115) Rajoituksen määrällisen tason käsitteellä tarkoitetaan sitä, missä määrin kyseinen rajoitus todennäköisesti vaikuttaa merkityksellisiin kilpailutekijöihin. Rajoituksen määrällinen taso on välttämätön silloin, kun rajoituksen alemmasta tasosta sopimisen seurauksena olisi epätodennäköisempää, että osapuolet täyttäisivät kestävyysvaatimuksen.
- (116) Jos kyseinen rajoitus johtaisi suoraan tai välillisesti koordinoituun hinnankorotukseen tai -alennukseen, analyysin painopisteen olisi oltava siinä, mikä hinnankorotuksen tai -alennuksen taso olisi kohtuudella tarpeen, jotta toimijat voisivat täyttää kyseisen kestävyysvaatimuksen. Analyysiin olisi sisällyttävä useita eri tekijöitä, kuten i) investointi ja muut kustannukset, joita toimijoille aiheutuu osallistumisesta sopimukseen, sekä todennäköisyys sille, että ne pystyvät kattamaan nämä kustannukset, ii) se, miten varmaa on, että kestävyys sopimus on kaupallisesti tuloksellinen, ja iii) sijoituksen todennäköinen tuotto suhteessa muihin sijoitusvaihtoehtoihin. Koska analyysissä on monia epävarmuustekijöitä, toimijoiden ei voida odottaa laskevan tarkkaa hintatasoa,

jolla ne voisivat täyttää kestävyysvaatimuksen. Siksi silloin, kun pohditaan valintaa kahden arvion välillä, on sallittua ottaa huomioon se, että investoinnin tuoton on oltava riittävän suuri, jotta se kannustaisi toimijoita täyttämään vaatimuksen. Jos sopimuksen mukaisen hinnanlaskennan lopputulos ei kuitenkaan ole kohtuullisen oikeasuhteinen sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviin kustannuksiin ja riskeihin nähden, rajoitus ei todennäköisesti täytä tätä välttämättömyysanalyysin vaiheen vaatimusta.

Esimerkki: Vähittäiskauppiat ovat todenneet, että torjunta-aineettomille mansikoille on kysyntää mutta kuluttajat eivät kuitenkaan ole halukkaita maksamaan niistä enempää kuin perinteisistä mansikoista. Alueen tuottajat käyttävät edelleen torjunta-aineita, koska torjunta-aineettomien mansikoiden tuottaminen edellyttäisi lisäinvestointeja laitteisiin ja lisäisi työvoimakustannuksia. Näiden tuottajille aiheutuvien lisäkustannusten lisäksi on riski sille, että entistä suurempi osa niiden tuottamista mansikoista on viallisia, jolloin kuluttajat eivät osta niitä. Tuottajien ja vähittäiskauppioiden ryhmä kehittää aloitteen, jossa vähittäiskauppiat suostuvat maksamaan siihen osallistuville viljelijöille torjunta-aineettomista mansikoista 0,70 euroa lisää kilogrammaa kohti. Lisämaksu perustuu tutkimukseen, jonka mukaan 1) torjunta-aineettomien mansikoiden tuotannon lisätyövoimakustannukset ovat keskimäärin 0,30–0,50 euroa kilogrammalta, 2) tuottajat voivat saada laiteinvestointinsa takaisin viiden vuoden kuluessa, jos lisämaksu on 0,10 euroa kilogrammalta, 3) todennäköisesti 10–20 prosenttia sadosta on viallista ja 4) tuottajat voisivat saada investoinneille vastaavaa tuottoa 0,60 euroa kilogrammalta siirtymällä eri torjunta-aineseokseen ilman, että mansikoiden vioittumisen riski kasvaisi. Vaikka 0,70 euron lisämaksu kilogrammalta on enemmän kuin kohonneiden työvoimakustannusten ja investointien kattamiseen tarvittavat 0,40–0,60 euroa kilogrammalta, määrä on todennäköisesti kohtuudella tarpeen, kun otetaan huomioon viallisista mansikoista aiheutuvien tappioiden riski ja se, että tuottajat voisivat saada varmempana tuottona 0,60 euroa kilogrammalta. Jos lisämaksu olisikin 1,00 euroa kilogrammalta eikä 0,70 euroa kilogrammalta, se olisi suurempi kuin on kohtuudella tarpeen, jotta tuottajille voidaan taata tarvittavat kannustimet investoida kestävyysvaatimuksen täyttämiseen.

5.4.2.2 Rajoituksen kesto

- (117) Arvioitaessa rajoituksen kestoä eli sitä, kuinka monta kuukautta tai vuotta rajoitus olisi voimassa, on olennaista ottaa huomioon, onko rajoituksen keston lyhentäminen vähentänyt kestävyysvaatimuksen täyttämisen todennäköisyyttä. Jos kestävyysvaatimuksen täyttämisestä aiheutuu kustannuksia koko sen keston ajan, voi olla syytä pitää rajoitus voimassa koko kestävyyssopimuksen voimassaolon ajan. Näin voi olla silloin, kun kestävämmän tuotteen tuottaminen edellyttää kalliimpaa tuotantopanosta, jota tuotteen ostajien olisi rahoitettava jatkuvasti koko kestävyyssopimuksen voimassaolon ajan. Toisaalta jos kestävyysvaatimuksen täyttämiseen tarvittava investointi on kertaluonteinen, rajoitus voi olla tarpeen vain niin kauan kuin se on välttämätöntä investoinnin tuoton varmistamiseksi.

Esimerkki: Vähittäiskauppiat sopivat maksavansa vesimeloninviljelijöille hintalisää, jotta nämä voivat ostaa innovatiivisia kasteluvälineitä. Hintalisää on maksettava vuoden ajan, koska viljelijöillä ei ole tarvittavaa summaa käytettävissään etukäteen. Vuoden kuluttua viljelijät ovat kattaneet laitteiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset ja alkavat säästää vedenkulutuksessa näiden välineiden ansiosta. Siksi hintalisän maksamisen yhden vuoden jälkeen ei olisi keston kannalta välttämätöntä.

5.4.2.3 Ei vaadita rajoituksen markkinakattavuuden arvioimista

- (118) Laatiessaan 210 a artiklaa lainsäätäjät pyrkivät varmistamaan, että toimijat hyväksyvät kestävyysvaatimukset mahdollisimman laajasti. Toimijoiden kannustamiseksi täyttämään unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä tiukemmat vaatimukset lainsäätäjät pyrkivät luomaan erityisen tasapainon seuraavien välille: i) välttämättömyyden määrittämistä koskevat ennakkoehdot ja ii) mahdollisuus puuttua asiaan jälkikäteen. Tämä edistää kestävyysvaatimusten laajamittaista käyttöönottoa ilman, että kilpailuviranomaiset puuttuvat asiaan, ellei sillä havaita olevan paljon kielteisiä vaikutuksia markkinoihin.
- (119) Toisin kuin SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan perusteella 210 a artiklan mukaan ei ole tarpeen analysoida kilpailunrajoituksen markkinakattavuutta sen määrittämiseksi, onko rajoitus välttämätön. Sen sijaan markkinakattavuus voi johtaa siihen, että kilpailuviranomaiset puuttuvat asiaan jälkikäteen tapauksissa, joissa se aiheuttaa paljon kielteisiä vaikutuksia markkinoihin, kuten 8 jaksossa todetaan.

5.5 Esimerkkejä välttämättömyydestin soveltamisesta

Esimerkki 1: Eräässä riisinviljelytekniikassa käytetään vähemmän vettä kuin perinteisissä riisinviljelytekniikoissa. Siinä ei käytetä keinolannoitteita eikä torjunta-aineita. Tämän tekniikan käyttö edistää maiseman, veden ja maaperän kestävästä käyttöä ja suojelua ja vähentää torjunta-aineiden käyttöä. Tekniikka edellyttää kuitenkin riisintuottajilta lisää investointeja taloudellisten resurssien ja ajan muodossa ja on kannattavaa vain, jos se toteutetaan keskisuudessa tai suuressa mittakaavassa. Tekniikkaa käyttää kolme riisiosuuskuntaa, jotka sopivat vähittäiskauppiaan kanssa riisin tuottamisesta kriteerin ”kestävä riisi” mukaisesti. Vähittäiskauppias sitoutuu ostamaan tietyn määrän kestävästä riisistä: 100 tonnia vuodessa kolmen vuoden ajan (*tuotokseen liittyvä rajoitus*).

Nämä kolme osuuskuntaa ovat laskeneet, että niiden olisi tuotettava vähintään 95 tonnia riisistä vuodessa kolmen vuoden ajan, jotta niiden investoinneilla saavutettaisiin tarvittavat mittakaavaedut kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi ja ne saisivat kohtuullisen tuoton investoinneilleen. Kannustaakseen kuluttajia ostamaan kestävästä riisistä kolme osuuskuntaa ja vähittäiskauppias sopivat, että vähittäiskauppiaan jälleenmyyntihinta on enintään 15 prosenttia korkeampi kuin keskimääräinen hinta, jonka vähittäiskauppias veloittaa tavanomaisesta riisistä. Kun otetaan huomioon tuotantopanosten ja työvoiman kustannukset, kestävä riisi

olisi kuitenkin myytävä 30 prosenttia korkeammalla hinnalla (*hintaan liittyvä rajoitus*).

Useimmat muut markkinoilla toimivat ostajat (kuten vähittäiskauppiat, valmistajat ja tukkukauppiat) ovat pääasiassa kiinnostuneita ostamaan perinteistä riisiä, jota myydään alhaisemmalla hinnalla. Kuluttajat ovat kiinnostuneita kestävämmän riisin ostamisesta mutta eivät ole tietoisia siitä, miten paljon perinteisen riisin tuotanto edellyttää lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä ja miten paljon vettä siinä käytetään.

Vaihe 1:

Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää myös toimimalla yksittäin?

Riisiosuuskunnat eivät pystyisi rahoittamaan kestävän riisin tuotantoa yksittäin, koska niillä ei olisi varmuutta siitä, että ne saisivat riisin myytyä, sillä useimmat ostajat haluavat ostaa halvemmalla myytävää perinteistä riisiä. Nämä kolme osuuskuntaa eivät näin ollen voi käytännössä soveltaa vaatimusta yksittäin. Siksi niiden on todennäköisesti välttämätöntä tehdä vähittäiskauppiaan kanssa sopimus, jonka mukaan vähittäiskauppias ostaa vähintään 100 tonnia kestävästä riisistä vuodessa.

Sopimusta, jonka mukaan vähittäiskauppiaan kestävän riisin jälleenmyyntihinta olisi enintään 15 prosenttia korkeampi kuin tavanomaisen riisin keskihinta, on arvioitava erikseen. Kestävää riisiä myytäisiin 30 prosenttia korkeammalla hinnalla kuin perinteistä riisiä, ja on mahdollista, että kuluttajat eivät ostaisi riisiä riittäviä määriä. Sopimus kestävän riisin myynninedistämisestä on näin ollen todennäköisesti välttämätön, koska muutoin vähittäiskauppias ei pystyisi jatkamaan ostojaan kolmelta osuuskunnalta. Nämä kolme osuuskuntaa ja vähittäiskauppias eivät voi edistää riisinmyyntiä yksin, vaan ne tarvitsevat siihen toistensa apua, koska kestävän riisin tuotanto ja myynti liittyvät toisiinsa.

Kestävyys sopimuksen määräysten välttämättömyys

On todennäköisesti välttämätöntä tehdä sopimus siitä, että vähittäiskauppias ostaa tietyn määrän kestävästä riisistä vuodessa, koska kestävyys sopimukseen osallistuu vain yksi vähittäiskauppias ja kestävän riisin tuottaminen aiheuttaa lisäkustannuksia. Toinen määräystyyppi voisi olla se, että vähittäiskauppias vain edistäisi kestävän riisin myyntiä sitoutumatta ostamaan sitä. Se ei kuitenkaan tarjoaisi riittävää varmuutta näille kolmelle osuuskunnalle, koska perinteinen riisi on 30 prosenttia halvempaa eikä kuluttaja ole yleisesti tietoinen tavanomaisen riisintuotannon vaikutuksista.

Jos on tehty sopimus siitä, että kestävän riisin jälleenmyyntihinta on enintään 15 prosenttia korkeampi kuin perinteisen riisin, on olemassa vähemmän rajoittava tapa edistää kestävän riisin ostamista. Koska ongelmana on se, että kuluttajat eivät ole tietoisia kestävän riisin hyödyistä, kolme osuuskuntaa ja vähittäiskauppias voisivat esimerkiksi tehdä kolmannen osapuolen palvelujen avulla sertifiointisopimuksen merkin kehittämisestä kestäväälle riisille. Tällöin kolmas osapuoli arvioisi, onko riisi tuotettu kestävillä tuotantomenetelmillä, ja todistaisi, että se on vaatimusten mukaista. Kolmas osapuoli voisi myös tiedottaa kuluttajille perinteisen riisintuotannon ympäristövaikutuksista. Vähittäiskauppiat voisivat

siten vapaasti määrittää kestävän riisin jälleenmyyntihinnan, ja merkillä voitaisiin tehokkaasti vastata kuluttajien kestävän riisin kysyntään.

Vaihe 2: Rajoituksen luonteen ja tehon välttämättömyys

Arvioitaessa sitä, minkä luonteinen on sitoumus ostaa 100 tonnia kestävää riisiä vuodessa, yhtenä vaihtoehtona voi olla se, että vähittäiskauppias sitoutuu ostamaan kaiken jälleenmyyntiin tarvittavan kestävän riisin näiltä kolmelta osuuskunnalta. Se ei kuitenkaan täyttäisi kestävyysvaatimusta, koska näillä osuuskunnilla ei olisi varmuutta siitä, että vähittäiskauppias tosiasiassa ostaisi tarvittavan määrän tuotettua riisiä. Tämä johtuu siitä, että vähittäiskauppias ei ehkä jonain vuotena tarvitse kaikkia 100:aa tonnia kestävää riisiä eikä osuuskunnalla siten olisi kannustinta tehdä tarvittavia investointeja.

Arvioitaessa sitä, mikä on sitoutumista ostamaan 100 tonnia kestävää riisiä vuodessa kolmen vuoden ajan koskevan rajoituksen teho, rajoitus vaikuttaa välttämättömältä, koska kolmen osuuskunnan on tuotettava vähintään 95 tonnia kestävää riisiä vuodessa kolmen vuoden ajan saadakseen tuottoa lisäinvestoinneilleen. Kestävyysvaatimuksen uutuuden ja epävarmuuden vuoksi sillä, että vähittäiskauppias ostaa ylimääräiset viisi tonnia kestävää riisiä, pyritään luomaan turvaverkko siltä varalta, että tehdään laskuvirhe. Näin ollen sitoumus ostaa 100 tonnia kestävää riisiä on todennäköisesti välttämätön kyseessä olevan kestävyysvaatimuksen täyttämiseksi.

Esimerkki 2: On perustettu alueellinen aloite sikojen elinolojen parantamiseksi. Siinä mukana olevat siankasvattajat sopivat teurastamon (kattaa 30 % markkinoista) ja kahden lihanjalostajan (kattavat 25 % markkinoista) kanssa, että ne nostavat tiloillaan sikojen käytettävissä olevan pinta-alan määrän sikaa kohti lakisääteisen vähimmäistason yläpuolelle. Paikallisten lakien vuoksi useimpien siankasvattajien on vaikeaa lisätä sikojen kasvatukseen varattua pinta-alaa. Siksi aloitteeseen osallistuvat siankasvattajat ovat taloudellisesti epäedullisessa asemassa verrattuna siankasvattajiin, jotka eivät osallistu siihen.

Tämän vuoksi aloitteessa sovitaan, että jalostajat maksavat siankasvattajille yhden euron lisähinnan myytyä lihakiloa kohden korvatakseen heille heidän tuotantonsa vähenemisen ja kustannusten nousun (*hintaan liittyvä rajoitus*). Lisämaksu vastaa tuottoa, jonka siankasvattajat olisivat saaneet, jos ne olisivat kasvattaneet enemmän sikoja tavanomaisella tavalla. Toinen jalostajista olisi voinut jalostaa siankasvattajien koko tuotannon ja kattaa siihen liittyvän taloudellisen rasitteen. Toinen jalostajista on kuitenkin liittynyt aloitteeseen voidakseen hyödyntää kestävämpien tuotteiden markkinoita (*asiakkaisiin, toimittajiin tai alueisiin liittyvä rajoitus*). Aloitteessa sitoudutaan myös siihen, että teurastamo teurastaa ainoastaan eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten mukaisesti kasvatettuja sikoja, jotta niiden liha ei sekoittuisi tavanomaisesti kasvatettujen eläinten lihaan.

Vaihe 1:

Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää yhtäläisesti toimimalla yksittäin?

Ensimmäinen huomioon otettava vaihtoehto on se, voisivatko sopimuksen osapuolet täyttää kestävyysvaatimuksen toimimalla yksin yhdessä toimimisen sijasta. Siankasvattaja, joka lisäisi yksin maatilallaan pinta-alaa sikaa kohti, menettäisi osan tuloistaan ja mahdollisesti myös ostajansa muille siankasvattajille, koska sen tarjonta vähenisi tai myyntihinta nousisi. Kun samaan aikaan yhdessä ilman jalostajia toimivat siankasvattajat kilpailisivat keskenään tasavertaisin ehdoin, ne olisivat edelleen epäedullisessa asemassa verrattuna siankasvattajiin, jotka olivat päättäneet olla osallistumatta kestävyys sopimukseen. Niillä olisi myös vaikeuksia löytää ostajia, jotka suostuisivat maksamaan kestävästi kasvatettujen eläinten lihasta korkeamman hinnan. Siksi siankasvattajien välisen sekä siankasvattajien ja lihavalmistajien ostajina toimivien jalostajien välisen sopimuksen tekeminen on todennäköisesti välttämätöntä toisin kuin yksin toimiminen.

Kestävyys sopimuksen määräyksen välttämättömyys

Lisämaksun osalta yhtenä vaihtoehtona voisi olla, että jalostajat sitoutuvat ostamaan tavanomaisten sikojen hinnalla kaiken lihan, joka on peräisin aloitteen mukaisesti kasvatetuista sioista. Siankasvattajilla ei yleensä ole ongelmia ostajien löytämisessä, ja ne pystyisivät helposti myymään sioistaan peräisin olevat lihavalmistajat. Jos ne soveltaisivat kestävyys kriteerejä, niiden olisi kuitenkin myytävä ne tappiolla. Näin ollen lisämaksu on todennäköisesti välttämätön.

Vaihtoehtona sille, että teurastamo sitoutuu teurastamaan ainoastaan kestävyys vaatimuksen mukaisesti kasvatettuja eläimiä, voisi olla se, että siankasvattajat pyytäisivät eri teurastamoja erottamaan ja yksilöimään selvästi heidän sioistaan peräisin olevan lihan. Tämä aiheuttaisi todennäköisesti lisäkustannuksia mutta tuottaisi teurastamoille suuremman liikevaihdon, kun ne teurastaisivat myös eläimiä, jotka eivät täytä kyseistä vaatimusta, ja korvaisi siten kustannukset, jotka aiheutuvat näiden kahden lihatyyppin erottamisesta jalostusta varten. Näin ollen on epätodennäköistä, että teurastamon kanssa tehtävä sopimus ainoastaan kestävästi kasvatettujen eläinten teurastamisesta olisi välttämätön.

Vaihe 2: Rajoituksen luonteen ja tehon välttämättömyys

Lisämaksun tapauksessa yksi vaihtoehtoinen rajoitus voisi olla sopimus lihavalmistajien kiinteästä hinnasta tai vähimmäishinnasta. Kiinteästä hinnasta sopiminen sitoisi jalostajat hintaan, johon muutoin tehtäisiin muutoksia muun muassa tuotantopanosten hintojen laskun tai nousun, sääolosuhteiden tai tautien vuoksi. Vähimmäishinnalla voitaisiin varmistaa, että tuottajat saavat korvauksen ponnisteluistaan, koska se asetettaisiin riittävän korkeaksi kattamaan kestävä kehityksen parantamisesta aiheutuvat kustannukset, mutta siinä ei otettaisi huomioon sitä mahdollisuutta, että sianlihan hinta voi alittaa alkuperäisen tason hintatekijöiden (esimerkiksi tuotantopanosten, infrastruktuurin tai tuotteen kausiluonteisuuden) aiheuttaman merkittävän alenemisen vuoksi. Rajoitus on todennäköisesti välttämätön, koska lisämaksu vastaa tuottojen menetystä, joka siankasvattajille aiheutuu, kun ne kasvattavat vähemmän sikoja, ja se mahdollisuus säilyy, että muut hintatekijät voivat vaihdella vapaasti markkinoiden muutosten mukaan.

Lisämaksun määrittäminen yhdeksi euroksi tuotettua lihakiloa kohti on myös todennäköisesti välttämätöntä, jos maksu vastaa tulojen menetystä, joka

siankasvattajille aiheutuisi siksi, että niiden tuotantomäärät eivät olisi samoja kuin silloin, jos ne olisivat kasvattaneet sikoja perinteisellä tavalla.

Tätä ei tarvitse arvioida kattavuuden osalta, kuten 5.4.2.3 jaksossa selitetään.

Esimerkki 3: Kolmen maitoalan osuuskunnan ryhmä kehittää juustojen laatumerkin. Se vaatii tuottajia sertifioimaan sen, että niiden juustossa käytetty maito tuotetaan yksinomaan luonnonmukaisilla menetelmillä. Laatumerkki edellyttää, että kaikki maito tuotetaan meijerissä luonnonmukaisin menetelmin sen varmistamiseksi, että luonnonmukainen ja muu maito eivät sekoitu keskenään (*tuotantoon liittyvä rajoitus*). Tämä tuotantomenetelmä aiheuttaa tuottajille lisäkustannuksia ja myös heikentää niiden kilpailukykyä, koska ne eivät voi enää tarjota perinteistä maitoa juustotuotteita varten. Markkinoilla on jo samankaltaisia tuotantomenetelmiä, joita muut tuottajat käyttävät. Kuluttajien luomujuuston kysyntä markkinoilla on suurta, ja he ovat valmiita maksamaan tuotteesta korkeamman hinnan edellyttäen, että kestävyysvaatimus osoitetaan heille selvästi.

Vaihe 1: Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää yhtäläisesti toimimalla yksittäin?

Luonnonmukaisen juuston markkinat ovat jo hyvin kehittyneet, ja jotkin tuottajat täyttävät jo lainsäädäntöä tiukemmat kestävyysvaatimukset. Osuuskunnat voisivat myös kehittää vaatimusta yksilöllisesti ja vastata kuluttajien kasvavaan kestävä juuston kysyntään. Siksi yhteistyön tarve ei vaikuta olevan välttämätöntä.

Esimerkki 4: Joka vuosi tiettyinä ajankohtina tiettyjen saatavilla olevien vihannesten määrä ylittää kysynnän. Siksi pinaatin vuotuisesta sadosta menee 7–15 prosenttia hukkaan. Osuuskunnat ovat yrittäneet yksittäin toteuttaa erilaisia strategioita ylimääräisen tuotannon hyödyntämisen suunnittelemiseksi tai varastoinniseksi, mutta ne eivät ole onnistuneet pitämään tappioitaan alle seitsemän prosentin keskiarvon. Ne ovat myös yrittäneet kuivata pinaatin ja myydä sitä, mutta tällaiselle tuotteelle ei ole kuluttajakysyntää.

Hävikin vähentämiseksi ryhmä pinaattiosuuskuntia päättää vaihtaa tietoja pinaatin viikoittaisista toimituksista asiakkaille voidakseen suunnitella tarjontaa ja kysyntää tarkemmin (*tietojenvaihtoon liittyvä rajoitus*). Osuuskunnat perustelevat tätä toteamalla, että ne ottavat käyttöön vuorottelujärjestelmän, jossa eri osuuskunnat vähentävät kuukausittain vuorotellen tuotantoaan tietyllä prosenttiosuudella, jotta seuraavan kuukauden tuotanto vastaa pinaatin odotettua kysyntää.

Vaihe 1:

Voidaanko kestävyysvaatimus täyttää yhtäläisesti toimimalla yksittäin?

Yhteistyö vaikuttaa olevan välttämätöntä, koska yksittäiset toimet elintarvikejätteen torjumiseksi ovat epäonnistuneet.

Kestävyys­sopimuksen määräyksen välttämättömyys

Mitä tulee tämän sopimustyyppin välttämättömyyteen verrattuna muuntyyppisiin kestävyys­sopimuksiin, pinaattiosuuskunnat pyrkivät täyttämään vaatimuksen vaihtamalla tietoja tarjonnasta ja kysynnästä. Vaihtoehtona voisi olla määristä sopiminen eli se, että jokainen osuuskunta tuottaisi vähemmän pinaattia. Se ei kuitenkaan ratkaisisi asiaa, koska olisi vaikeaa ennakoita varmuudella, kuinka paljon osuuskunnan olisi vähennettävä tuotantoaan. Lisäksi olisi edelleen kausia, jolloin kysyntä on suurempaa eivätkä osuuskunnat silloin pystyisi toimittamaan asiakkaidensa tilauksia. Tuotantomääriä koskeva sopimus olisi myös rajoittavampi kuin tietojenvaihtoa koskeva sopimus.

Tietojenvaihtoa koskevalla sopimuksella puututaan tähän ongelmaan antamalla säännöllisesti tietoa markkinoiden tilasta ja mahdollistamalla tarjonnan täsmällinen mukauttaminen enemmän tai vähemmän seuraavan kuukauden aikana. Siksi vaikuttaa olevan kohtuudella tarpeen täyttää elintarvikejätteen vähentämisen vaatimus.

Vaihe 2: Rajoituksen luonteen ja tehon välttämättömyys

Sopimuksesta johtuvan kilpailunrajoituksen välttämättömyyden kannalta esimerkiksi viikoittaisten asiakastoimitusten kaltaisia tekijöitä koskevien tietojen vaihto on merkittävä kilpailunrajoitus. Vähemmän rajoittava ja realistinen vaihtoehto voisi olla koostetietojen jakaminen kuukausittain viikoittaisen jakamisen sijaan. Kun tietoja kerätään ja kootaan harvemmin, yksittäisten osuuskuntien myyntiä yksittäisille asiakkaille ei voida yksilöidä. Tuottajat olisivat myös edelleen tietoisia pinaatin markkinakysynnästä edellisen kuukauden aikana ja voisivat näin mukauttaa tuotantoaan seuraavana kuukautena.

Näin ollen sopimus ei täytä välttämättömyydestin toisen vaiheen vaatimuksia.

6 ASETUKSEN 210 A ARTIKLAN AJALLINEN SOVELTAMISALA

6.1 Ennen suuntaviivojen julkaisemista tehdyt kestävyys­sopimukset

- (120) Asetuksen 210 a artikla tuli voimaan 8. joulukuuta 2021. Ennen tätä päivämäärää tehtyihin kestävyys­sopimuksiin voidaan soveltaa 210 a artiklaa sen voimaantulon jälkeen. Kestävyys­sopimuksiin ei voida soveltaa 210 a artiklaa ennen kyseisen artiklan voimaantuloa, vaan niihin sovelletaan kyseisenä ajankohtana voimassa olleita kilpailusääntöjä.
- (121) Kaikki 210 a artiklan voimaantulon (8. joulukuuta 2021) ja näiden suuntaviivojen julkaisemisen välisenä aikana tehdyt kestävyys­sopimukset on saatettava viipymättä 210 a artiklan ja SEUT-sopimuksen 101 artiklan mukaisiksi suuntaviivojen julkaisupäivästä alkaen.

Esimerkki: Useat tuottajat tekevät sopimuksen ennen suuntaviivojen julkaisemista. Ne sitoutuvat lopettamaan juomavedessä usein havaitun ja sallitun rikkakasvien torjunta-aineen käytön. Kestävämpään tuotantotapaan siirtymisen rahoittamiseksi ne sopivat tilapäisestä kiinteästä hinnasta, joka on 0,50 euroa tuotettua kilogrammaa kohti.

Suuntaviivojen julkaisemisen jälkeen osapuolille on selvää, että vaatimuksen täyttämiseen olisi riittänyt hintalisä. Näin ollen sopimus ei täytä välttämättömyystestin toisen vaiheen edellytyksiä. Siksi osapuolten olisi 210 a artiklan noudattamiseksi saatettava sopimuksensa ajan tasalle korvaamalla kiinteä hinta hintalisällä heti, kun suuntaviivat on julkaistu.

6.2 Ylivoimainen este

- (122) Jos jotkin 210 a artiklan soveltamisen kannalta olennaiset sopimusehdot eivät ylivoimaisen esteen vuoksi enää täyty, sopimukseen voidaan edelleen soveltaa soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä tietyksi ajaksi edellyttäen, että i) osapuolet toteuttavat viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet kyseisen ehdon täyttämiseksi ja ii) noudatetaan muita soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä koskevia vaatimuksia.
- (123) Ylivoimainen este ei tarkoita pelkästään ehdotonta mahdottomuutta, vaan se on ymmärrettävä niin, että se tarkoittaa epätavallisia olosuhteita, joihin tuottaja tai toimija ei voi vaikuttaa. Sen seurauksia ei olisi voitu välttää kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta muutoin kuin tekemällä kohtuuton uhraus.²⁵ Se voi olla esimerkiksi odottamaton tulva maalla tai tulipalo varastossa.

6.3 Siirtymäaika

- (124) Kestävyyssopimukseen voidaan soveltaa soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä tietyn ajan sen jälkeen, kun se on tehty, ja ennen kuin kestävä toiminta todella alkaa.
- (125) Näin voidaan tehdä vain, jos kestävä toiminnan toteuttaminen edellyttää tiettyä aikataulua ja kilpailun rajoittaminen tämän siirtymäkauden aikana on välttämätöntä. Tämä tarkoittaa sitä, että kestävä toiminta on vähemmän todennäköistä, jos kilpailunrajoitusta ei sovelleta tänä aikana.

Esimerkki: Useat maataloustuottajat sopivat tammikuussa 2023 tuotantomenetelmänsä muuttamisesta niin, että sallitun saastuttavan rikkakasvien torjunta-aineen käyttö lopetetaan. Koska tuotantomenetelmän muuttamiseen kuluu jonkin verran aikaa, lopullinen vähemmän saastuttava tuote on määrä ottaa käyttöön syyskuussa 2023. Tuottajat sopivat soveltavansa tuotteeseen, jonka kasvatamisessa käytetään ongelmallista rikkakasvien torjunta-ainetta, hintalisää tammikuusta 2023 alkaen siirtymävaiheen edellyttämien investointien rahoittamiseksi.

Hintalisää voidaan soveltaa tammikuusta 2023 alkaen, jos tuottajat eivät pysty kattamaan investointikustannuksiaan ottamalla hintalisän käyttöön vasta syyskuussa 2023 (vaihtoehtoisen tuotteen lanseerauksen jälkeen). Syynä tähän on se, että tuottajat eivät muuten harkitsisi kestävyysaloitteen tekemistä. Jos osapuolet kuitenkin pystyvät kattamaan investointikustannuksensa ottamalla

²⁵ Lisätietoja ylivoimaisesta esteestä on (soveltuvin osin) komission ilmoituksessa ylivoimaisesta esteestä EU:n maatalouslainsäädännössä C(88) 1696.

hintalisän käyttöön vasta syyskuussa 2023, hintalisän soveltaminen ennen tätä päivämäärää ei ole välttämätöntä.

6.4 Vaatimuksen täyttämättä jättäminen

- (126) Jos ylivoimaista estettä ei ole eivätkä osapuolet täytä kestävyysvaatimusta, ne eivät voi enää hyödyntää soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä.
- (127) Vaatimus voi jäädä täyttymättä esimerkiksi silloin kun osapuolet eivät pysty täyttämään sitä suunnitellussa aikataulussa. Vaatimus voi jäädä täyttymättä myös silloin kun sen soveltaminen aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia osapuolille alkuperäisen virheellisen laskennan vuoksi. Voi myös käydä niin, että vaatimuksen toteuttaminen ei ole käytännössä mahdollista sellaisen tekijän vuoksi, joka ei ole ylivoimainen este, kuten osapuolten odottamattomat taloudelliset vaikeudet tai olennaisen tuotantopanoksen puute.
- (128) Tällaisissa tapauksissa osapuolet eivät voi enää hyödyntää soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä, ja niiden olisi lopetettava kilpailunrajoituksen soveltaminen. Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen pysyy voimassa, kunnes vaatimuksen täyttäminen ei ole enää mahdollista. Jos sopimuksen välittömällä irtisanomisella on osapuolille merkittäviä taloudellisia seurauksia, ne voivat jatkaa sen soveltamista tarvittavan siirtymäkauden ajan 6.5 jaksossa kuvattujen välttämättömyysehdon meneillään olevaa ja jatkuvaa uudelleentarkastelua koskevien sääntöjen mukaisesti.
- (129) Osapuolet voivat päättää alentaa vaatimuksen tavoitetasoa. Silloin niiden olisi mukautettava rajoituksen tasoa tai muutettava rajoituksen tyyppiä välttämättömyyskriteerin mukaisesti.

Esimerkki: Kaksi tuottajaa on suostunut investoimaan yhdessä tutkimukseen ja kehitykseen uudella tuotantomenetelmällä, jonka pitäisi olla kestävämpi. Se edellyttää kiinteiden hintojen määrittämistä tämän uuden investoinnin rahoittamiseksi. Talouskriisin alettua sopimuksen tekemisen jälkeen osapuolet eivät voi enää rahoittaa tutkimusta ja päättävät lopettaa tutkimusinvestoinnin.

Koska osapuolet eivät ole täyttäneet vaatimusta (syystä, joka ei liity ylivoimaiseen esteeseen), ne eivät voi jatkaa kilpailun rajoittamista eli kiinteistä hinnoista sopimista.

6.5 Välttämättömyyden käynnissä oleva ja jatkuva uudelleentarkastelu

6.5.1 Missä tapauksissa välttämättömyysvaatimus ei todennäköisesti enää täyty?

- (130) Asetuksen 210 a artiklan mukaisen välttämättömyystestin läpäiseminen prosessin alkuvaiheessa ei takaa sitä, että testi läpäistään myös myöhemmissä vaiheissa, erityisesti silloin, kun kestävyyssopimuksen taloudellisessa ja oikeudellisessa toimintaympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia. Siksi osapuolten on

jatkuvasti tarkasteltava uudelleen, täyttykö ehto koko sopimuksen täytäntöönpanon ajan.

- (131) Jos kestävyys sopimus tai sen sisältämät kilpailunrajoitukset eivät enää ole välttämättömiä, 210 a artiklaa ei enää sovelleta. Kilpailunrajoitukset, joita osapuolet noudattavat tämän ajankohdan jälkeen, eivät kuulu enää 210 a artiklan soveltamisalaan.
- (132) Esimerkki olennaisten olosuhteiden muutoksesta, jolla arvioidaan uudelleen kestävyys sopimuksen välttämättömyyttä tai rajoitusta, on kestävyys sopimuksen tai kestävyys vaatimuksen kehittämisen tai toteuttamisen kustannusten muutos. Kustannusten muutokset voivat kyseenalaistaa sopimuksen tai osallistujien alun perin päättämien kilpailunrajoitusten välttämättömyyden.

Esimerkki: Tuottajat ja vähittäiskauppiat sopivat kasvattavansa uudenlaista maissia, joka on vastustuskykyisempi tuholaisille ja jonka kasvattamiseen tarvitaan siten vähemmän torjunta-aineita kuin perinteisen maissin kasvattamiseen. Uuden viljelykasvin siemenet ovat kuitenkin kalliimpia (6 euroa/kg). Vähittäiskauppiat sopivat, että ne rahoittavat kalliimpien siementen ostamisen asettamalla niistä kasvatetulle maissille lisähinnan. Kestävyys sopimuksen täytäntöönpanon myöhemmissä vaiheissa siementen kustannukset alenevat yhteen euroon kiloa kohti, kun tämän maissin kysyntä kasvaa ja sen siemeniä on markkinoilla enemmän saatavilla.

Tämä maissin tuotantopanoksena olevien siementen hinnan muutos tarkoittaa sitä, että osapuolten on arvioitava uudelleen, kuinka suuri hintalisän pitäisi olla ja tarvitseeko vähittäiskauppiaiden tukea sopimusta ylipäättään hintalisällä.

- (133) Toinen muutos, jonka yhteydessä rajoituksen välttämättömyyttä on arvioitava uudelleen, on sääntelytoimenpide, jolla nostetaan tietyllä alueella aiemmin voimassa olleen kestävyys vaatimuksen tavoitetasoa. Tällaisessa tapauksessa sopimuksen tai sen sisältämien rajoitusten välttämättömyys olisi arvioitava uudelleen, koska niitä koskeva päätös on tehty alun perin eri pakollisen oikeudellisen kehyksen perusteella. Kun tasoa nostetaan pakollisilla säännöillä, sopimusta tai rajoituksia voidaan joutua muuttamaan alkuperäisen sopimuksen mukaisen alhaisemman tavoitetason mukauttamiseksi. Yhteistyön tarve ei ehkä ole enää välttämätön, ja erilainen ”luonteen” tai ”tehon” rajoitus voi olla tarkoituksenmukaisempi. Tietyissä tapauksissa osapuolet voivat uudelleenarvioinnin jälkeen todeta, että kilpailun rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä.

Esimerkki: Tuottajat, jalostajat ja vähittäiskauppiat sopivat, että eläinten kasvattamisesta ilman häkkeitä maksetaan tietty hintalisä. Laissa edellytetään, että jokaisella eläimellä on tilaa vähintään 0,2 neliometriä. Jonkin ajan kuluttua sen jälkeen lakia muutetaan ja uudeksi vaatimukseksi asetetaan 0,5 neliometriä.

Kestävyys vaatimus, jossa edellytetään, että eläimiä kasvatetaan vapaana, saattaisi silti oikeuttaa hintalisän soveltamisen. Koska pakollisen vaatimuksen

tasoa on nostettu lainsäädännöllä, hintalisän suuruutta on kuitenkin arvioitava uudelleen, minkä seurauksena voisi tietyissä tapauksissa olla alhaisempi hinta.

- (134) Toinen esimerkki on se, kun osapuolet haluavat muuttaa kestävyysvaatimusta, joka sopimuksella pyritään täyttämään. Osapuolet saattavat haluta asettaa kestävyysvaatimuksen, joka on edelleen tiukempi kuin pakolliset EU:n tai kansalliset säännöt mutta vähemmän kunnianhimoinen kuin alun perin sovittu kestävyysvaatimus. Tässä tapauksessa voi olla, että itse sopimus tai alun perin asetetut rajoitukset eivät ole enää välttämättömiä uuden vaatimuksen täyttämiseksi. Siksi sopimuksen tai rajoitusten mukauttaminen voi olla perusteltua.
- (135) Kuluttajien sitoutuminen sopimuksen kattamaan tuotteeseen ja tietoisuus siitä voivat myös tarkoittaa olennaista muutosta olosuhteisiin. Kestävän tuotteen kysyntä voi kasvaa kestävyys sopimuksen tai muiden tekijöiden vuoksi (esimerkiksi ympäristökampanja lisää kuluttajien tietoisuutta asiasta). Näin ollen koko markkina-alueella tai suurella osalla sitä voisi olla vahva kannustin siirtyä kyseisen tuotteen kestävään tuotantotapaan ja/tai kauppaan. Jos kuluttajien kysynnän puute on yksi suurimmista ongelmista, jotka oikeuttavat yhteistyön ja/tai kilpailun rajoittamisen, osapuolten olisi arvioitava uudelleen sopimuksen tai rajoituksen välttämättömyys.

Esimerkki: Edellisessä esimerkissä kuluttajat saattavat olla huolissaan eläinten kasvatusolosuhteista. He saattavat vaatia parempia eläinten hyvinvointiin liittyviä olosuhteita, kuten eläinten kasvattamista vapaana, ja olla valmiita maksamaan siitä enemmän. Koska tuottajat pystyvät hyödyntämään uutta kysyntää, heille maksettava hintalisä ei välttämättä ole enää välttämätön, koska vapaana pidettävien eläinten tuotanto voi olla kannattavaa ilman taloudellista korvausta.

- (136) Myös tuotanto- tai jakeluprosessien innovaatiot voivat edellyttää sopimuksen jonkin rajoituksen välttämättömyyden uudelleenarviointia. Tilanne voi olla tällainen silloin, kun sopimusta tarvittaisiin tietyn tuotteen tai prosessin kehittämiseksi yhdessä tai tietyn tuotteen saattamiseksi yhdessä markkinoille mutta osapuolet voisivat jonkin ajan ja investointien jälkeen tuottaa ja markkinoida tavaroita ilman yhteistyön tarvetta.

Esimerkki: Tuottajaorganisaation ja valmistajien välinen sopimus antaa valmistajille mahdollisuuden investoida tekoälyteknologiaan, joka mahdollistaa tautien varhaisen havaitsemisen kasveissa, minkä ansiosta saadaan suurempia satoja. Valmistajat sitoutuvat ostamaan teknologian tuottajille ja kattamaan teknologian käyttökustannukset vähimmäishinnalla. Vastineeksi sopimuksessa vaaditaan tuottajaorganisaation jäseniä lisensoimaan teknologia, jotta varmistetaan, että lisenssinsaaajia (ja siten lisenssimaksuja) on riittävästi investoinnin kustannusten kattamiseksi.

Kun teknologia on testattu ja tuotot kasvavat, tuottajien on arvioitava uudelleen hintalisän välttämättömyys. Koska ne tuottavat nyt enemmän, ne pystyvät mahdollisesti kattamaan teknologian käyttökustannukset itse.

6.5.2 *Mitkä ovat osapuolten vaihtoehdot, jos rajoitukset eivät ole enää välttämättömiä?*

6.5.2.1 Vaihtoehto 1: kestävyys sopimuksen muuttaminen

- (137) Jos kestävyys sopimus lakkaa olemasta välttämätön, kestävyys sopimuksen osapuolet voivat muuttaa sitä. Jos ongelmana on esimerkiksi se, että sovittua kestävyys vaatimusta ei voida enää täyttää, osapuolet voisivat sopia, että ne pyrkivät savuttamaan kestävyden, joka on kuitenkin korkeampi kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä edellytetään. Jos kyse on siitä, että sopimustyyppi ei ole välttämätön kestävyys vaatimuksen täyttämiseksi, osapuolet voisivat ottaa käyttöön sopimustyyppin, joka on välttämätön. Vastaavasti jos on kyse siitä, että sopimuksessa asetetut tietyt rajoitukset eivät ole enää välttämättömiä kestävyys vaatimuksen täyttämiseksi, osapuolet voisivat muuttaa rajoituksia tehdäkseen niistä välttämättömiä tai yksinkertaisesti kumota nämä rajoitukset kokonaan.

6.5.2.2 Vaihtoehto 2: kestävyys sopimuksen purkaminen

- (138) Jos osapuolet eivät voi tai halua muuttaa kestävyys sopimustaan niin, että se täyttää edelleen 210 a artiklan vaatimukset, niiden olisi irtisanottava sopimus heti, kun se lakkaa olemasta välttämätön.
- (139) Jos kuitenkin osapuolet olivat tehneet investointeja sellaisten olemassa olevien kilpailun rajoitusten perusteella, jotka olivat välttämättömiä kestävyys vaatimuksen täyttämiseksi vaatimusten asettamishetkellä, 210 a artikla ei estä niitä saamasta katettua kaikkia kustannuksia, joita kyseisen vaatimuksen laatimisesta tai täytäntöönpano oli niille aiheuttanut. Näin ollen kestävyys sopimukseen voidaan edelleen soveltaa 210 a artiklan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä ajanjaksona, joka on tarpeen sopimuksen purkamiseksi ja sen investointien kattamiseksi. Näin ei kuitenkaan ole silloin, kun kestävyys sopimus lakkaa olemasta välttämätön siksi, että sääntely muutoksella vahvistetaan pakollinen EU:n tai kansallinen vaatimus, joka on yhtä tiukka tai tiukempi kuin sopimuksessa vahvistettu vaatimus, ja pakollisen vaatimuksen voimaantulo oli ennakoitavissa sopimuksen tekohetkellä (tai kun asetuksen antamisen ja sen voimaantulon välillä on riittävästi aikaa).

Esimerkki: Paikalliset kanankasvattajat sitoutuvat yhdessä varaamaan enemmän elintilaa kanaa kohti. Siirtymäkustannustensa vähentämiseksi ne tekevät ostajiensa kanssa sopimuksen, jonka mukaan ostajat maksavat kananlihasta kiinteän hintalisän uuden kestävyys vaatimuksen aiheuttamien lisäkustannusten kattamiseksi. Sopimus allekirjoitetaan maaliskuussa 2024, ja sillä on yhden vuoden virallinen irtisanomisaika, jos sopimus irtisanotaan yksipuolisesti. Uusi paikallinen lainsäädäntö hyväksytään kesäkuussa 2024, ja sitä sovelletaan joulukuusta 2024 alkaen. Siinä edellytetään, että koko kyseisen

alueen maataloustuotannossa eläimille varataan täsmälleen sama määrä tilaa kuin sopimuksessa määrätään.

Koska vähimmäistila on lakisääteinen velvoite joulukuusta 2024 alkaen, kanankasvattajat eivät teoriassa voi enää hyödyntää 210 a artiklan soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä, koska kilpailun rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä. Ostajien kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisella ennen virallisen irtisanomisajan päättymistä voi kuitenkin olla vakavia taloudellisia seurauksia osapuolille, jotka ovat toimineet vilpittömässä mielessä, koska kyseisen lain soveltaminen ei ollut ennakoitavissa sopimuksen tekohetkellä. Näin ollen ne voivat edelleen hyödyntää soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä, kunnes virallinen irtisanomisaika päättyy, eli tässä esimerkissä kesäkuuhun 2025 asti.

7 ASETUKSEN 210 A ARTIKLAN MUKAINEN LAUSUNTOJÄRJESTELMÄ

7.1 Pyynnön esittäjät

(140) Tuottajat tai tuottajien yhteenliittymät voivat 210 a artiklan 6 kohdan mukaan pyytää 8. joulukuuta 2023 alkaen komissiolta lausuntoa kestävyyssovimustensa yhteensopivuudesta 210 a artiklan kanssa. Pyyntöön voi liittyä kestävyyssovimuksen osapuolia, jotka eivät ole tuottajia. Toimialaorganisaatiot voivat esittää lausuntopyyntöjä 210 a artiklan 6 kohdan mukaisesti edellyttäen, että kestävyyssovimukseen osallistuu vähintään yksi tuottajajäsen.

(141) Tuottajat tai tuottajien yhteenliittymät voivat pyytää lausuntoa milloin tahansa kestävyyssovimuksen tekemisen jälkeen, myös ennen sen täytäntöönpanoa.

(142) Pyyntö on lähetettävä osoitteeseen {lisätään myöhemmin}. Pyyntö voidaan lähettää myös seuraaviin postiosoitteisiin: {Commission européenne / Europese Commissie}.

7.2 Pynnön sisältö

(143) Asetuksen 210 a artiklan 6 kohdan mukaista lausuntopyyntöä varten ei ole vakiolomaketta.

(144) Jotta hakemus voidaan arvioida, siihen on kuitenkin sisällyttävä

- (a) kaikkien sopimuksen osapuolten nimet, tarvittaessa myös rekisteröintinumero
- (b) keskitetty yhteyspiste (nimi ja sähköpostiosoite ja/tai postiosoite), joka hoitaa kaiken yhteydenpidon komission kanssa
- (c) jäljennös kaikista asiakirjoista, joissa esitetään kestävyyssovimuksen ehdot, tai, jos sopimus on suullinen, yksityiskohtainen kirjallinen selvitys

sopimuksesta (johon sisältyy sopimuksen kattavuus markkinoilla, sopimuksen kesto ja asetetut kilpailunrajoitukset)

- (d) kuvaus kestävyystavoitteista
- (e) selvitys kestävyys sopimuksessa hyväksytystä kestävyysvaatimuksesta ja viittaus voimassa oleviin pakollisiin vaatimuksiin, mukaan lukien selitykset ja todisteet siitä, miksi kestävyysvaatimus on EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä tiukempi
- (f) yksityiskohtainen selvitys kunkin 210 a artiklan 1, 3 ja 7 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymisestä
- (g) tiedot kansallisessa tuomioistuimessa tai kansallisessa kilpailuviranomaisessa vireillä olevista menettelyistä, jotka koskevat pyynnön kohteena olevan kestävyys sopimuksen yhteensopivuutta 210 a artiklan tai SEUT-sopimuksen 101 artiklan kanssa
- (h) mahdolliset viittaukset ja lähteet, mukaan lukien verkkosivustot, joilla hakija on julkistanut kestävyys sopimuksen ehdot tai sen osia
- (i) muut kestävyys sopimuksen arvioinnin kannalta merkitykselliset tiedot tai asiakirjat.

7.3 Komission arvio ja lausunnon sisältö

- (145) Komissio arvioi pyynnön toimitettujen tietojen perusteella. Se voi myös pyytää hakijalta pyynnön arvioimiseen tarvittavia lisätietoja.
- (146) Komissio voi tarvittaessa jakaa sille toimitetut tiedot kansallisille kilpailuviranomaisille ja maatalousviranomaisille tai ministeriöille sillä edellytyksellä, että nämä viranomaiset ja ministeriöt saavat käyttää näitä tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon komissio on ne hankkinut. Komissio voi myös pyytää ja vastaanottaa näiltä viranomaisilta ja ministeriöiltä palautetta.
- (147) Hakija voi perua pyyntönsä milloin tahansa. Komissio voi kuitenkin säilyttää kaikki 210 a artiklan 6 kohdan mukaisen lausuntopyynnön yhteydessä toimitetut tiedot ja käyttää niitä missä tahansa 210 a artiklan tai SEUT-sopimuksen 101 artiklan täytäntöönpanon valvontamenettelyissä.
- (148) Lausunnossa todetaan, onko kestävyys sopimus yhteensopiva 210 a artiklan kanssa vai ei, ja esitetään perustelut kyseiselle lausumalle.
- (149) Komissio ilmoittaa lausunnosta keskitetyille yhteyspisteelle.
- (150) Lausunto, jonka mukaan kestävyys sopimus ei ole yhteensopiva 210 a artiklan kanssa, ei vaikuta siihen, onko kestävyys sopimus yhteensopiva SEUT-sopimuksen 101 artiklan tai muiden EU:n oikeuden säännösten kanssa.
- (151) Komissio voi tarvittaessa todeta, että lausunto on voimassa vain tietyn ajan tai että se perustuu tiettyjen tosiseikkojen olemassaoloon tai puuttumiseen.

- (152) Lausunto julkaistaan komission verkkosivustolla ottaen huomioon hakijoiden oikeutettu etu suojella liikesalaisuuksiaan. Komissio sopii hakijan (hakijoiden) kanssa ennen lausunnon julkaisemista ei-luottamuksellisesta versiosta.

7.4 Lausunnon antamisen määräaika

- (153) Komissio lähettää lausunnon hakijalle (hakijoille) neljän kuukauden kuluessa täydellisen pyynnön vastaanottamisesta eli siitä, kun se on saanut kaikki pyynnön arviointiin tarvittavat tiedot. Määräaika alkaa täydellisen pyynnön vastaanottamista seuraavana päivänä.

7.5 Olosuhteiden muutos lausunnon antamisen jälkeen

- (154) Komissio antaa lausunnon hakijan toimittamien tietojen perusteella.
- (155) Asetuksen 210 a artiklan 6 kohdassa edellytetään komission ilmoittavan, että SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa on sovellettava kyseiseen sopimukseen kyseisestä hetkestä alkaen, ja ilmoittavan asiasta tuottajille, jos se toteaa milloin tahansa lausunnon antamisen jälkeen, että 210 a artiklan 1, 3 ja 7 kohdassa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty. Komissio esittää tällaisen toteamuksen omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä.
- (156) Jos komissiolla on syytä uskoa, että hakijan toimittamat tiedot ovat epätasällisiä, komissio voi pyytää hakijalta lisätietoja.
- (157) EU:n oikeuden tai kansallisen lainsäädännön voimaantulon jälkeen komissiolla voi olla syytä uskoa, että kestävyys sopimuksen tavoitteena oleva kestävyysvaatimus ei ole enää tiukempi kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä on säädetty. Silloin komissio voi pyytää hakijaa osoittamaan, että kestävyys sopimuksen vaatimus todella on tiukempi kuin EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä edellytetään. Jos hakija ei tee niin, komissio voi ilmoittaa sille, että lausunto ei ole enää pätevä, ja julkaista havaintonsa verkkosivustollaan.

7.6 Lausunnon vaikutukset

- (158) SEUT-sopimuksen 288 artiklan viidennen kohdan mukaan lausunnot eivät ole oikeudellisesti sitovia. Sen sijaan niiden tarkoituksena on auttaa toimijoita itsearvioinnin tekemisessä. Kansalliset kilpailuviranomaiset ja kansalliset tuomioistuimet voivat kuitenkin ottaa komission antamat lausunnot huomioon asiayhteydessä sopivaksi katsomallaan tavalla.
- (159) Lausunto ei saa vaikuttaa unionin tuomioistuimen, muiden tuomioistuinten tai kansallisten kilpailuviranomaisten arvioon samasta kysymyksestä.
- (160) Jos lausunnon tosiseikat perustuvat kestävyys sopimukseen, komissio voi tarkastella samaa sopimusta myöhemmin asetuksen (EY) N:o 1/2003 mukaisessa

menettelyssä²⁶. Siinä tapauksessa komissio ottaa huomioon aikaisemman lausuntonsa ja erityisesti i) taustalla olevien tosiseikkojen muutokset, ii) komission havaitsemat tai valituksessa esille tuomat uudet näkökohdat, iii) yhteisvastuun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tai iv) komission politiikkaan tehdyt laajemmat muutokset ja kyseisten markkinoiden kehityksen.

8 KOMISSION JA KANSALLISTEN KILPAILUVIRANOMAISTEN JÄLKIKÄTEEN TOTEUTTAMAT 210 A ARTIKLAN 7 KOHDAN MUKAISET TOIMET

- (161) Asetuksen 210 a artiklan 7 kohdassa säädetään suojaimekanismista, jolla joko kansallinen kilpailuviranomainen tai komissio, jäljempänä 'asianomainen kilpailuviranomainen', voi kestävyys sopimuksen tekemisen tai täytäntöönpanon jälkeen päättää muuttaa sitä, lopettaa sen soveltamisen tai estää sen täytäntöönpanon. Tämä päätös voi olla tarpeen, jos halutaan ehkäistä kilpailun estäminen markkinoilla tai jos SEUT-sopimuksen 39 artiklassa vahvistetut YMP:n tavoitteet vaarantuvat.

8.1 YMP:n tavoitteet vaarantuvat

- (162) Kilpailusääntöjä sovelletaan SEUT-sopimuksen 42 artiklan mukaisesti maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan vain siltä osin kuin lainsäätäjät SEUT-sopimuksen 43 artiklan 2 kohdan mukaisesti sekä ottaen huomioon SEUT-sopimuksen 39 artiklassa luetellut YMP:n viisi tavoitetta²⁷ määrittää.
- (163) Tämän perusteella 210 a artiklan 7 kohdassa annetaan kilpailuviranomaisille valtuudet puuttua tapauksiin, joissa tehty tai täytäntöön pantu kestävyys sopimus vaarantaa SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetetut viisi tavoitetta. Tällöin asianomaisen kilpailuviranomaisen on otettava huomioon kestävyys sopimuksen vaikutus kaikkiin viiteen tavoitteeseen. Joissakin tapauksissa riittää, että yhden viidestä tavoitteesta vaarantuminen vaarantaa SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetetut tavoitteet 210 a artiklan 7 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Jos joihinkin tavoitteisiin voi kuitenkin kohdistua kielteisiä vaikutuksia mutta muihin tavoitteisiin myönteisiä vaikutuksia, nämä viisi tavoitetta on yhdistettävä.²⁸

²⁶ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1),

²⁷ YMP:n tavoitteena on:

- a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
- b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
- c) vakauttaa markkinat;
- d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
- e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.

²⁸ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.5.1997, Florimex ja VGB v. komissio, yhteiset asiat T-70/92 ja T-71/92, ECLI:EU:T:1997:69, 153 kohta, vahvistettu valitusta koskevassa tuomiossa 30.3.2000, C-265/97 P, ECLI:EU:C:2000:170.

- (164) SEUT-sopimuksen 39 artiklan ensimmäinen tavoite eli maatalouden tuottavuuden lisääminen voisi vaarantua tapauksissa, joissa kestävyys sopimus vähentää osapuolten kannustimia innovointiin. Näin voi olla esimerkiksi silloin, jos kestävyys sopimuksessa vahvistettu kestävyys vaatimus vähentää osapuolten kannustimia investoida uusiin teknologioihin, jotka voisivat auttaa saavuttamaan entistä tiukemman kestävyys vaatimuksen, tai jos kestävyys sopimus kattaa niin suuren osan markkinoista, että se vaikuttaa myös muiden markkinaosapuolten innovointikannustimiin.
- (165) SEUT-sopimuksen 39 artiklan toisen tavoitteen tarkoituksena on varmistaa viljelijöiden kohtuullinen elintaso. Määrittäessään, voisiko tämä tavoite vaarantua, asianomaisen kilpailuviranomaisen olisi arvioitava, miten kestävyys sopimus vaikuttaa kaikkien viljelijöiden elintasaan, ei ainoastaan niiden viljelijöiden, jotka ovat kestävyys sopimuksen osapuolia.

Esimerkki: Vähentääkseen torjunta-aineiden käyttöä EU:n oikeudessa ja kansallisessa lainsäädännössä säädettyä enemmän kolme maissintuottajaa (jotka edustavat vain yhtä pientä osaa markkinoilla olevien tuottajien määrästä) sopivat rehuntuottajan kanssa luonnonmukaisiin tuotantomenetelmiin siirtymisestä. Koska tämä lisää niiden kustannuksia, ne sopivat yhdessä, että kolme maissintuottajaa vahvistavat kiinteät hinnat kahdeksi vuodeksi. Kun kestävyys sopimus on ollut voimassa vuoden, kolme maissintuottajaa huomaavat aliarvioineensa sen, miten paljon siirtyminen luonnonmukaiseen tuotantoon lisää niiden kustannuksia. Lisäksi ne toteavat, että hintalisä ei kata ylimääräisiä kustannuksia. Siksi näiden kolmen maissintuottajan on pienennettävä tulojaan kustannusten kattamiseksi, koska ne eivät voi nostaa kiinteää hintaa.

Tässä tapauksessa tulojen pieneneminen johtuu ainoastaan kolmen maissintuottajan virheellisistä laskelmista. Lisäksi se koskee vain pientä määrää tuottajia. Näin ollen se ei todennäköisesti vaaranna SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

- (166) Loput kolme SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetettua tavoitetta koskevat markkinoiden vakautta, tarvikkeiden saatavuutta ja kohtuullisten kuluttajahintojen takaamista. Nämä tavoitteet liittyvät usein toisiinsa.

Esimerkki: Useat viljantuottajat, joiden osuus kyseisellä maantieteellisellä alueella tuotetusta viljasta on 80 prosenttia, sopivat lopettavansa tiettyntyyppisellä kemiallisella torjunta-aineella käsiteltyjen siementen myynnin siksi ajaksi, jonka ne tarvitsevat tuotantoprosessinsa muuttamiseen ja olemassa olevan viljavarastonsa myymiseen. Koska näiden tuottajien osuus siementen tuotannosta on suuri, viljaa käyttäville jalostajille syntyy pulaa tuotantopanoksista ja epävakaus johtaa leivän hinnan nousuun. Tämä vaarantaisi todennäköisesti tarvikkeiden saatavuuden varmistamista ja kohtuullisia kuluttajahintoja koskevat tavoitteet.

- (167) SEUT-sopimuksen 39 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden vaarantamiseen sovellettavan 210 a artiklan 7 kohdan mukaisen kynnyksen olisi oltava korkea. Olisi vastoin 210 a artiklan henkeä ja YMP:n viiden tavoitteen yhteensovittamisen tarvetta koskevaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jos nämä tavoitteet vaarantuisivat aina, kun kestävyys sopimuksella on pienikin vaikutus yhteen näistä tavoitteista.
- (168) Lisäksi tarvikkeiden saatavuuden tavoite on eri asia kuin omavaraisuus.²⁹ Tarvikkeiden saatavuuden varmistaminen liittyy elintarviketurvaan mutta ei välttämättä niin, että samoista elintarvikkeista olisi oltava saatavilla mahdollisimman paljon eri segmenttejä. Jos kestävyys sopimus johtaa samojen maataloustuotteiden vähemmän kestävien segmenttien markkinaosuuksien pienenemiseen, se ei välttämättä vaaranna toimitusvarmuuden tavoitetta. Vastaavasti kohtuullisia hintoja koskevan tavoitteen ei pitäisi katsoa tarkoittavan mahdollisimman alhaista hintaa.³⁰
- (169) SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetettujen tavoitteiden vaarantaminen on myös eri asia kuin kilpailun estäminen. Kilpailun estäminen voi joissakin tilanteissa tapahtua vaarantamatta SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetettuja tavoitteita. Lisäksi nämä tavoitteet voivat vaarantua, vaikka kilpailua ei estettäisi.

8.2 Kilpailun estäminen

- (170) Kun kestävyys sopimus on tehty tai pantu täytäntöön, kansalliset kilpailuviranomaiset ja komissio voivat 210 a artiklan 7 kohdan mukaan puuttua asiaan, jos se on tarpeen kilpailun estämisen ehkäisemiseksi.
- (171) Asianomaisen kilpailuviranomaisen arvio siitä, estääkö kestävyys sopimus kilpailua, on eri asia kuin arvio siitä, onko kestävyys sopimus kestävyysvaatimuksen täyttämisen kannalta välttämätön. Tämä tarkoittaa sitä, että kilpailun rajoitus voi olla kestävyys sopimuksessa kestävyysvaatimuksen täyttämisen kannalta välttämätön mutta silti estää kilpailun. Kaikki kilpailun rajoitukset eivät kuitenkaan välttämättä estä kilpailua, koska se veisi pohjan 210 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua soveltamisalan ulkopuolelle jättämiseltä. Tästä seuraa, että kilpailun estämisen on oltava niin vakavaa, että se ylittää sen tosiseikan, että kestävyys sopimus täyttää 210 a artiklan 1 kohdan mukaisen välttämättömyystestin.
- (172) Kuten edellä on selitetty, kilpailun estämisen käsite eroaa myös SEUT-sopimuksen 39 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden, erityisesti kohtuullisiin hintoihin ja tarvikkeiden saatavuuteen liittyvien, vaarantumisen käsitteestä. Siksi kilpailun estämisen kynnyksen olisi oltava korkea, jotta vältetään se, että asiaan puuttumiselle jälkikäteen on kaksi erillistä päällekkäistä perustetta.
- (173) Kilpailun estämisestä 210 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettulla tavalla voi olla kyse myös silloin, kun kestävyys sopimus johtaa sellaisten kilpailevien tuotteiden myynnin estämiseen, jotka voisivat täyttää merkittävän osan kuluttajien ilmaisemasta kysynnästä. Tämä koskee tuotteita, jotka täyttävät tiukemman

²⁹ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.7.1963, Saksa v. komissio, C-34/62, ECLI:EU:C:1963:18.

³⁰ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.7.1994, Kreikka v. komissio, C-353/92, ECLI:EU:C:1994:295.

kestävyyssopimuksen kuin sopimuksessa olevan, ja tuotteita, jotka eivät täytä yhtä tiukkaa kestävyyssopimusta (riippumatta siitä, vaikuttaako rajoitus kestävyyssopimuksen osapuolten vai kolmansien osapuolten toimittamiin tuotteisiin).

- (174) Näin voisi olla esimerkiksi silloin, jos kestävyyssopimus estää sellaisten vaihtoehtoisten tuotteiden saattamisen markkinoille, jotka ovat kestävyyssopimuksessa vahvistettua tiukemman kestävyyssopimuksen mukaisia ja joiden kuluttajakysyntä on huomattavaa.
- (175) Kyse voi olla kilpailun estämisestä 210 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettulla tavalla myös silloin, kun kestävyyssopimuksella estetään sellaisten elintarvikkeiden markkinoille tuominen, joita koskeva vaatimus ei ole yhtä tiukka kuin kestävyyssopimuksessa mutta jotka ovat pakollisten elintarvikkeita koskevien vaatimusten mukaisia ja joiden kuluttajakysyntä on huomattavaa.
- (176) Se, että vähemmän tiukat kestävyyssopimukset täyttävät tuotteet poistetaan markkinoilta, ei kuitenkaan tarkoita 210 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettua kilpailun estämistä, jos tuotteet poistetaan markkinoilta siksi, että kuluttajat kysyvät yhä enemmän kestävämpiä tuotteita. Sen vuoksi on tarpeen arvioida, johtuuko kilpailun estäminen kuluttajien kestäviin tuotteisiin kohdistuvista mieltymyksistä vai onko kestävyyssopimus sen sijaan pakottanut poistamaan markkinoilta tuotteen, jolle on huomattavasti täyttämätöntä kuluttajakysyntää.
- (177) Kilpailun estämisen riski liittyy periaatteessa markkinoiden keskittymisasteeseen. Kilpailun estäminen riippuu myös ennen kestävyyssopimusta vallinneen kilpailun tasosta. Jos kilpailu oli jo vähäistä (esimerkiksi suhteellisen pienen kilpailijamäärän tai markkinoille pääsyn esteiden vuoksi), myös kestävyyssopimuksen aiheuttama pieni kilpailun väheneminen voisi tarkoittaa kilpailun estämistä.
- (178) Kestävyyssopimuksen markkinakattavuus on todennäköisesti yksi tekijä päätettäessä, toteutetaanko toimia 210 a artiklan 7 kohdan mukaisesti. Jos kestävyyssopimuksen osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on horisontaalisissa sopimuksissa enintään 15 prosenttia ja vertikaalisissa sopimuksissa enintään 30 prosenttia, sopimus ei todennäköisesti estä kilpailua.³¹
- (179) Jos kestävyyssopimuksen osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet ylittävät edellä mainitut kynnykset, olisi arvioitava tapauskohtaisesti, estääkö kestävyyssopimus kilpailun, riippuen siitä, missä määrin kuluttajakysyntä ei täyty. Pelkästään se, että kestävyyssopimus kattaa markkinat kokonaan, ei välttämättä johda kilpailun estämiseen.

Esimerkki 1: Siipikarjantuottajat, joiden osuus on noin 50 prosenttia markkinoista, sopivat tekemään ostosopimuksen laadukkaamman rehun ostamisesta yhdessä siipikarjalle. Yhteishankinnan tuomien kustannussäästöjen ansiosta tuottajat onnistuvat säilyttämään rehun hinnan sellaisena, että se vastaa suurin piirtein kestävyyssopimuksen piiriin kuulumattoman siipikarjanrehun hintaa. Ne sopivat myös rahoittavansa yhdessä mainoskampanjan, jolla lisätään

³¹ Ks. lisätietoja markkinaosuuksien laskemisesta ks. merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta annetun komission tiedonannon 4 jaksosta.

tietoisuutta siitä, miten paremmalla rehulla ruokittu siipikarja on ihmisten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin kannalta parempaa. Kampanjan tuloksena useimmat kuluttajat päättävät siirtyä ostamaan paremmalla rehulla ruokitun siipikarjan lihaa. Tämä kysynnän kasvu kannustaa muita tuottajia liittymään sopimukseen ja muuttamaan tuotantomenetelmiään. Yhteishankinta houkuttelee erityisesti pienempiä tuottajia täyttämään tiukemman vaatimuksen, koska niillä ei muuten olisi varaa ostaa korkealaatuista rehua. Tämän seurauksena kestävämmän vaatimuksen täyttämiseen siirtyvien tuottajien osuus kokonaistarjonnasta on yli 90 prosenttia.

Vaikka sopimus poistaa markkinoilta lähes kaiken vähemmän kestävästi tuotetun kananlihan, se ei todennäköisesti johda asianomaisen kilpailuviranomaisen puuttumiseen asiaan. Asetuksen 210 a artiklan 7 kohdan tarkoituksena ei ole estää sopimuksia, joiden tuloksena saadaan niin paljon kestävyyshyötyjä, että useimmat kuluttajat haluavat ostaa vastaavan kestävyysvaatimuksen täyttäviä tuotteita ja markkinoiden muut toimijat alkavat soveltaa kyseistä vaatimusta.

Esimerkki 2: Kalkkunankasvattajat, joiden osuus markkinoista on 60 prosenttia, päättävät parantaa kalkkunoiden elinoloja vahvistamalla uuden eläinten hyvinvointia koskevan vaatimuksen, joka ylittää pakollisen lainsäädännön vaatimukset. Se edellyttää kalkkunoiden elintilan lisäämistä sekä ilmanvaihto- ja vedenkäsittelyjärjestelmien asentamista. Lisäksi uuteen kestävyysvaatimukseen kuuluu se, että kalkkunoille syötetään ensiluokkaisia tuotteita. Tuottajat sopivat soveltavansa hintalisää kustannustensa kattamiseksi.

Hinta on sen jälkeen 150 prosenttia korkeampi kuin vähemmän kestävästi kasvatettujen kalkkunoiden hinta. Tämä lisäys on välttämätön uuden vaatimuksen aiheuttamien huomattavien lisäkustannusten vuoksi. Kestävästi kasvatettujen kalkkunoiden korkeamman hinnan vuoksi kestävästi kasvatettujen kalkkunoiden johtavat tuottajat (joiden osuus markkinoista on 40 prosenttia) nostavat myös hintojaan 60 prosenttia.

Markkinatutkimukset osoittavat, että sopimuksen seurauksena 15–20 prosenttia kalkkunoiden kuluttajista ilmoittaa, että heillä ei ole enää varaa kestävästi kasvatettuihin kalkkunoihin, ja heitä estetään siten ostamasta kalkkunoita.

Näin ollen kuluttajat, jotka olivat valmiita maksamaan vain halvemmasta – ja vähemmän kestävästä vaihtoehdosta – eivät enää pysty ostamaan kalkkunaa, koska heillä ei ole varaa 150 prosentin hinnankorotukseen. Tällainen tilanne johtaa todennäköisesti asianomaisen kilpailuviranomaisen puuttumiseen asiaan.

8.3 Menettelyyn liittyvät näkökohdat

- (180) Jos kestävyyssopimus kattaa vain yhden jäsenvaltion, 210 a artiklan 7 kohdan mukaan kyseisen jäsenvaltion kansallinen kilpailuviranomainen voi tehdä päätöksen. Jos kestävyyssopimus kattaa useamman kuin yhden jäsenvaltion, 210 a artiklan 7 kohdan mukaan päätöksen voi tehdä vain komissio.
- (181) Komission päätös 210 a artiklan 7 kohdan soveltamisesta perustuu sen omaan markkinaseurantaan ja luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden esittämiin

huomautuksiin. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on tietoja kestävyys sopimuksesta, voi ilmoittaa asiasta komissiolle tai asianomaiselle kansalliselle kilpailuviranomaiselle asianmukaisella kansallisella menettelyllä. Tämän on ilmoitettava tiedot kestävyys sopimuksen sisällöstä, osapuolista ja väitteiden perusteista. Komissio voi pyytää kestävyys sopimuksen osapuolilta lisätietoja kahden kuukauden kuluessa virallisen tutkinnan käynnistämisestä ottaen huomioon liiketoimintatietojen luottamuksellisuuden.

(182) Jos komissio on aloittanut tutkinnan, se tekee yleensä päätöksensä kuuden kuukauden kuluessa tutkinnan aloittamisesta tai kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona se on saanut tarvittavat tiedot. Osapuolet voivat jatkaa vapaasti kestävyys sopimuksen täytäntöönpanoa tutkinnan käynnistämisen ja päätöksen tekemisen välisenä aikana.

(183) Jos komissio toteaa, että kilpailua on estetty tai SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetetut tavoitteet ovat vaarantuneet, se voi toteuttaa seuraavat toimenpiteet:

(a) **Jos kestävyys sopimus on tehty mutta sitä ei ole vielä pantu täytäntöön** eikä sitä voida muuttaa niin, että 210 a artiklan mukaiset soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen edellytykset täyttyisivät, komissio voi tehdä päätöksen, jossa määrätään, että sopimusta ei panna täytäntöön.

(b) **Jos kestävyys sopimus on jo pantu täytäntöön**, komissio voi päättää, että tulevaisuudessa osapuolten olisi

- muutettava kestävyys sopimusta siinä tapauksessa, että kestävyys sopimuksen muuttaminen riittäisi ehkäisemään kilpailun estämisen tai SEUT-sopimuksen 39 artiklassa asetettujen tavoitteiden vaarantumisen
- lakkautettava tai irtisanottava kestävyys sopimus siinä tapauksessa, että kestävyys sopimuksen muuttaminen ei riittäisi ehkäisemään kilpailun estämistä tai SEUT-sopimuksen 39 artiklan tavoitteiden vaarantumista kestävyys sopimusta muuttamalla.

(184) Komission tehtyä päätöksen kestävyys sopimuksen lakkauttamisesta kestävyys sopimusta ei enää jätetä SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle. Jos kestävyys sopimuksen osapuolet jatkavat kestävyys sopimuksen täytäntöönpanoa päätöksentekopäivän jälkeen, SEUT-sopimuksen 101 artiklan mukaiset menettelyt voidaan aloittaa kestävyys sopimuksen täytäntöönpanon osalta kyseisen päivämäärän jälkeen.

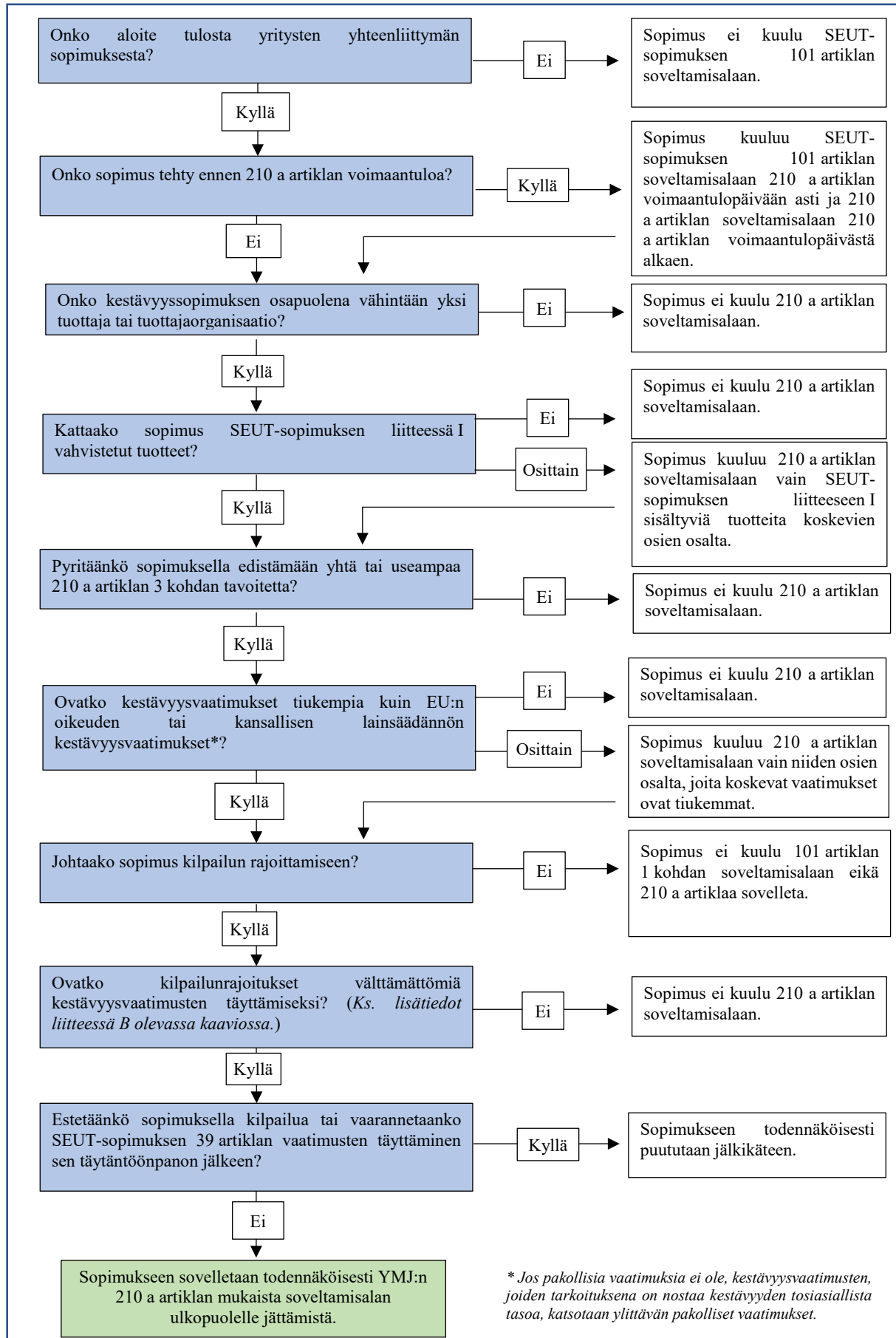
9 TODISTUSTAAKKA 210 A ARTIKLAN EDELLYTYSTEN TÄYTTÄMISESSÄ

(185) Jos asianomaiset osapuolet vaativat 210 a artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen soveltamista, niiden on todistettava, että mainitun artiklan edellytykset täyttyvät.

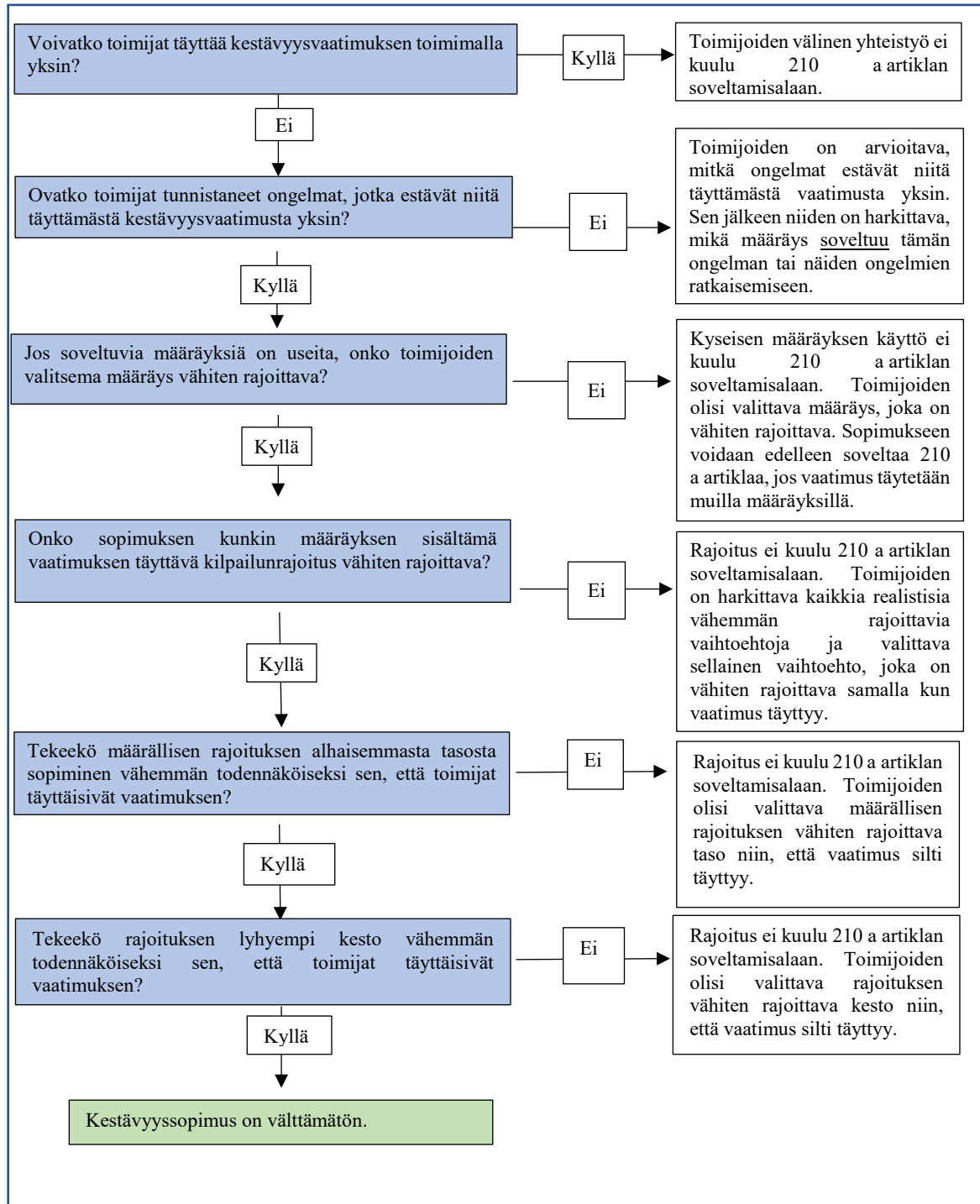
(186) Yksityishenkilöt voivat myös kiistää asianomaisen kilpailuviranomaisen menettelyissä, että kestävyys sopimus täyttäisi 210 a artiklan edellytykset. Näissä

tapauksissa yksityishenkilöiden velvollisuutena on osoittaa, että kestävyyssopimus ei täytä näitä edellytyksiä.

LIITE A – 210 A ARTIKLAN MUKAISEN ARVIOINNIN VUOKAAVIO

LIITE B – VUOKAAVIO VÄLTÄMÄTTÖMYYSTESTIN ARVIOINNISTA

LIITE C – SANASTO

Termi	Määritelmä
Sopimus	Tuottajien kaikenlaiset sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat (yksin tai yhdessä muiden maatalouselintarvikkeiden toimitusketjussa tuotannon, jalostuksen ja kaupan eri tasoilla toimivien toimijoiden kanssa), jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan yhteistyömuodosta riippumatta.
Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)	Yhteinen maatalouspolitiikka tarkoittaa Euroopan unionin maatalouspolitiikkaa.
YMJ-asetus	Asetus (EU) N:o 1308/2013 ³² maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä.
Unionin tuomioistuin	Euroopan unionin tuomioistuin yleinen tuomioistuin mukaan luettuna.
Ylivoimainen este	Epätavalliset olosuhteet, joihin tuottaja tai toimija ei voi vaikuttaa ja joiden seurauksista tuottaja ei olisi kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta voinut välttää muuten kuin tekemällä kohtuuttoman uhrauksen.
Horisontaalinen sopimus	Samalla toimitusketjun tasolla toimivien talouden toimijoiden välinen sopimus, kuten maataloustuottajien välinen sopimus.
Pakollinen vaatimus	Vaatimus, jossa vahvistetaan tasot, jotka yksittäisten tuottajien tai muiden toimijoiden on saavutettava tai aineet, tai tuotteet tai tekniikat, joita niiden on käytettävä tai joita niiden on vältettävä, lukuun ottamatta vaatimuksia tai tavoitteita, jotka eivät ole yksittäisiä tuottajia tai toimijoita oikeudellisesti sitovia.
Kansallinen vaatimus	Kansallisella tasolla asetettava pakollinen vaatimus, lukuun ottamatta vaatimuksia tai tavoitteita, jotka ovat oikeudellisesti sitovia jäsenvaltiossa tai jäsenvaltion alueella mutta eivät yksittäisiä tuottajia tai toimijoita oikeudellisesti sitovia.

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

Toimija	Maatalouselintarvikkeiden toimitusketjussa toimiva tuottaja, viljelijä, jalostaja, valmistaja, kauppias, tukkukauppias tai vähittäiskauppias.
Tuottaja	SEUT-sopimuksen liitteen I luetteloon sisältyvä maataloustuotteiden tuottaja.
Kestävyys sopimus	Sopimus, jonka tavoitteena on soveltaa EU:n oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä tiukempaa kestävyysvaatimusta.
SEUT-sopimus	Sopimus Euroopan unionin toiminnasta.
Yritys	Mikä tahansa taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Yritykseen voi kuulua useita oikeushenkilöitä.
EU:n vaatimus	EU:n tasolla asetettava pakollinen vaatimus lukuun ottamatta vaatimuksia tai tavoitteita, jotka ovat jäsenvaltioita sitovia mutta eivät yksittäisiä yrityksiä oikeudellisesti sitovia.
Vertikaalinen sopimus	Toimitusketjun eri tasoilla toimivien toimijoiden välinen sopimus, kuten sopimus, jonka osapuolina on sekä tuottajia että muita maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun toimijoita.

LIITE D – ASETUKSEN (EU) N:o 1308/2013 210 A ARTIKLA – KESTÄVYYTTÄ EDISTÄVÄT VERTIKAALISET JA HORISONTAALISET ALOITTEET

”1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta maataloustuotteiden tuottajien sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan ja joiden tarkoituksena on soveltaa unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä asetettua tiukempaa kestävyysvaatimusta, edellyttäen, että kyseisissä sopimuksissa, päätöksissä ja yhdenmukaistetuissa menettelytavoissa määrätään ainoastaan kilpailunrajoituksista, jotka ovat välttämättömiä kyseisen vaatimuksen saavuttamiseksi.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan maataloustuotteiden tuottajien sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolina ovat useat tuottajat tai joiden osapuolina on yksi tai useampi tuottaja ja yksi tai useampi toimija elintarvikeketjun, mukaan lukien jakelu, tuotannon, jalostuksen ja kaupan eri tasoilla.

3. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi ’kestävyysvaatimuksella’ tarkoitetaan vaatimusta, jolla pyritään edistämään yhtä tai useampaa seuraavista tavoitteista:

a) ympäristötavoitteet, mukaan lukien ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen; maiseman, veden ja maaperän kestävä käyttö ja suojeleminen; siirtyminen kiertotalouteen, mukaan lukien elintarvikejätteen vähentäminen; ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen; ja luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen;

b) maataloustuotteiden tuottaminen siten, että vähennetään torjunta-aineiden käyttöä ja hallitaan tällaisesta käytöstä aiheutuvia riskejä tai vähennetään mikrobilääkeresistenssin vaaraa maataloustuotannossa; sekä

c) eläinten terveys ja hyvinvointi.

4. Tässä artiklassa tarkoitetut edellytykset täyttäviä sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja ei saa kieltää, eikä siihen vaadita etukäteispäätöstä.

5. Komissio antaa toimijoille tämän artiklan soveltamisedellytyksiä koskevat suuntaviivat viimeistään 8 päivänä joulukuuta 2023.

6. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tuottajat voivat 8 päivästä joulukuuta 2023 pyytää komissiolta lausuntoa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen yhteensopivuudesta. Komissio lähettää hakijalle lausuntonsa neljän kuukauden kuluessa täydellisen pyynnön vastaanottamisesta.

Jos komissio toteaa milloin tahansa lausunnon antamisen jälkeen, että tämän artiklan 1, 3 ja 7 kohdassa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty, se ilmoittaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa sovelletaan vastaisuudessa kyseiseen sopimukseen, päätökseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, ja ilmoittaa asiasta tuottajille.

Komissio voi omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä muuttaa lausunnon sisältöä, erityisesti jos hakija on antanut epätasällistä tietoa tai käyttänyt lausuntoa väärin.

7. Asetuksen (EY) N:o 1/2003 5 artiklassa tarkoitettu kansallinen kilpailuviranomainen voi yksittäistapauksissa päättää, että tulevaisuutta ajatellen yhtä tai useampaa 1 kohdassa tarkoitettua sopimusta, päätöstä ja yhdenmukaistettua menettelytapaa on muutettava, niistä yhden tai useamman soveltaminen on lopetettava tai niistä yhtä tai useampaa ei olisi lainkaan sovellettava, jos se katsoo tällaisen päätöksen olevan välttämätön kilpailun estämisen ehkäisemiseksi tai jos se toteaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 39 artiklassa määrätyt tavoitteet vaarantuvat.

Jos kyse on useamman kuin yhden jäsenvaltion kattavista sopimuksista, päätöksistä ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun päätöksen tekee komissio ilman 229 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen soveltamista.

Toimiessaan tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti kansallisen kilpailuviranomaisen on tiedotettava komissiolle kirjallisesti ensimmäisen virallisen tutkintatoimenpiteen käynnistämisen jälkeen ja ilmoitettava mahdollisista päätöksistä komissiolle viipymättä niiden hyväksymisen jälkeen.

Tässä kohdassa tarkoitettuja päätöksiä ei sovelleta ennen kuin ne on annettu tiedoksi asianomaisille yrityksille.”

LIITE E – ESIMERKKEJÄ KILPAILUNRAJOITUKSISTA

1. Hintaan liittyvät rajoitukset

Kestävyyssopimukset, jotka suoraan tai välillisesti rajoittavat osapuolen vapautta neuvotella tuotteen osto- tai myyntihinnasta, rajoittavat todennäköisesti kilpailua.

Esimerkki 1: Tietyssä riisinviljelytekniikassa käytetään vähemmän vettä kuin perinteisissä riisinviljelytekniikoissa eikä lainkaan keinolannoitteita tai torjunta-aineita. Tämän tekniikan käyttö edistää maiseman, veden ja maaperän kestäväää käyttöä ja suojelua ja vähentää torjunta-aineiden käyttöä. Viljan tukkukauppias sopii riisintuotantoa harjoittavan osuuskunnan kanssa maksavansa viitehinnan ylittävän hintalisän tonnilta Arborio-riisiä, jota viljellään tällä tekniikalla. Hintalisä lasketaan yhdistelmähyödykkeen hintaindeksin perusteella. Riisiosuuskunta voi tuottaa riisiä vapaasti perinteisin menetelmin ja myydä sitä niin paljon kuin haluaa muille asiakkaille.

Hintalisä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Se on vain ostajan ja myyjän välillä sovittu kaava, jolla määritetään, millä hinnalla ostaja ostaa tuotteen myyjältä.

Esimerkki 2: Ensimmäisessä esimerkissä mainittua riisinviljelytekniikkaa edistävä kansalaisjärjestö kehittää laatuimerkin, jota käytetään tällä viljelytekniikalla tuotetun Arborio-riisin markkinoinnissa. Kansalaisjärjestö myöntää laatuimerkin lisenssin tukkukauppiaille ja tuottajille. Laatuimerkin käytön edellytyksiin kuuluu, että viljan tukkukauppiaan on maksettava ensimmäisessä esimerkissä tarkoitetulle viitehinnalle tonnikohtainen hintalisä.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Vaikka viljan tukkukauppias maksaisi tässä esimerkissä saman hinnan kuin ensimmäisessä esimerkissä, se ei ole enää ostajan ja myyjän välisten suorien neuvottelujen tulosta vaan sopimus ehdoista, joista yksi taho saa neuvotella riippumattoman kolmannen osapuolen kanssa.

Esimerkki 3: Riisiosuuskuntien ryhmä, joka ei ole kansalaisjärjestö, kehittää laatuimerkin ja hintalisän edistääkseen edellä mainitun riisinviljelytekniikan käyttöönottoa.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Vaikka tässä tapauksessa osapuolet ovat ostajia ja myyjiä, kukin myyjä sopii hinnasta, jolla myös muut myyjät myyvät tuotteitaan.

Esimerkki 4: Edistääkseen edellä mainituissa esimerkeissä mainitulla viljelytekniikalla tuotetun riisin kulutusta osuuskunta ja vähittäiskauppias sopivat, että laatuimerkillä varustetun Arborio-riisin jälleenmyyntihinta on enintään tietyn prosenttiosuuden verran vähittäiskauppiaan Arborio-riisistä veloittamaa keskihintaa korkeampi.

Sopimus todennäköisesti rajoittaa kilpailua, koska se rajoittaa vähittäiskauppiaan vapautta asettaa hinta, jolla kauppias myy riisiä asiakkailleen. Koska enimmäisjälleenmyyntihinta määritetään muuntotyypisen Arborio-riisin hinnan perusteella, se myös rajoittaa vähittäiskauppiaan vapautta näiden muiden Arborio-riisityyppien hinnan suhteen. Sen sijaan, että laatuimerkin saaneen riisin hintaa

rajoitettaisiin, vähittäiskauppias voisi saavuttaa hintakaton nostamalla näiden muiden Arborio-riisityyppien keskimääräistä jälleenmyyntihintaa.

2. Tuotantoon liittyvät rajoitukset

Tuotantoa rajoittavat kestävyys sopimukset ovat vastaavia kuin kestävyys sopimukset, jotka rajoittavat osapuolen mahdollisuutta asettaa hintoja. Jos markkinoille saatettava määrä vähenee ja kysyntä pysyy samana, hinnat todennäköisesti nousevat.

Esimerkki 1: Eräs kansalaisjärjestö haluaa edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja luonnon monimuotoisuuden palauttamista ja sopii yksittäisten viljelijöiden kanssa vuokraavansa 20 prosenttia niiden peltoalasta. Kansalaisjärjestö jättää alueen kesannolle paikallisen luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Näiden sopimusten vaikutus olisi se, että yksittäisten viljelijöiden kulloinkin käyttämä maa-ala ja siten niiden sadot pienenisivät (vaikka ne voisivatkin edistää muita toimia, kuten hunajantuotantoa).

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua, koska kyseessä on käytännössä vain kiinteistöä koskeva liiketoimi. Viljelijät voivat vapaasti käyttää loppuosaa maa-alastaan haluamallaan tavalla.

Esimerkki 2: Tässä esimerkissä ei ole kyse maata vuokraavasta kansalaisjärjestöstä vaan samankaltaisia viljelykasveja samalla alueella viljelevien viljelijöiden ryhmä sopii varaavansa vähintään 20 prosenttia peltoalastaan ekologiseksi alaksi. Sopimuksen vaikutus on se, että viljelijöiden kulloinkin käyttämä maa-ala ja siten niiden sadot pienenevät (vaikka se voikin edistää muita toimia, kuten hunajantuotantoa).

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua, koska viljelijät sopivat rajoittavansa tuotantoon käyttämäänsä maa-alaa.

Esimerkki 3: Alueellisen eläinten hyvinvointia koskevan aloitteen tarkoituksena on parantaa sikojen elinoloja. Siihen osallistuvien viljelijöiden on kasvatettava tiloillaan sikaa kohti varattua pinta-alaa huomattavasti lakisääteistä vähimmäismäärää suuremmaksi. Kansallisen lainsäädännön vuoksi useimpien viljelijöiden on vaikea lisätä sikojen kasvatukseen varattua pinta-alaa. Siksi aloitteeseen osallistuvat viljelijät vähentävät tiettyinä vuotena kasvatettavien sikojen määrää. Aloitteella varmistettaisiin näin ollen se, että viljelijät saavat korvauksen investoinneistaan ja tuotantonsa vähentämisestä.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua, koska aloitteeseen osallistuvat viljelijät suostuvat epäsuorasti kasvattamaan vähemmän sikojä.

3. Tuotantopanoksiin liittyvät rajoitukset

Tuotantopanosten valintaa rajoittavat kestävyys sopimukset voivat vaikuttaa tuotantokustannuksiin (jotka puolestaan vaikuttavat siihen, millä hinnalla tuotetta voidaan

myydä kannattavasti) tai rajoittaa sitä, mitä tuotetyyppejä tuotetaan (koska ne saattavat rajoittaa tuottajan kykyä vastata kuluttajien kysyntään).

Esimerkki 1: Maito-osuuskuntien ryhmä kehittää juustoille laatumerkin, joka vaatii tuottajia todistamaan, että niiden juustossa käytetty maito tuotetaan yksinomaan määritellyillä biodynaamisilla menetelmillä, jotka ylittävät EU:n oikeuden mukaiset luonnonmukaista maataloutta koskevat vaatimukset. Ryhmään kuuluvat juustontuottajat voivat vapaasti valmistaa muita juustoja maidosta, jota ei tuoteta näillä biodynaamisilla menetelmillä.

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Vaikka sopimuksessa määrätään tiettyjen tuotantopanosten käytöstä, sen osapuolena olevat juustontuottajat voivat vapaasti tuottaa juustoja käyttäen muita maitolähteitä.

Esimerkki 2: Maito-osuuskuntien ryhmä kehittää juustoille laatumerkin, joka vaatii tuottajia todistamaan, että niiden juustossa käytetty maito tuotetaan yksinomaan ensimmäisessä esimerkissä mainituilla biodynaamisilla menetelmillä. Toisin kuin ensimmäisessä esimerkissä laatumerkin saaminen edellyttää kuitenkin, että kaikki meijerissä käytettävä maito tuotetaan biodynaamisilla menetelmillä, jotta varmistetaan, että biodynaaminen ja muu maito eivät sekoitu keskenään.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua, koska se poistaa ryhmään kuuluvilta meijereiltä vapauden käyttää muuta kuin biodynaamista maitoa sellaisten juustojen valmistukseen, joilla ei ole laatumerkkiä.

4. Asiakkaisiin, toimittajiin tai alueisiin liittyvät rajoitukset

Kestävyyssopimukset, joiden mukaan yritys ei saa myydä tuotteitaan tietyille asiakkaille tai asiakasryhmille tai tietyn alueen ulkopuolelle tai tietyille alueille, rajoittavat todennäköisesti kilpailua. Myös kestävyyssopimukset, joissa edellytetään, että yritys ei osta tuotteita muilta toimittajilta tai muilta alueilta, rajoittavat todennäköisesti kilpailua. Sama koskee kestävyyssopimuksia, jotka rajoittavat kilpailevien jälleenmyyjien mahdollisuuksia myydä tuotteita tietyille asiakkaille tai tietyille alueille tai ostaa tuotteita tietyiltä toimittajilta tai alueilta.

Jos tällaiset kestävyyssopimukset ovat toimittajan ja jälleenmyyjän välisiä, se, rajoittaako kestävyyssopimus todennäköisesti kilpailua, riippuu toimittajan ja jälleenmyyjän asemasta markkinoillaan. Jos esimerkiksi toimittaja toimittaa jälleenmyyjille suuren osan näiden tarvitsemista tuotteista kyseisillä markkinoilla, jälleenmyyjän ja toimittajan välinen kestävyyssopimus, joka rajoittaa toimittajan vapautta myydä tuotteita muille jälleenmyyjille, voisi rajoittaa kilpailua silloin, jos muut jälleenmyyjät eivät kestävyyssopimuksen vuoksi voi hankkia tarvitsemiaan tuotteita. Vastaavasti jos jonkin jälleenmyyjän osuus tuotteen ostoista on suuri, kestävyyssopimus, joka rajoittaa sen mahdollisuuksia hankkia tuotteita muilta toimittajilta, voisi rajoittaa kyseisten toimittajien

mahdollisuuksia myydä tuotteitaan. Vaikka vähittäiskauppiaan ja toimittajan välinen yksittäinen kestävyys sopimus ei yksinään välttämättä ole rajoittava, jos myös muut jälleenmyyjät ja toimittajat, joiden osuudet, toimitukset tai ostot markkinoilla ovat suuria, ovat tehneet vastaavia kestävyys sopimuksia, näiden kestävyys sopimusten kokonaisvaikutuksena voi olla kilpailun rajoittuminen.

Esimerkki 1: Aluekehitys järjestö kehittää luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja ennallistamiseksi maatalousmatkailu aloitteen, joka vastaa myös kasvavaan kuluttajien kestävä matkailun kysyntään. Aloitteeseen osallistuvat tilat sopivat istuttavansa tietylle prosentiosuudelle maa-alastaan kukkivia kasveja, jotka tukevat hyönteis populaatiota ja tekevät maisemasta houkuttelevamman. Tilat saavat vastineeksi korvauksia tai tukia rahastosta, jota rahoittavat aloitteeseen osallistuvat vähittäiskauppiat, elintarvikkeiden jalostajat ja ravintolat. Näillä yrityksillä on oikeus käyttää erityistä kukkalogoja, ja ne on mainittu paikallisissa matkailumateriaaleissa, joissa korostetaan alueen kestävä kehitystä edistäviä yrityksiä. Osallistuminen on vapaaehtoista ja avointa kaikille alueen tiloille ja yrityksille.

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Kestävyys sopimus ei liity suoraan mihinkään kilpailutekijöihin. Kukulogolla ja markkinointijärjestelmällä voi olla vaikutusta maatilojen kannattavuuteen tai paikallisten yritysten kykyyn houkutella asiakkaita, mutta järjestelmä on vapaaehtoinen ja avoin kaikille.

Esimerkki 2: Tässä esimerkissä otetaan käyttöön sama maaseutumatkailu järjestelmä alueella, joka ulottuu kahden jäsen valtion rajojen yli. Maatilat toimittavat tuotteita yleensä asiakkaille rajan kummallekin puolelle, ja alueella vierailevat matkailijat vierailevat yleensä rajan kummallakin puolella sijaitsevilla kohteilla. Järjestelmä on ainoastaan toisen jäsen valtion tilojen ja yritysten käytettävissä.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Toisin kuin ensimmäisessä esimerkissä, jossa osallistuminen on avointa kaikille, tässä tapauksessa järjestelmään saavat osallistua vain rajan toisella puolella olevat tilat ja yritykset. Koska järjestelmä voi vaikuttaa sekä siihen osallistuvien tilojen kannattavuuteen että siihen osallistuvien yritysten kykyyn houkutella asiakkaita, se todennäköisesti rajoittaa rajan toisella puolella sijaitsevien maatilojen ja yritysten mahdollisuuksia kilpailuun.

Esimerkki 3. Ryhmä osuuskuntia laatii elintarvikejätteen vähentämistä koskevat hyvän toimintatavan käytännesäännöt. Niissä esitetään yksityiskohtaisesti toimet, jotka maataloustuottajien, jalostajien ja vähittäiskauppiain olisi toteutettava elintarvikejätteen vähentämiseksi. Käytännesäännöt on laadittu yhteistyössä tutkijoiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa, eikä niissä suosita mitään tiettyä maataloustuottajaa, jalostajaa tai vähittäiskauppiasta. Osallistuminen on vapaaehtoista.

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä käytännesäännöissä syrjitä osallistujia.

Esimerkki 4: Tässä esimerkissä osuuskunnan jäsenet sopivat osana esimerkissä 3 kuvattuja käytännesääntöjä myyvänsä tuotteensa vain niille vähittäiskauppiaille, jotka soveltavat käytännesääntöä.

Tämä todennäköisesti rajoittaisi kilpailua, koska vähittäiskauppiat, jotka eivät sovelle käytännesääntöjä, eivät enää voisi ostaa maataloustuotteita niin monilta eri toimittajilta kuin ne olivat voineet ostaa ennen kestävyys sopimusta.

5. Tietojenvaihtoon liittyvät rajoitukset

Kestävyys sopimuksiin voi kuulua muiden kuin julkisten tietojen vaihtoa kilpailijoiden välillä. Muiden kuin julkisten tietojen vaihto todennäköisesti rajoittaa kilpailua, jos tiedot vaikuttavat siihen, miten vastaanottaja kilpailee markkinoilla. Tällaisia tietoja kutsutaan usein kaupallisesti arkaluonteisiksi tiedoiksi.

Yksi kilpailun peruseriaate on, että jokaisen yrityksen oletetaan määrittelevän liiketoimintaperiaatteensa itsenäisesti. Vaihtamalla kaupallisesti arkaluonteisia tietoja kestävyys sopimuksen puitteissa kilpailevat yritykset voivat poistaa epävarmuuden siitä, miten ne reagoivat markkinoilla. Tämä voi helpottaa yhteisymmärryksen saavuttamista toimintatavoista markkinoilla ja siten vähentää yritysten välistä kilpailua tai poistaa sen kokonaan.

Todennäköisyys sille, että kestävyys sopimuksen puitteissa vaihdetut tiedot ovat kaupallisesti arkaluonteisia, riippuu tietojen luonteesta ja niiden julkistamisen asiayhteydestä. Jotkin tiedot ovat perusluonteeltaan kilpailun kannalta arkaluonteisia. Esimerkiksi toimijan hinnoitteluaikaisiin tai strategiaan suunnitelmiin liittyvät tiedot ovat yleensä kaupallisesti arkaluonteisia, koska tiedoista tietoisiksi tulevat kilpailijat voivat mukauttaa kilpailukäyttäytymistään niiden mukaisesti.

Muut tiedot voivat olla kaupallisesti arkaluonteisia sen mukaan, miten yksityiskohtaisia ne ovat. Mitä tarkempia tiedot ovat, sitä todennäköisemmin kilpailijat voivat hyödyntää niitä toistensa aikomusten ennakkointiin.

Vastaavasti tietojen ikä voi ratkaista sen, ovatko ne kaupallisesti arkaluonteisia. Mitä vanhempia tiedot ovat, sitä epätodennäköisempää on, että ne paljastavat kilpailijoiden aiotun toiminnan tai auttavat pääsemään yhteisymmärrykseen siitä, miten markkinoilla tulisi kilpailla.

Joissakin tapauksissa tietyt tiedot voivat olla kilpailun kannalta välttämättömiä. Tällaisissa tapauksissa kestävyys sopimukset, jotka rajoittavat joidenkin yritysten mahdollisuuksia saada näitä tietoja käyttöönsä, voivat vaikeuttaa sopimusten ulkopuolisten yritysten kilpailua tai luoda esteitä uusille markkinoille pääsyle tai kilpailevien yritysten laajenemiselle.

Esimerkki 1: Joka kesä on ajanjaksoja, jolloin tiettyjen vihannesten määrä ylittää kysynnän, minkä seurauksena osa sadosta mätännee pelloille tai varastoihin. Tämän hävikin vähentämiseksi osuuskuntaryhmä kerää tietoa edellisen vuoden istutetuista maa-aloista ja kasviskohtaisista sadoista sekä sadonkorjuujätteen määrästä kaikilla jäsentiloilla. Nämä tiedot kootaan yhteen alueellisella tasolla ja julkaistaan julkisella

verkkosivustolla. Osuuskunnat laativat jäsenilleen yhteisen suosituksen sadonkorjuujätteen käsittelystä jäsentensä parhaiden käytäntöjen pohjalta.

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Tässä tapauksessa kyse on menneeseen perustuvista kootuista tiedoista, ja siksi on epätodennäköistä, että kukin maatila pystyisi ennakoimaan yksityiskohtaisesti, miten sen kilpailijat aikovat toimia markkinoilla.

Esimerkki 2: Tässä tapauksessa osuuskuntaryhmä sopii, että kukin osuuskunnan jäsen ilmoittaa istutussuunnitelmansa osuuskunnalleen ennen istutuskautta. Osuuskunnat julkaisevat yksittäiset istutussuunnitelmat nopeasti julkisella verkkosivustolla, jotta kukin tila voi mukauttaa istutussuunnitelmiaan välttääkseen ylituotannon, joka johtaisi elintarvikehävikin syntymiseen.

Tämä järjestelmä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Vaihdettavat tiedot ovat arkaluonteisia (tulevaisuutta koskevia suunnitelmia), yksityiskohtaisia, yhdistämättömiä ja ajantasaisia, jolloin jokainen osuuskunta saa tietoonsa, mitä sen kilpailijat aikovat tuottaa seuraavalla kaudella, ja voi vähentää tuotantoaan sen mukaisesti.

Esimerkki 3: Tässä esimerkissä osuuskunnat vaihtavat tietoja viikoittaisista toimituksistaan tietyille asiakkaille istutussuunnitelmien vaihtamisen sijaan ja pyrkivät näin vähentämään elintarvikejätettä varmistamalla, että tarjonta ja kysyntä ovat paremmassa tasapainossa.

Myös tämä järjestelmä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Kyseiset tiedot (myyntimäärät ja asiakastiedot) ovat arkaluonteisia, ja tiedot ovat ajantasaisia. Näiden tietojen vaihtaminen auttaisi osuuskuntia saamaan hiljaista tietoa siitä, että niiden ei pitäisi kilpailla aktiivisesti tietyistä asiakkaista.

Lisätietoja SEUT-sopimuksen 101 artiklan mukaisesta kestävyyssovitusten analysoinnista (mukaan lukien sopimukset, jotka eivät kuulu 210 a artiklan soveltamisalaan) on horisontaalisten suuntaviivojen 9 jaksossa.³¹

6. Kestävyysvaatimusten asettamistapaan liittyvät rajoitukset

Joissakin tapauksissa kestävyysvaatimuksen vahvistaminen voi itsessään todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Huolenaiheita voi syntyä erityisesti silloin, kun osallistuminen kestävyysvaatimukseen antaa osallistujille kilpailuetua muihin kuin osallistujiin nähden, tai kun tapa, jolla vaatimus asetetaan, voi antaa joillekin osallistujille etua muihin osallistujiin nähden. Huolta voi syntyä myös silloin, kun kestävyysvaatimuksen hyväksyminen estää yrityksiä ottamasta käyttöön muita kestävyysvaatimuksia.

Esimerkki 1: Mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi siemenyritykset ja kurpitsantuottajat edustava yhteenliittymä kehittävät yhdessä härmän torjuntaa koskevan vaatimuksen, jonka tarkoituksena on vähentää tarvetta käyttää mikrobilääkkeitä viljelyn aikana. Vaatimusta soveltavilla viljelijöillä on oikeus käyttää tiettyä laatumerkkiä, ja kurpitsantuottajien yhteenliittymä panostaa kuluttajien tietoisuuden lisäämiseen mikrobilääkeresistenssistä. Vaatimus koostuu erilaisista maatalouskäytännöistä ja edellyttää sellaisten kurpitsalajikkeiden käyttöä, joilla on

osoitettu olevan tietyn tasoinen härmäresistenssi. Yhteenliittymän jäsenyys on avoin kaikille kurpitsantuottajille ja siemenyrityksille sekä alan tutkijoille. Kaikki jäsenet voivat osallistua vaatimuksen kehittämiseen. Yhteenliittymän vaatimuskomitean kokoukset suoraistetaan, ja kaikki asiaankuuluvat valmisteluasiakirjat julkaistaan yhteenliittymän verkkosivustolla. Vaatimuksen hyväksymisestä äänestävät kaikki yhteenliittymän jäsenet, joista jokaisella on yksi ääni. Osallistuminen vaatimus- ja laatumerkintäjärjestelmään on vapaaehtoista.

Tämä ei todennäköisesti rajoita kilpailua. Vaatimusten laatimiseen voivat osallistua kaikki yhteenliittymän jäsenet, ja vaatimukset hyväksytään avoimesti ja läpinäkyvästi. Yhteenliittymän jäsenet voivat vapaasti valita, soveltavatko ne vaatimusta.

Esimerkki 2: Tässä tapauksessa perustilanne on sama kuin esimerkissä 1 mutta vaatimus edellyttää tiettyjen patentoitujen hybridilajikkeiden käyttöä, vaikka muilla lajikkeilla on vastaava resistenssi härmälle.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Vaikka osallistuminen vaatimuksen soveltamiseen on vapaaehtoista, tiedotuskampanjan tarkoituksena on saada kurpitsantuottajat täyttämään vaatimus. Koska vaatimus suosii tiettyjä kurpitsalajikkeita muihin verrattuna, se vaikuttaa todennäköisesti myös sekä kurpitsantuottajien väliseen että siemenyritysten väliseen kilpailuun. Koska vaatimus rajoittaa myös kurpitsantuottajien vapautta valita muita lajikkeita, se voisi estää kurpitsantuottajia käyttämästä tehokkaampia lajikkeita, jotka vähentäisivät mikrobilääkkeiden tarvetta vielä enemmän.

Esimerkki 3: Tässä tapauksessa esimerkin 1 yhteenliittymällä on erilaiset jäsenyyttä koskevat säännöt ja menettelyt. Jäsenyys on avoin kaikkien kurpitsantuottajien lisäksi myös siementen jalostajille, vuosimaksut määräytyvät kunkin jäsenen vuosittaisen liikevaihdon perusteella ja äänioikeudet määräytyvät jäsenten vuosimaksujen mukaan. Siksi vain muutamalla suurella siemenyrityksellä on riittävästi ääniä vaatimuksen hyväksymiseen kurpitsantuottajien äänistä riippumatta.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Vaatimuksen asettamisprosessi kannustaisi suuria siemenyrityksiä suosimaan omia lajikkeitaan verrattuna muiden siementuottajien lajikkeisiin.

Esimerkki 4: Tässä tapauksessa perustilanne on sama kuin esimerkissä 1 mutta kurpitsantuottajia edustava yhteenliittymä tekee päätöksen, jonka mukaan kaikkien jäsenten edellytetään hyväksyvän vaatimuksen. Kurpitsantuottajat, jotka eivät halua soveltaa vaatimusta, voivat vapaasti erota yhteenliittymästä, mutta silloin ne menettävät arvokkaan markkinointituen ja teknisen tuen.

Tämä todennäköisesti rajoittaa kilpailua. Kurpitsantuottajat voivat päättää olla soveltamatta vaatimusta, mutta ne joutuvat sen vuoksi eroamaan yhteenliittymästä. Siksi on todennäköistä, että monet niistä soveltavat vaatimusta, mikä rajoittaa laatuun ja hintaan perustuvaa kilpailua.